

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ

(факультет)

ТЕОРІЇ АРХІТЕКТУРИ

(кафедра)

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР**

на тему:

**АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНО-
ПРОСВІТНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ**

Виконав: студент(ка) 6 курсу, групи Арх-63Б

191 «Архітектура та містобудування»,

«Архітектура будівель і споруд: теорія архітектури»

(шифр і назва спеціальності, спеціалізації)

Давидов Микита Денисович

(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Відсоток плагіату не перевищує дозволону норму (20 %)

Відповідальний за перевірку _____

Київ 2022 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ

(факультет)

ТЕОРІЇ АРХІТЕКТУРИ

(кафедра)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ д. арх., проф. Г. Л. Ковальська

« ____ » _____ 2022 року

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР**

Архітектурно-планувальна організація культурно-просвітницьких центрів

(назва)

Виконав студент(ка) групи Арх-63Б

Давидов Микита Денисович

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

Спеціальність: 191 – Архітектура та містобудування

Спеціалізація: Архітектура будівель та споруд

Науковий керівник: Ковальська Г. Л.

(прізвище, ініціали)

доктор архітектури, професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Керівник проектної частини: Юнаков С. Ф.

(прізвище, ініціали)

професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: Рябець Ю.О.

(прізвище, ініціали)

кандидат архітектури, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Київ 2022 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: **Архітектурний**

Кафедра: **теорії архітектури**

Освітній рівень: **ОНП**

Галузь знань: **19 – Архітектура та будівництво**

Спеціальність: **191 – Архітектура та містобудування**

Спеціалізація: **«Архітектура будівель та споруд»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан архітектурного факультету

«__» _____ 2022 року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ АГЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

Давидов Микита Денисович

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

1. Тема роботи Архітектурно-планувальна організація культурно-просвітницьких центрів

затверджена наказом ректора КНУБА № 297/2 від «02» травня 2022 року

2. Керівники роботи

Ковальська Гелена Леонідівна, доктор архітектури, професор, Юнаков Сергій Федорович

3. Строк подання студентом роботи до захисту 27.05.2022

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Вступ. У вступі розкривається головна проблематика питання, про перспективи забудови міст функціональними спорудами, потреби соціуму у майбутньому. Піднімається питання розгляду тенденцій до покращення людського життя за рахунок організації міста навколо нього, важливість розрахунку на двобічний зв'язок між містом та його мешканцем. А саме приведено судження щодо основних організаційних угруповань міст, якими можуть слугувати саме центри культури, видовищні споруди, просвітницькі та освітні комплекси.

Розділ 1. В першому розділі доповідається про державний стан щодо культурних споруд на сьогодні. Визначено головні статuti, які регулюють виставкову діяльність у країні, а також порівняно їх із світовим досвідом. Приведені приклади до принципів понять, що відносяться до спорудження культурних центрів, до головних установ, які сформувалися у соціумі за багато років. І врешті зведено до підсумку дані щодо самого відвідувача, як учасника культурного процесу та його розвитку. Показані групи людей, до яких необхідно звертатися в першу чергу.

Розділ 2. В другому розділі визначено основні теоретичні засади щодо спорудження культурно-просвітницьких центрів. Побудована загальна схема функціонування та зонування типологічних центрів. Приведені перелік та зв'язки цих функцій у рамках інтер'єру та екстер'єру. Загалом визначено список приміщень для проектування та зонування території.

Розділ 3. В третьому розділі описано залучення теоретичних даних до експериментального проекту. Для створення цього проекту проаналізовано територію планування у місті Києві. Включаючи усі містобудівні обмеження та принципи описані в теорії, зроблено концепт споруди культурного закладу, який надалі також було описано із точки зору об'ємного рішення та конструкцій.

Розділ 4. Цивільний захист. В четвертому розділі виконано розрахунок підземного сховища під спорудою культурного центру на випадок загрози місту ядерним ударом. Розраховано необхідні параметри сховища, яке має захистити увесь персонал на максимальну кількість відвідувачів у разі небезпеки.

5. Графічний матеріал за розділами 1, 2 розділи – графічні схеми до наукової частини, 3 розділ – ситуаційна схема, генеральний план, фасади, плани, розрізи, перспективні зображення об'єкта проектування.

Наповнення даного розділу визначає керівник роботи.

1. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	10.12.2021
Розділ 2.	25.01.2022
Розділ 3.	09.05.2022
Розділ 4. Цивільний захист.	09.05.2022
Остаточне оформлення роботи	
Перевірка роботи на плагіат	26.05.2022
Попередній захист роботи на кафедрі	27.05.2022
Направлення роботи на рецензування	26.05.2022

2. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		дата	підпис
Розділ 1.	Ковальська Г. Л., професор	27.05.2022	
Розділ 2.	Ковальська Г. Л., професор	27.05.2022	
Розділ 3.	Юнаков С. Ф., професор	27.05.2022	
Розділ 4. ЦЗ	Корінний В. І., ст. викл.	27.05.2022	

7. Дата видачі завдання 20.09.2021

Зав. кафедри

_____ (підпис)

проф. Ковальська Г.Л.

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

_____ (підпис)

проф. Ковальська Г.Л.

(прізвище та ініціали)

Керівник пр. част.

_____ (підпис)

проф. Юнаков С. Ф.

(прізвище та ініціали)

Студент

_____ (підпис)

Давидов М. Д.

(прізвище та ініціали)

РЕЗЮМЕ (summary) до атестаційної випускної роботи студента:		<i>Давидов Микита Денисович</i>	
Назва ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема	Архітектурно-планувальна організація культурно-просвітницьких центрів		
Освітній ступінь	Магістр за освітньо-науковою програмою навчання		
Факультет	Архітектурний		
Кафедра	Теорії архітектури		
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування		
Спеціалізація	Архітектура будівель та споруд		
Керівник	Професор Юнаков С.Ф., доктор архітектури Ковальська Г.Л.		
Обсяг роботи:	пояснювальна записка, стор.	розділів	креслень формату А1
	125	4	10
Розділ 1 АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ КУЛЬТУРНО- ПРОСВІТНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ	В першому розділі доповідається про державний стан щодо культурних споруд на сьогоднішній день. Визначено головні статuti, які регулюють виставкову діяльність у країні, а також порівняно їх із світовим досвідом. Приведені приклади до принципів понять, що відносяться до спорудження культурних центрів, до головних установ, які сформувалися у соціумі за багато років. І врешті зведено до підсумку дані щодо самого відвідувача, як учасника культурного процесу та його розвитку. Показані групи людей, до яких необхідно звертатися в першу чергу.		
Розділ 2 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНО- ПРОСВІТНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ	В другому розділі визначено основні теоретичні засади щодо спорудження культурно-просвітницьких центрів. Побудована загальна схема функціонування та зонування типологічних центрів. Приведені перелік та зв'язки цих функцій у рамках інтер'єру та екстер'єру. Загалом визначено список приміщень для проектування та зонування території.		
Розділ 3 ВПРОВАДЖЕННЯ У ПРОЕКТНУ ПРАКТИКУ	В третьому розділі описано залучення теоретичних даних до експериментального проекту. В першу чергу для створення цього проекту проаналізовано територію планування у місті Києві. Включаючи усі містобудівні обмеження та принципи описані в теорії, зроблено концепт споруди культурного закладу, який надалі також було описано із точки зору об'ємного рішення та конструкцій.		
Розділ 4. Цивільний захист	В четвертому розділі виконано розрахунок підземного сховища під спорудою культурного центру на випадок загрози місту ядерним ударом. Розраховано необхідні параметри сховища, яке має захистити увесь персонал на максимальну кількість відвідувачів у разі небезпеки.		

Висновки по роботі:	У результаті проведеного магістерського дослідження досягнуто його мету, а саме, досліджено в сучасних умовах функціонально-планувальну структуру культурно-просвітницького комплексу і визначені архітектурні прийоми для проектування сучасного культурного центру.
<p>Ключові слова: музей, виставковий комплекс, громадські споруди, міське середовище, багатофункціональний комплекс, експозиція, культура, соціум.</p> <p>Keywords: museum, exhibition center, public buildings, urban environment, multifunctional complex, exposition, culture, society.</p>	

Укладач: Давидов М. Д. / /

Керівник: проф. Юнаков С.Ф. / /

Керівник: проф. Ковальська Г.Л. / /

«27» травня 2022 р.

Anti-Plagiarism v-15.257

Максимальное совпадение с одним документом 2.0%

Словари проверки: en_US, ru_RU, ua_UA **Ошибок в документах: 7%**

ID: 104128 Название: Архітектурно-планувальна організація культурно-просвітницьких центрів Добавлено в БД: 2022-05-28 Авторы: Давидов М. Д. Руководители: проф. Ковальська Г.Л., проф. Юнаков С.Ф. Консультанты: Опоненты:	Документ		Сумарное совпадение по Базе Данных	
	Символы	Лексемы	Символы	Лексемы
	132114	1060	4437 (3%)	61 (6%)

Відсоток плагіату не перевищує дозволена норма (20 %)

Відповідальний за перевірку _____

Зміст	
ВСТУП	9
Розділ 1. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ.....	13
1.1. Теоретичні передумови дослідження.....	13
1.2. Зарубіжний та вітчизняний досвід проектування.....	19
1.3. Тенденції формування і розвитку культурно-просвітницьких центрів....	34
Висновки до розділу 1	41
Розділ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНО- ПРОСВІТНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ	44
2.1. Методика дослідження	44
2.2. Функціонально-планувальна структура та вимоги до проектування.....	46
2.3. Архітектурні моделі культурно-просвітницьких центрів.....	67
Висновки до розділу 2	75
Розділ 3. ВПРОВАДЖЕННЯ У ПРОЕКТНУ ПРАКТИКУ.....	78
3.1. Рішення генерального плану культурно-просвітницького центру	78
3.2. Архітектурно-планувальне рішення споруди закладу	87
3.3. Зовнішнє та внутрішнє опорядження споруди	92
Висновки до розділу 3	95
Розділ 4. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....	97
4.1. Коротка характеристика об'єкту проектування.....	99
4.2. Обґрунтування та прийняття рішень з питань Цивільного захисту	103
4.3. Розрахунок заходів Цивільного захисту на об'єкті, що проектується ...	107
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	117
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	119
ДОДАТКИ.....	124

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток міської забудови є важливим питанням сьогодення. Ця проблема розглядалась як з точки зору естетики будівництва та планування, так і економічного та екологічного розвитку. На цю тему звертаються окрему увагу у сформованих цілях сталого розвитку, що призводить до побудови більш нових, та пошуку більш оптимальних, вирішень міської забудови.

Розглядаючи новітні тенденції потреб соціуму до життя, багато реакційних теорій до формування міст сходять на думку. Інформаційно-комунікаційна революція та урбанізація населення висувують все більш специфічні проблеми для вирішення організації забудови.

Так, із збільшенням міст та населення, з'являється проблема витрат часу на доступ до основних функцій забезпечення людини міським простором. У відповідь на це створена гіпотеза до перебудови у існуючих рамках, а ніж розширення периметру міста. А посилений розвиток економіки та глобалізація вже примушують розглядати інтелектуальні ресурси як базові в економіці. У таких містах першу чергу займають не промислові будівлі, а адміністративні та видовищні. В ту саму чергу, тенденція до реорганізації промислової забудови просліджується у потребах більш екологічних міських територій.

Існування багатьох теоретичних робіт має свої передумови, але тенденції, на яких вони побудовані, можуть змінюватись з часом. У своїй роботі я буду розглядати міста з тематичним формуванням районів житлової забудови, центром якого є видовищно-культурна споруда чи комплекс. У формуванні такої теми розробки, будуть розвиватись питання майбутніх міст зі спеціалізацією, у зв'язку з сусідніми, що буде створювати стабільну економічну систему. А формування меншої ієрархічної ланки міста буде зумовлене не промисловим районом, а житловим або адміністративним.

Розвиток професіоналів у всі часи було рушійною силою розвитку економічного потенціалу країн. Вибір культурно-просвітницького центру має

за собою ідею створення тематичного суспільства навколо свого центру, що передбачає більш ефективне навчання та розвиток професіоналів свого типу.

Розвиток існуючих територій це складний процес реформування простору, який сильно залежить від економіки відведеного регіону. Тому вирішення такого питання в першу чергу вимагає змоги місцевої влади підпорядкувати план змін згідно до економічної ситуації. У перспективі, це внесок у майбутнє кожного регіону та підтримка своїми діями сусідів, як міст так і країн.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами:

Тема дослідження збігається із завданнями законодавчих актів, а саме: Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI «Про культуру»; Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності»; Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту»; Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні».

А також дає вирішення до проблем приведених постанов: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки»; Постанова Кабінету Міністрів України від 09.11.2011 № 1154 «Про утворення Ради з питань запровадження інноваційної моделі функціонування будівельного комплексу і розгляду будівельних проектів, що мають важливе значення для соціально-економічного розвитку регіонів».

Тема магістерської роботи пов'язана із тематикою науково-дослідної роботи кафедри теорії архітектури: «Теоретичні основи архітектури громадських будівель та комплексів» за № 0117U005420, 2017-2022 р.

Мета дослідження: Розробка та впровадження у теоретичної бази з організації архітектурно-планувального рішення культурно-просвітницьких центрів у забудові міста та засоби впливу цих рішень на міську ситуацію.

Завдання дослідження:

- Дослідження вітчизняного та зарубіжного досвіду будівництва культурно-просвітницьких комплексів або їх складових.

- Аналіз нормативного, теоретичного, наукового досвіду з питань містобудування та архітектурно-планувальної організації наведеної структури.

- Дослідження тенденцій розвитку містобудівних центрів.
- Розробка функціонально-планувальної структури культурно-просвітницького закладу.

Об'єкт дослідження: Культурно-просвітницькі центри.

Предмет дослідження: Архітектурно-планувальна організація культурно-просвітницьких центрів.

Методи дослідження:

- Аналіз – розглядання складових проблеми на базі існуючих даних.
- Комплексний підхід – розгляд освітнього комплексу, як елементу, що впливає на оточення.
- Моделювання – підміна різних елементів забудови для спрощення аналізу.
- Графічний – створення аналітичних моделей у художньо-графічній формі.
- Експериментальне проектування –впровадження отриманих результатів дослідження у проектування багатofункціонального комплексу.
- Кількісні показники – розрахунок кількості можливих відвідувачів з урахування навколишньої ситуації.

Наукова новизна одержаних результатів:

- Класифікація просвітницьких та культурних центрів.
- Розроблення наукових основ для формування тематичних районних та міських центрів.
- Впровадження сучасних технологій до освітнього процесу.

Приклади більш інтерактивної подачі інформації.

Практичне значення одержаних результатів: впровадження у дипломний проект.

Публікація результатів:

Давидов М., Ковальська Г. Тенденції розвитку технологій віртуальної реальності та впровадження їх у навчальний процес архітекторів. Філософія науки, техніки і архітектури в гуманістичному вимірі. Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 12-13 листопада 2021). Частина I. -К.: КНУБА, 2021.-162 с. (С.123-125)

Давидов М. Архітектурно-планувальна організація багатофункціонального культурно-просвітницького центру. Доповідь на науково-практичній конференції КНУБА «ПРОГНОСТИЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ АРХІТЕКТУРИ», 2021 р.

Розділ 1. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ

1.1. Теоретичні передумови дослідження

Поняття культури та її державна політика

Поняття «культура» (від латинського cultura – обробка, виховання, освіта, облагородження) можна визначити як сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством упродовж його історії та різноманітних форм діяльності (антична культура, українська, російська тощо). Поняття культури характеризує також особливості свідомості, поведінки, діяльності людей у конкретних сферах життя суспільства (культура праці, спілкування, побуту, політична тощо). [1]

Питання культури суспільства підіймалося на протязі усього періоду розвитку людства, а найбільш визначні періоди її розвитку пов'язані із необхідністю становлення більш сприятливих умов життя. Тому, оглядаючись на сучасний стан культурного розвитку, можливо відмітити і суміжні їй права та влади громадян.

Починаючи із періоду глобалізації, усі нації світу зіткнулися із проблемою збереження та розвитку своїх національних культурних інтересів на міжнародному поприщі торгової економіки. Цей період, що продовжується наразі та не має тенденції до зупинення, відкриває питання суверенності культури окремого народу та його взаємодії із іншими культурами, питання регулювання поширення знань, питання культурного миру. Шлях вирішення та регламентування умов поширення культурних цінностей почалися відтворюватись з 1982 року на Всесвітній конференції з політики в галузі культури, результатом якої стали висновки щодо небезпек та вигоди розширення культури народів. Так, за допомоги методів глобалізації, малі культурні агломерації мають змогу зберегти свої цінності та звичаї за рахунок розширення зацікавлених людей на більшій території. А в свою чергу, великі за

численністю громади мають змогу розвивати свій світогляд за рахунок вивчення багатогранної світової культури.

Оскільки процес поширення та підтримки своєї та сусідніх культур розвився на сьогодні найбільш обширними засобами масової інформації, кожна людина має змогу здобути літературу чи інші матеріали для вивчення історії та звичаїв різних етнічних груп. Це також стало можливим через головні постулати всесвітніх конференцій з поширення культури. За їх текстами було зумовлено поширення інформації про культуру без обмежень у суспільному стані чи персональних відмінностях. Також була дана виключна можливість використовувати та створювати об'єкти культури у персональних цілях, що сприяє розвитку найбільшої кількості суспільних груп. І саме ці принципи мають місце у нормативних документах різних країн, що виділяють культурну політику як спосіб розвитку країни.

На сучасній сцені ринкової економіки, надзвичайно важливо підтримувати заходи з розповсюдження культури своєї нації. Економічна стабільність культурних програм та заходів залежить від факторів:

- Фінансування самих заходів (державне, приватне, інші)
- Державна політика щодо розвитку культури
- Соціальна прихильність культурному плану

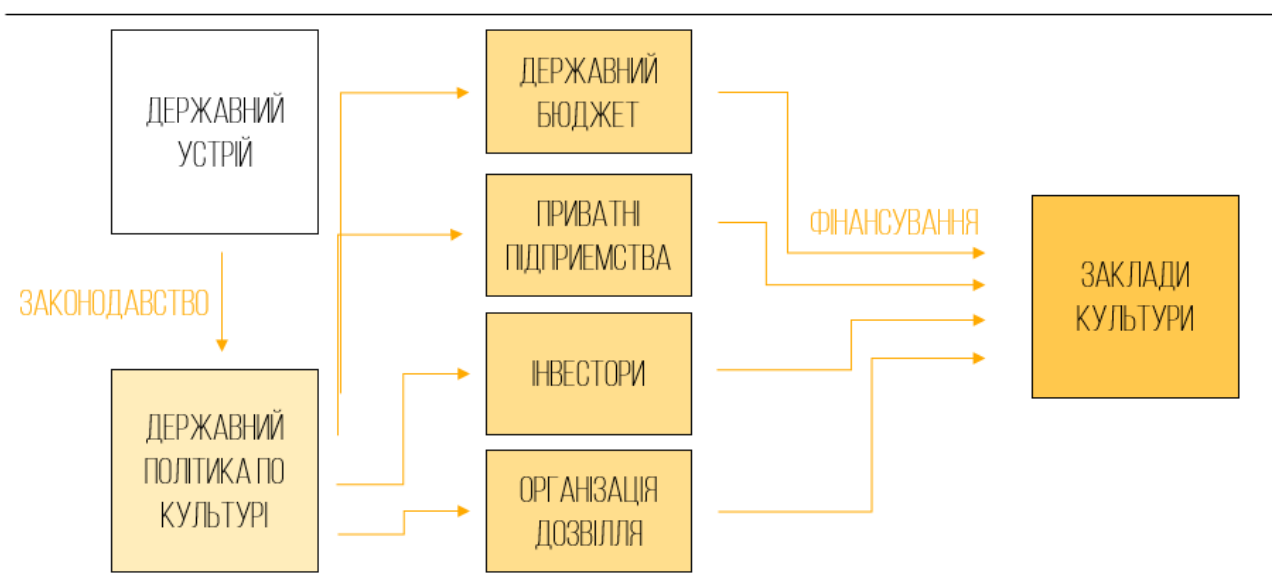

Рисунок 1.1. Формування культурної політики в державі.

В такому випадку, Україна має відмінності у планування культурного розвитку, що не характерні іншим країнам. Відмінність викликана кількісними реформами, що були необхідні у період розвалу СРСР, переорієнтація на новий шлях розвитку культури, який мав ідеологічні відмінності від попереднього уряду. Невідмінно від цього, прихильність українського народу до культурного плану не відрізняється від інших народів, що визначає основні проблеми розвитку культурного ринку за державною політикою.

На сьогодні розрізняють декілька видів проведення державної політики щодо культури, що найбільш характерно розділені між країнами та на пряму побудовані на історичних особливостях приведених регіонів за часи 20 ст:

- Британська / Стимуляційна модель державної культурної політики. [2] Ця модель базується на підтримці розвитку культурних заходів та планах, що ставлять перед собою ціль покращення благоустрою людського життя, без категоричної прив'язки до національної стилістики. Така модель не заперечує, а навіть стимулює трансформацію та об'єднання із іншими культурами. Фінансування за такої моделі відводиться в першу чергу до рук прихильників, громадян та самих закладів. Через це такий підхід можна вважати найбільш конкурентоспроможним та повністю відповідаючим капіталістичним настроям.
- Французька / Скептична модель державної культурної політики. [3] Ця модель віддає найбільшу роль державному фінансуванню та є найбільш активно використаною під час правління СРСР. Культурні заходи підтримуються державним бюджетом та цілеспрямовані на розвиток суто державних інтересів. Така модель не зазначає можливу фінансову віддачу, але і не потребує на практиці великої кількості бюджетних вкладень. [2] У деяких випадках така модель може перетворити національну культуру у метод ідеологічного натиску.
- Американська / Інвестиційна модель державної культурної політики. [2] Ця модель очолює культурні заходи та плани як фінансовий матеріал, яким можливо торгувати. На відмінно від британської моделі, культурні

об'єкти спадщини у цій моделі не підпорядковані соціальному розвитку, а фінансуються для утримання права власності. За такої моделі культура нації не зазнає трансформацій, а стає глобально доступною та змішаною.

	БРИТАНСЬКА	ФРАНЦУЗЬКА	АМЕРИКАНСЬКА
ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ	-	++	-
ПРИВАТНІ ПІДПРИЄМСТВА	+	-	+-
ІНВЕСТОРИ	++	-	++
ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ	++	+-	+-

Рисунок 1.2. Види державної культурної політики.

Українська практика часів СРСР як раз переважала скептичною моделлю культурної політики через законодавчу базу та політичні погляди союзних країн. Як було сказано, за малий час після розпаду союзу, країні лакувало можливостей на якісну зміну культурної політики, тому наразі можливо відмітити, що Україна і досі активно фінансує культурну сферу. За даними, фінансування культури перевищує норму 2% [4] інших країн Європи у рамках тієї ж моделі, що негативно позначає стан більшості культурних закладів. У той самий час, приведені моделі використовуються сумісно та регіонально, тому можливо відзначити і позитивні приклади. Але суцільне положення України у культурній політиці значно обмежене законодавством, яке не зважаючи на велику кількість прийнятих документів та нормативних актів, залишає їх виконання умовно декларативним. [5]

Схема культурного центру за нормативними актами

Поняття багатofункціонального культурного центру має багатоскладове значення у нормативних документах та законах, що сформувалося з безлічі

суспільних задач індустріального періоду. Саме комбінація багатофункціональності, культурного призначення та централізації цих функцій має свій початок у потребах суспільства. Необхідний додаток до його постійного розвитку у сучасному світі.

Багатофункціональні споруди - Будинки і комплекси, які формуються з приміщень, їх груп, різного громадського, житлового та іншого призначення, поєднання яких обумовлене економічною доцільністю і містобудівними вимогами. [6]

На сьогоднішній день міське полотно забудовується рядом основних функціональних зон:

- Промислові зони
- Житлові зони
- Громадські зони
- Рекреаційні зони

Із приведенного списку, культурні центри відносяться до громадських територій. А призначення за списком мають історично-культурне. [6] Ціль та функції історично-культурних зон тісно пов'язані із освітнім аспектом, а ніж на пряму із економічним. Так само як і рекреаційні території – вони є вторинним по важливості, але важливими для подальшого розвитку громад. Тому не зважаючи на це, споруди культурного призначення зведені до категорії разом із торгівельними центрами, спортивними майданчиками та іншим.

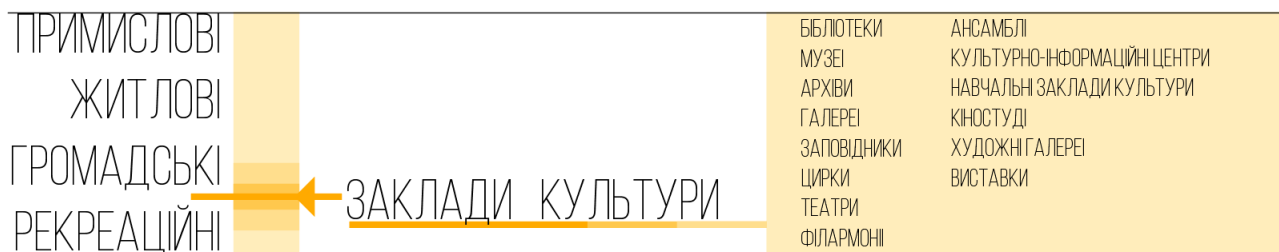

Рисунок 1.3. Класифікація закладів культури у містобудівній функціональній типології.

У сфері культурного розвитку чималий вклад має законодавча складова. Наразі, при проектуванні багатофункціональних комплексів із втіленням музейних, виставкових та інших культурно-просвітницьких функцій, споруда

підлягає законам загальної культурної політики, аніж окремій базі для кожної з функцій. Також у вказаних випадках окремі секції культурних центрів не підлягають реєстрації, а формуються як частина загального центру.

Ціллю держави у розвитку культури є освоєння та підтримання тенденцій розвитку суспільства, оновлення законодавчих актів до актуального стану відносно напрямку розвитку якості життя нації [7]. Законодавством визначено два рівні базової мережі закладів культури:

- загальнодержавного рівня, до якого належать:

бібліотеки, музеї, архіви, галереї, заповідники, цирки, театри, філармонії, музичні колективи і ансамблі, культурно-інформаційні та культурно-просвітницькі центри, навчальні заклади культури і мистецтва, кіностудії, художні галереї, виставки національного (загальнодержавного) значення, заклади культури;

- місцевого рівня, до якого належать:

бібліотеки, музеї, галереї, заповідники, виставкові зали, театри, філармонії, концертні організації, мистецькі колективи, кінотеатри, кіно-відео-прокатні підприємства, об'єднання, палаци і будинки культури, інші клубні заклади, заклади освіти сфери культури, початкові спеціалізовані мистецькі навчальні заклади (школи естетичного виховання та студії), парки культури та відпочинку. [8]

ЗАКЛАДИ КУЛЬТУРИ	РОЛЬ В МЕРЕЖІ КРАЇНИ РОЗМІР ЗАКЛАДУ	ДЕРЖАВНІ		МІСЦЕВІ	
		МАЛІ	< 1000 М2	МАЛІ	< 2000 М2
		СЕРЕДНІ	1000..5000 М2	КРУПНІ	> 2000 М2
		КРУПНІ	> 5000 М2		

Рисунок 1.4. Класифікація закладів культури у державній системі в залежності від розміру.

Ключовими пріоритетами держави у сфері розвитку культури виділяють основні потреби сучасного громадянина у отриманні освіти та вивчені історії своєї нації. До цього складу відносять такі пункти:

- розвиток культури української нації, корінних народів та національних меншин України;

- актуалізація ролі культури як системи цінностей, ресурсу для забезпечення сталого розвитку та консолідації суспільства;
- посилення освітнього, інноваційного та комунікаційного потенціалу культури;
- охорона культурної спадщини та культурних цінностей, збереження, відтворення та охорона традиційного характеру середовища;
- естетичне виховання громадян, передусім дітей та юнацтва;
- розвиток мистецької освіти, кадрове забезпечення сфери культури;
- автономія та самоврядування закладів культури та закладів освіти у сфері культури;
- розширення та модернізація культурної інфраструктури села;
- охорона, заохочення та підтримка культурного розмаїття як одного з найважливіших чинників сталого розвитку держави;
- економічна (фінансова), територіальна (фізична), соціальна та інформаційна доступність якісних культурних послуг для кожного;
- створення, виробництво, тиражування, розповсюдження, демонстрування, споживання, популяризація, збереження та використання культурних благ;
- розвиток державно-приватного партнерства, залучення інвестицій у сферу культури;
- забезпечення проведення досліджень у сфері культури;
- підвищення престижності у суспільстві професій у сфері культури;
- розвиток креативних індустрій. [8]

1.2. Зарубіжний та вітчизняний досвід проектування

Світова практика налічує велику кількість культурних споруд – центрів. Більшість їх різновидів можна розрізнити за функціями та формотворенням. Функція виділяється за складом призначень, як музеї, театри та інше. Формотворення визначається за іншим критерієм. Як було вже зазначено,

об'ємна структура та образ культурних центрів не підлягає обов'язковій стандартизації та відповідності регіону. Його вигляд може бути обумовлений факторами, що не притаманні іншій громадській забудові. Тому досвід проектування краще викладати за категоріями формотворення, ніж функцій.

Найкраще класифікацію світового досвіду можна вписати у два формати за сучасним часом, та окремо – єдиним видом у минулому. Тенденція архітектури модерну поділили відповідні центри на ті, що використовують течію біо-тех, та усі інші. Через відсутність обмежень у формотворенні, культурні та видовищні заклади мали можливість вільно використовувати чудернацькі об'єми, та ставали майже єдиним полотном їх практикування. На користь використання біо-теху також загально впливає і ділянка проектування. Так, великі простори дозволяють створити окремий акцент на мапі міста, що не пов'язується із загальноміською структурою.

У сучасному будівництві багато прикладів використання біо-тех, як **Культурний центр Сучжоу**, що розташовується у Китаї, місті Сучжоу.

Культурний центр Сучжоу є частиною серії знакових проєктів, ініційованих містом у рамках генерального плану на березі озера Вуцзян. На березі озера, Тай Крістіан де Портзампарк у 2013 році знайшов безлюдну рівнину, оцінивши план майбутнього міста. Тоді він був побудований так швидко, що він був вражений при кожному візиті. Він вже живий, як справжній Манхеттен із веж, упорядкованих за сіткою вулиць і проспектів, що межують з центральною пішохідною віссю, що прямує до озера. Було зрозуміло, що зустріч цієї пішохідної осі та великого озера буде винятковим місцем, і саме на цьому місці, по обидва боки від осі, під час архітектурного конкурсу мав бути імплантований культурний центр. [9]

Центр складався з двох частин: з одного боку осі — музичний та виставковий зали, а з іншого — музеї та педагогічні зали. При прибутті пішохідної осі на озеро з'являться два крила. Потім автор вирішив з'єднати ці два крила на даху, щоб створити в цьому самому центральному місці величезний отвір у небо у вигляді арки, видимої здалеку на пішохідній осі. [9]

SUZHOU CULTURAL CENTER

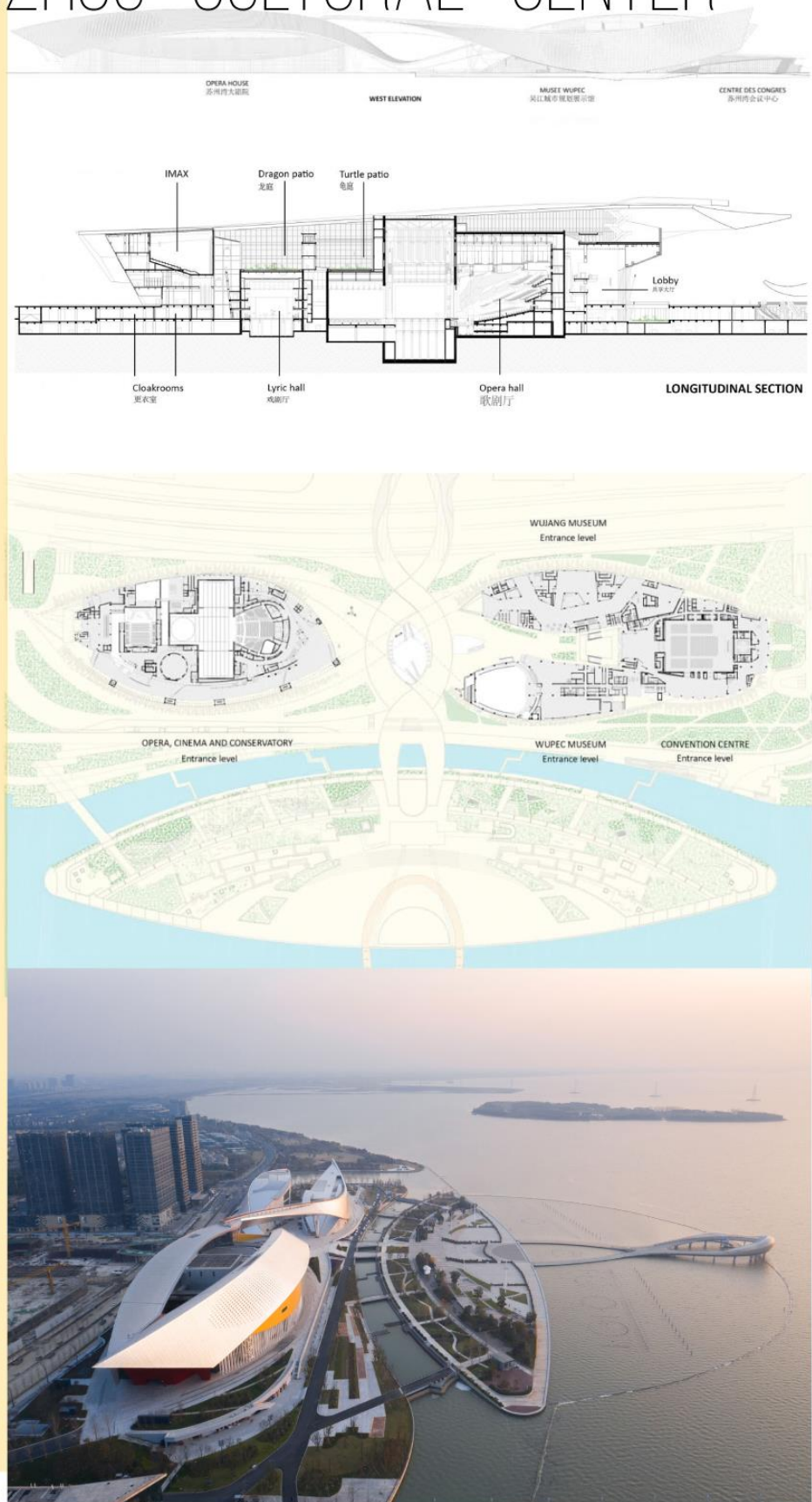

Рисунок 1.5. Коллаж. Культурный центр Сучжоу

Культурний центр створює новий ландшафт, з'єднуючи воду, небо та місто в грі райдужних відблисків, створених цією металевою стрічкою, яка простягається на 500 метрів. З міської осі балет стрічки можна сприймати в вигинах і контр-вигинах. Його лінії піднімаються, приховують, обрамляють небо і згадують стрічки, які використовуються в традиційному театрі в Сучжоу. Також на стрічці обладнана 40-метрова доріжка, з якої видно все місто та озеро. [9] (див. Рисунок 1.5)

У своїй базовій структурі такі комплекси поєднують місцевий ландшафт та ідеологію з урахування умов місцевості та генерального плану міста. У прикладі **Центру виконавчих мистецтв Ян Ліпін** саме такий підхід і має місце бути.

Центр виконавчих мистецтв розташований на північно-східній стороні від стародавнього міста. Його східна та південна сторони — це сільськогосподарські угіддя, струмки, ліси та водно-болотні угіддя; західна і північна сторони — село. Ділянка гори Цанг стоїть на західній стороні Центру виконавчих мистецтв, а струмок Чжунхе серед вісімнадцяти потоків у горі Цан проходить через стародавнє місто із заходу на схід, проходячи через південну сторону об'єкту та прямує прямо до озера Ерхай. (Рисунок 1.6) [10]

Найбільше зусиль, зроблених архітектурою Центру сценічних мистецтв у Далі, — це спроба підірвати сприйняття театру людьми та створити нову театральну концепцію та новий досвід. Центр сценічного мистецтва намагається уникати концепції внутрішнього та зовнішнього розмежування, чорного та білого, і самоцілісності, як з точки зору архітектурного простору та форми, так з точки зору внутрішнього дійства. Це може бути як порожній простір у традиційному китайському живописі. Автор сподівається використати незавершеність власного живопису, щоб разом із глядачами різних епох завершити твір власною уявою, таким чином оживити твір. Таке переплетення та взаємозалежність між численними елементами природи, архітектури, вистави та людей разом створює повноцінний театр, реалізуючи таким чином його цілісність.

YANG LIPING PERFORMING ARTS CENTER

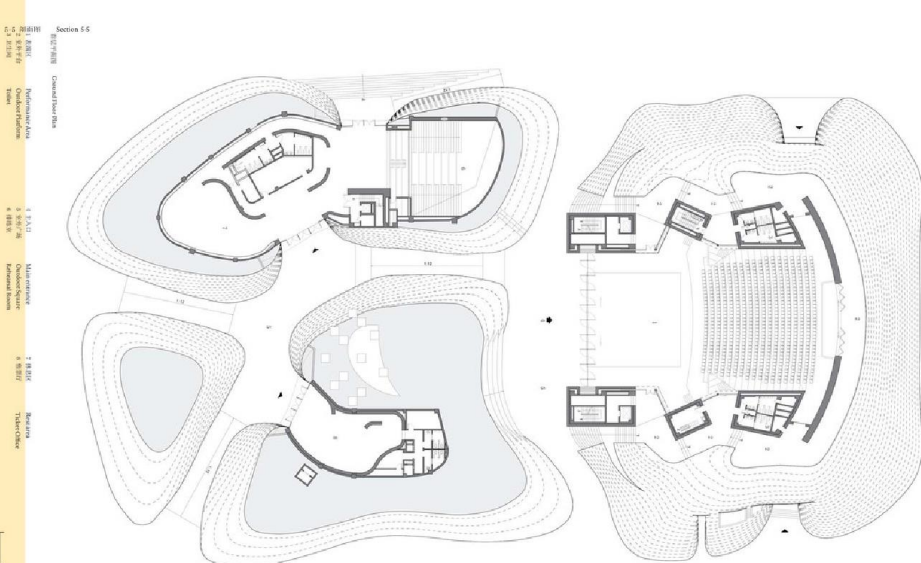
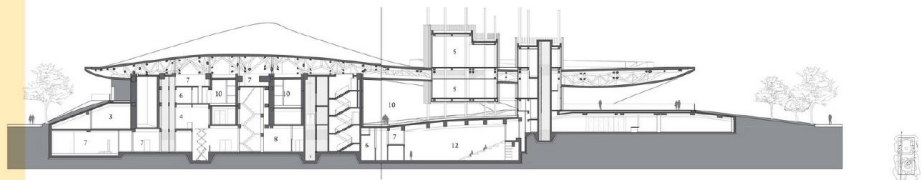
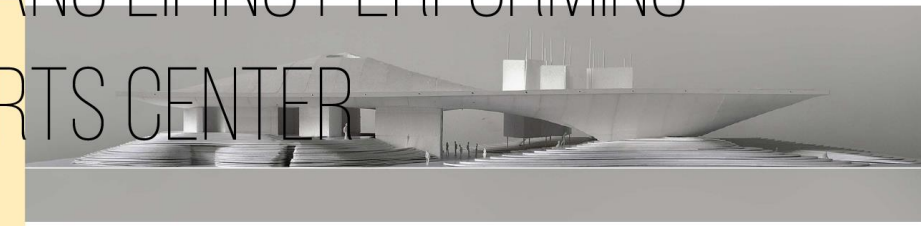

Рисунок 1.6. Колаж. Центр виконавчих мистецтв Ян Ліпін

Коротше кажучи, концепція Центру виконавчих мистецтв Ян Ліпін ґрунтується на сприйнятті природного клімату та культури Далі. Це також ще одна поглиблена експериментальна робота з філософії дизайну «Архітектури природи» після імператорського музею печі Цзиндечжень. Ця будівля справді руйнує наше традиційне пізнання театру, будуючи пористий, відкритий і плинний альтернативний театр, точніше, мистецький простір. Він не прагне бути пам'ятником, але створює основу для величезного природного ландшафту за його межами: спиною до гори Цанг і обличчям до озера Ерхай. Це як величезний павільйон за межами стародавнього міста, який вітає людей, які відвідують Далі.

Велике різноманіття форм та просторів, сформованих із течії наслідування навколишньому середовищу, дозволяють гнучко інтегрувати функціональні зони у структуру споруди. **Міжнародний центр культури та мистецтв Чанша Мейсіху** втілює в собі унікальну різноманітність громадських вузлів і просторів: Великий театр, Музей сучасного мистецтва, Багатофункціональний зал та допоміжні приміщення. (Рисунок 1.7) [11]

Центральна площа утворена взаємним розташуванням цих окремих будівель і забезпечує сильний міський досвід, завдяки якому потік пішоходів, які приходять з усіх боків сайту, перетинаються та зустрічаються. Паралельно він також тягнеться назовні до сусідніх вулиць з необмеженим та феноменальним краєвидом на озеро Мейсі та виходом до острова Фестиваль.

Великий театр є центром Міжнародного центру культури та мистецтв Чанша. Це найбільший виставковий майданчик у місті із загальною місткістю 1800 місць. Будівля, призначена для проведення вистав світового стандарту, буде містити всі необхідні функції перед будинком, такі як вестибюлі, гардеробні, бари, ресторани та VIP-гостинність, а також необхідні допоміжні функції, такі як адміністрація, репетиційні кімнати, закуліси. матеріально-технічне забезпечення, вбиральні та гримерні, гардероб.

CHANGSHA MEIXIHU INTERNATIONAL CULTURE AND ART CENTRE

Рисунок 1.7. Колаж. Міжнародний центр культури та мистецтв Чанша Мейсіху.

Композиція музею складається з трьох перетікаючих пелюсток навколо внутрішнього центрального атріуму, що поєднує різноманітні частини галерейних просторі. Завдяки зовнішнім терасам і балконам на його екстер'єрі, він прагне залучити унікальне розташування ділянки та навколишні краєвиди в його приміщення галерей. Зовнішня площа, яка виходить на озеро Мейсі, дозволяє розширювати скульптури, виставки та заходи на відкритому повітрі.

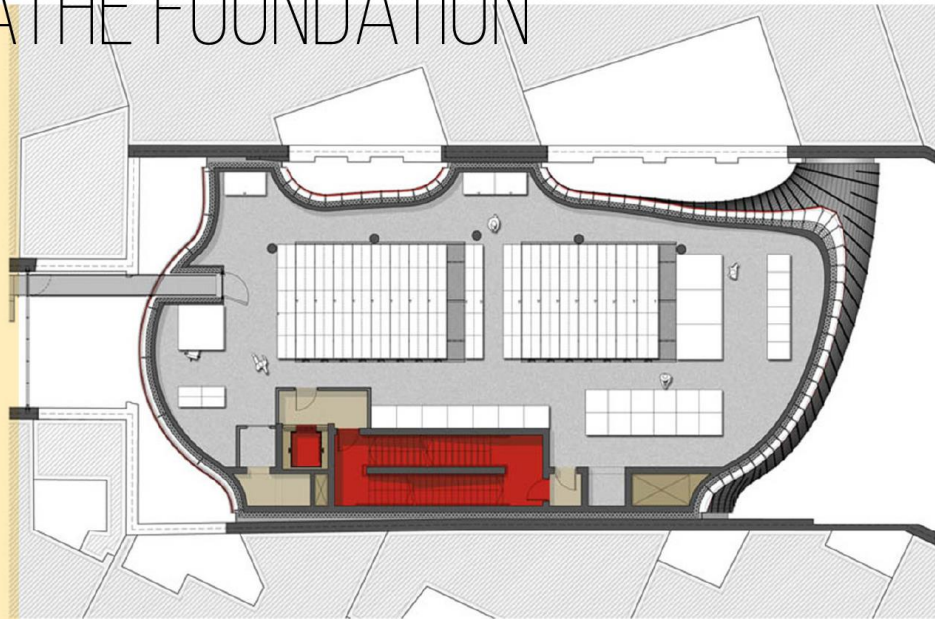
Але окрім видовищних композицій на осях перехрестя міста, що займають свою ділянку на окремій поляні, велику внесок дають і прибудовані центри. Вони вписані у існуючу щільну забудову, або завершують ансамбль вулиці. Прикладом такого центру є **Фонд Пате**, що розташований у Парижі. (Рисунок 1.8)

Мистецтво вставляти будівлю в історичний квартал означає брати участь у відкритому діалозі з тими, хто там живе. Забудова у існуючу структуру також дає можливість для більш широкого проекту реконструкції, відновлення простору. Нова штаб-квартира Fondation Jérôme Seydoux-Pathé — це несподівана присутність, вигнутий об'єм, який можна побачити, що пливе посеред двору, в якому він сидить, закріплений лише на кількох опорах. На землі є береза, квітковий острівець, розташований у щільному мінеральному контексті міста.

Фонд Джерома Сейду-Пате — це організація, яка займається збереженням спадщини Пате та популяризацією кінематографічного мистецтва. Його нова штаб-квартира, що розташована в центрі кварталу в XIII окрузі, де старий театр середини 19 століття був перетворений на кінотеатр (один із перших у Парижі) у середині 1900-х років, а потім знову радикально трансформований у 1960-ті. У новій будівлі будуть розміщені архіви Пате, деякі приміщення для тимчасових виставок, а також для постійної колекції, включаючи зал для перегляду на 70 місць, а також офіси Фонду.

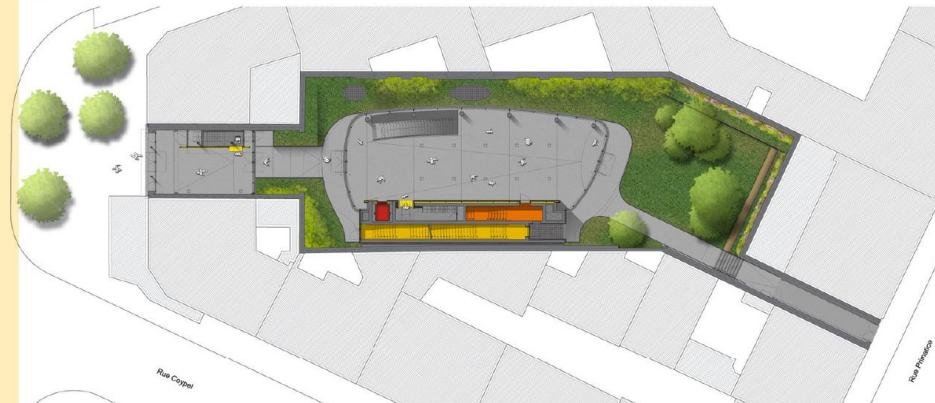
Нова прозора будівля розташовується відразу за фасадом та функціонує як публічний простір із доступом до фонду. Виглядаючи як оранжерея, з нього

PATHÉ FOUNDATION

Fondation Jérôme Seydoux-Pathé
RPSW - 2014

Plan du R+0
1:50

Fondation Jérôme Seydoux-Pathé
RPSW - 2014

Plan du R+1
1:100

Fondation Jérôme Seydoux-Pathé
RPSW - 2014

Section transversale
1:50

Рисунок 1.8. Коллаж. Фонд Пате.

відкривається вид на внутрішній сад через прозорий перший поверх другого корпусу в центральному дворі, де розміщені основні функції споруди.

Схожої типології можливо відмітити і проект культурного центру китайської спадщини **Korea Center**, який так само займає скрутне положення у щільній забудові та вирішує об'ємно-просторову задачу у схожій манері.

Із спорудженням Нью-Йоркського Корейського центру, китайська спільнота зможе перетворити новітню площу для більш комплексної роботи, щоб служити нью-йоркській громаді та бути частиною її величезного культурного розширення. Центр буде служити мультиплексним культурним центром для аудиторії, що нададуть вікно в корейське мистецтво, музику, кіно, історію, мову, літературу та кухню. [12]

Нью-Йоркський Корейський центр вдало розташований недалеко від центру Корейського кварталу Манхеттена на 32-й вулиці і підніметься на 7 поверхів над землею з аудиторією на 200 місць.

Дизайн New York Korea Center втілює сучасну корейську чутливість до інновацій у гармонії з традиціями. Багатошаровий скляний фасад створює екранну стіну, яка висвітлює три скульптурні фігури всередині — з полірованої кераміки, грубої теракоти та фрезерованого дерева — що представляють Небо, Землю та Людство. Знакові фігури охоплюють три окремі зони будівлі: високі громадські простори, напівгромадські аудиторії для культурних лекцій і бібліотеку, а також адміністративні офіси.

Перші поверхи будівлі займаються виставковими залами. Відділ виконавчого мистецтва прагне надати можливості для найкращих виконавців як традиційних, так і сучасних сфер. Центр представляємо виступи найвищого рівня, які переосмислюють, локалізують та глобалізують твори корейської традиційної музики. Корейський культурний центр в Нью-Йорку проводить кілька виставок на рік, включаючи групові виставки художників, відібраних у нашій щорічній програмі Call for Artists, а також виставки спеціального куратора. Третій поверх відведений під бібліотеку. Вона містить багату колекцію з понад 20 000 книг і DVD-дисків англійською та корейською мовами,

KOREA CENTER

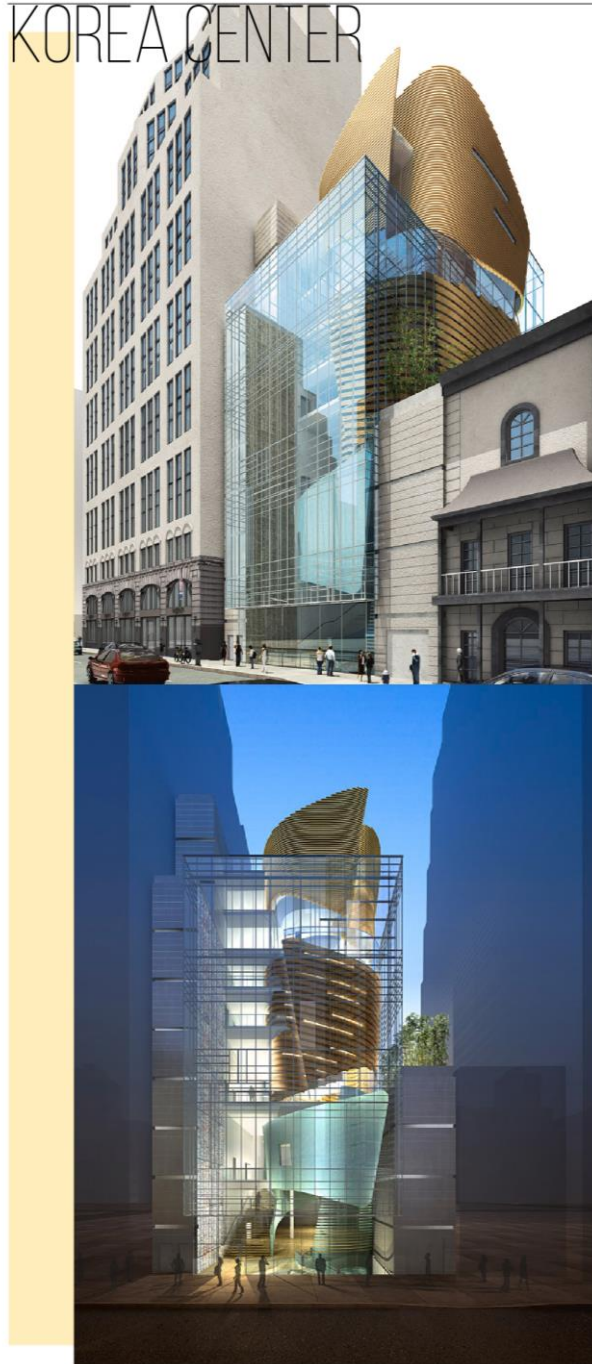

Рисунок 1.9. Колаж. Нью-Йоркський Корейський центр.

які охоплюють такі теми, як корейська література, історія тощо. Відкрита для публіки в будні дні, бібліотека є важливим місцем, яке дозволяє відвідувачам глибше зануритися в корейську культуру. На четвертому поверсі знаходиться приміщення для готування їжі, де окрім щорічних змагань, ведуться майстер-класи із приготування традиційних страв Кореї для охочих

відвідувачів. П'ятий поверх виділений під мультифункціональний простір та зарезервований під спеціальні програми та лекції. [13]

Інша категорія споруд, яка не підлягає стандарту еко-теху, притримується стильових течій постмодерну і може приймати як абстрактний, так і історичний образ. Як і при органічній формі, такі культурні центри приймають до уваги контекст призначення центру, а не контекст міського полотна. Тому навіть при притриманні прямолінійних форм, вони виділяються та загальному плані.

Прикладом, оформленим у вигляді реконструкції, приведено споруду культурного центру у Москві – **ГЕС-2 Дім Культури**. Це переосмислення ідеї російських народних будинків, що виникли наприкінці ХІХ століття, які перевершували будинки культури і не втратили актуальність. У центрі цього культурного центру стоять не експонати, а відвідувачі.

Будинки культури стали першим прикладом того, що одна установа може одночасно виконувати функції бібліотеки, галереї, театру, творчих майстерень, концертної зали, музею, кінотеатру та навіть школи. Так вдалося вирішити складне завдання — зробити основні культурні практики доступними гранично широкому загалу, запропонувати їй місце, де виникне імпульс до творчої діяльності, вже не елітарної, а властивої кожному. [14]

Ділянка проекту є частиною дуже активного району на острові під назвою «Червоний Жовтень», призначеного для молодих поколінь. Ключовими елементами цього мікрорайону є «Червоний жовтень», шоколадна фабрика, перетворена на контейнер для стартапів, кафе та ресторанів; Інститут «Стрілка» — справжня міська лабораторія з навчально-дослідницькою програмою; і історичний театр «Ударник», важливий об'єкт російської архітектури.

Усередині будівлі площею майже 20 000 м², приміщення та функції організовані у чотири основні полюси: Громадський стовп складається з поєднання вільних приміщень та заходів, і відкритий для зовнішньої площі, щоб втручатись в вуличне життя. У центрі «крита площа» виступає як вхід і початок екскурсії V-A-C. При цьому на північній трибуні знаходиться

GES 2 HOUSE OF CULTURE

Рисунок 1.10. Колаж. ГЕС-2 Дім Культури.

бібліотека та медіацентр, а на півдні — безкоштовний простір для арт-інсталяцій та ресторан. Вхідна група розташованій у центрі головної будівлі та доступна із «критої площі». Цей простір містить кілька неформальних заходів,

таких як продаж квитків, інформаційну та магазин на першому поверсі. Зверху на «лісах» розкривається виставкова зона з палубою для сидіння, в цій зоні розташована закрита аудиторія з окремим доступом. У споруді також є такі зручності, як кафе та снєк-бар у мезоніні. Виставкова зала вітає всі виставки. Це поєднання приміщень різних розмірів і висоти, що пропонує різноманітні умови для розміщення будь-яких творів мистецтва. [15]

Ідея трансформації та міграції сучасних культурних політик можлива на прикладі культурних центрів такого типу, при розгляді проблем архітектурних стилів. У проекті реновації **La Poste du Louvre**, це є головною ідеєю. Хоча цей проект передбачає здійснення багатьох функцій, окрім культурно-освітницьких, але сама його структура та форма розповідає історію культури Парижу.

Перетворення Poste du Louvre є частиною серії великих проектів у центрі Парижа, які включають трансформацію розважального та торгового комплексу Les Halles, універмагу Samaritaine та Bourse de Commerce. Що стосується ресторанів, культурного життя, магазинів і музеїв, Poste du Louvre має виняткове розташування, неподалік від найбільшої станції метро в Європі - Châtelet-les Halles. Poste Group та її дочірня компанія з нерухомості Poste Immo, яка володіє ділянкою, розпочали масштабну програму модернізації будівлі, адаптації її до свого часу, відкриття для околиць і привітання до мешканців, туристів та нових користувачів.

Мутація – головна ідея проекту, від промислового до міського комплексу. З одного боку, шляхом перетворення монофункціональної будівлі, призначеної для поштової діяльності, в об'єм, який має багатофункціональне призначення. З іншого боку, шляхом перетворення замкнутого об'єму в більш відкритий.

Новий Poste du Louvre тепер пропонує багатофункціональну програму, пов'язану з потребами свого району. Він пропонує 5-зірковий готель з 82 номерами, рестораном і панорамним баром на даху. Відкритий для публіки із прямим доступ з вулиці Етьєн-Марсель, з нього відкривається вражаючий вид на дахи столиці. La Poste du Louvre також запропонує магазини, соціальне житло та офіси, а також численні послуги, включаючи збереження історичного

LA POSTE DU LOUVRE RENOVATION

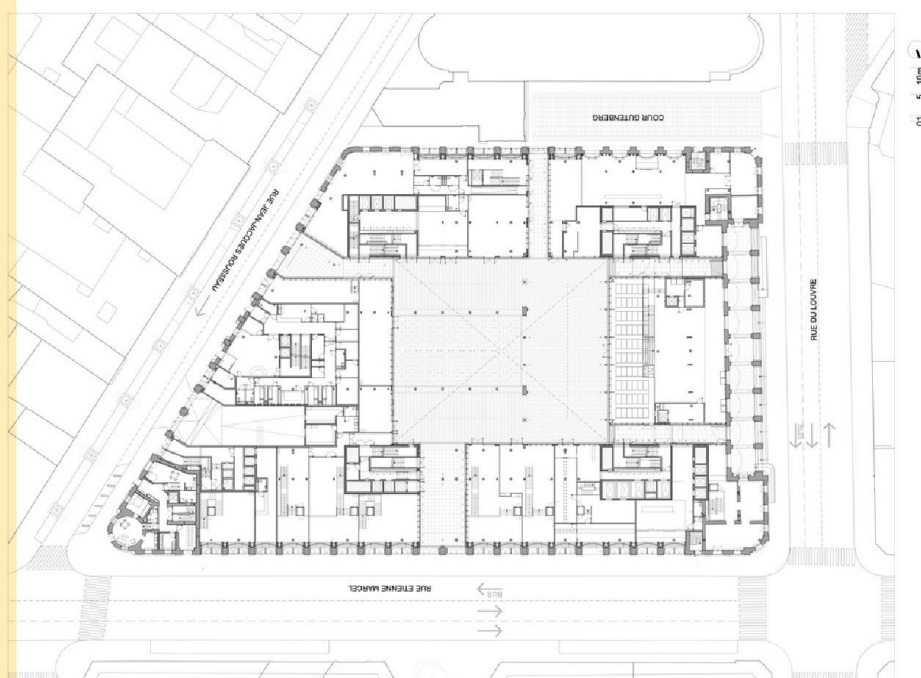
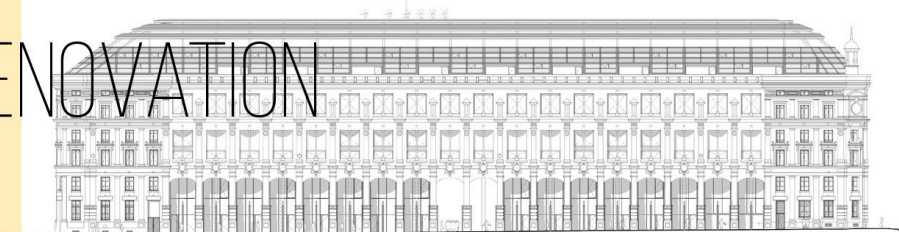

Рисунок 1.11. Коллаж. La Poste du Louvre.

поштового відділення, створення поліцейської дільниці, центру догляду за дітьми та міського логістичного центру в підвалі. Таким чином, La Poste du Louvre планується працювати в будь-який час дня і ночі. Організація різноманітних програм заснована на горизонтальних шарах, у традиції будівель Османа.

1.3. Тенденції формування і розвитку культурно-просвітницьких центрів

Цільові групи та робота з ними

Культурний центр – це складний соціально культурний інститут, який має відображати сучасні тенденції у мистецтві, реалізуючи його потенціал у навчальній сфері. Він має допомогти адаптуватися у сучасному середовищі різноманітним групам населення, не обмежуючись у їх статусі. Він має відкривати можливості до творчості та пізнання.

Сучасні культурні центри та інші видовищні споруди ставлять перед собою ціль конкуренції за увагу глядача, зберігаючи доступність для кожного охочого. І, на практиці, вони стикаються із великою кількістю розбіжностей різних цільових груп. В відповідності віку, статі, фінансовому положенню та освіті, різні цільові групи потребують значних корекцій для виставкової програми, на відмінно від тенденцій минулого сторіччя. Також на роботу культурно-видовищних центрів впливає їх розміщення, від села до великого міста, за яким витікає також різність обізнаності місцевого населення про питання своєї та зарубіжних культур.

При розгляданні питання вікових груп, розділяють декілька головних:
[16]

- До 18 років – представники цільової групи, що відвідують шкільні учбові заклади та садки. Ця група населення має необхідність у вивченні культури різних народів у рамках загальної освіти та отримує можливість отримати нові навички або знання, що матимуть вплив у майбутньому.
- Від 19 до 35 років – соціальна група активних учасників культурного життя. Люди цієї групи користуються послугами музеїв для дозвілля,

інколи для роботи. Артистична виразність та можливість розповсюдження найбільш характерні цій групі.

- Від 35 до 70 років – соціальна група пасивних учасників культурного життя. Для неї характерно використання культурних закладів у цілях дозвілля, роботи, самовиразності. Але на відмінну від попередньої групи, по причинам зв'язку із поточними поколіннями, вона лакує розповсюдженням культурного тезису.
- Більше 70 років – соціальна група споживачів культурного процесу. Для цієї групи характерно вивчення культурних практик різноманітних народів, ніж активне втручання у їх розповсюдження або створення відповідних витворів.

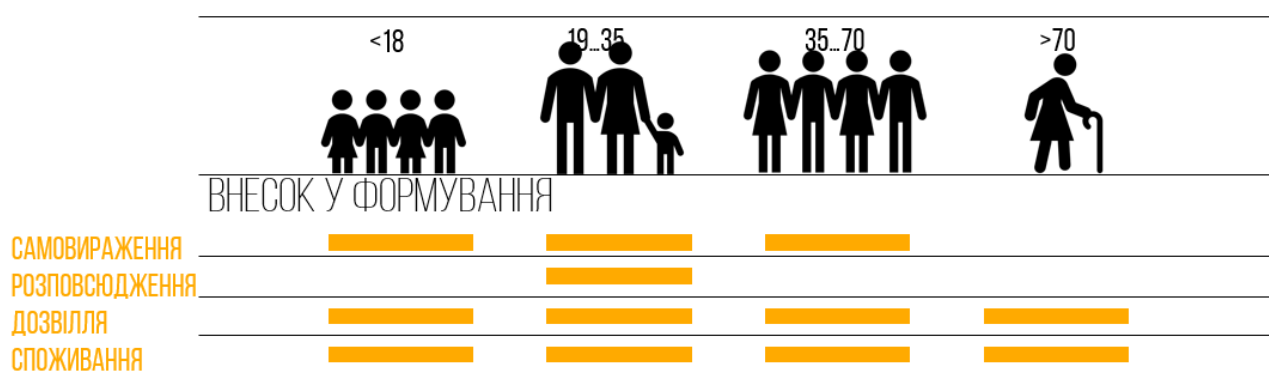

Рисунок 1.12. Цільові групи культурних центрів.

При розгляданні цільових груп, що припадають у шкільну вікову групу, необхідно відзначити її значущість у підтримці життєздатності культурно-видовищних споруд. Оскільки привабливість для все більш молодих поколінь забезпечує їх подальше відвідування центрів на протязі життя, у сучасній практиці існує чимало методів та вишукувань для забезпечення доступу молоді до культурних надбань. В першу чергу річ ведеться про освітні програми, які мають інтеграцію та співробітництво із музеями, театрами, тощо, щодо пільгового тарифу відвідування. А також про системи організації самих комплексів, що заохочують до відвідання публіку, використовуючи сучасні методи інтерації із культурним середовищем.

В свою чергу інші вікові групи, яким притаманно знання про культурні заходи із малих літ, потенційно не потребують великих видозмін функцій та методів розповсюдження чи проведення дозвілля у сучасних культурних центрах. Через це основну увагу щодо цільових груп необхідно відвести саме наймолодшій, та попри цього не забувати про єдність та відповідність центрів культурній ідеї.

Культурні комплекси, а особливо музеї та виставочні галереї, в першу чергу ставлять перед собою ціль розвитку освітньої та вихованої персони. Для цього вони мають односторонній зв'язок із освітніми закладами, в якому роль школи полягає у підготовці окремої персони до сприйняття цінностей історії та культури, що зосереджені в них. Тому. На практиці, саме заради досягнення життєспроможності, культурним центрам необхідно підтримувати зв'язок із регіональною системою просвіти. Через це сучасні культурні центри ставлять перед собою більш глобальні цілі, які диктовані формуванням більш креативно-інформаційної цивілізації: [17]

- Приймає на себе роль просвітництва та виховання, окрім стандартних потребностей у збереженні та експозиції виставкових матеріалів;
- Будує свою діяльність на принципах педагогіки співтворчості, опираючись на механізм суб'єкт-суб'єкт, що дозволяє створювати інтригуючі методи взаємодії із цінностями цивілізації;
- Представляється загальнодоступним для людей різних віків, статусів та інтересів;
- Забезпечує зв'язок матеріалів музею із духовним розвитком суспільства та його окремих членів;
- Будучи в активному контакті із освітніми комплексами, створює комунікативну середу для розповсюдження культурних цінностей, взаємодії різних цільових груп, розвитку соціально культурної активності;
- Створює багатобарвний підхід до створення експозицій, що знаходить широкий емоціональний відгук у різноманітних групах людей;

- Забезпечує диференційований підхід до складу виставок, що можуть мати цілеспрямованість на окрему вікову групу, стать людини або її інтереси.

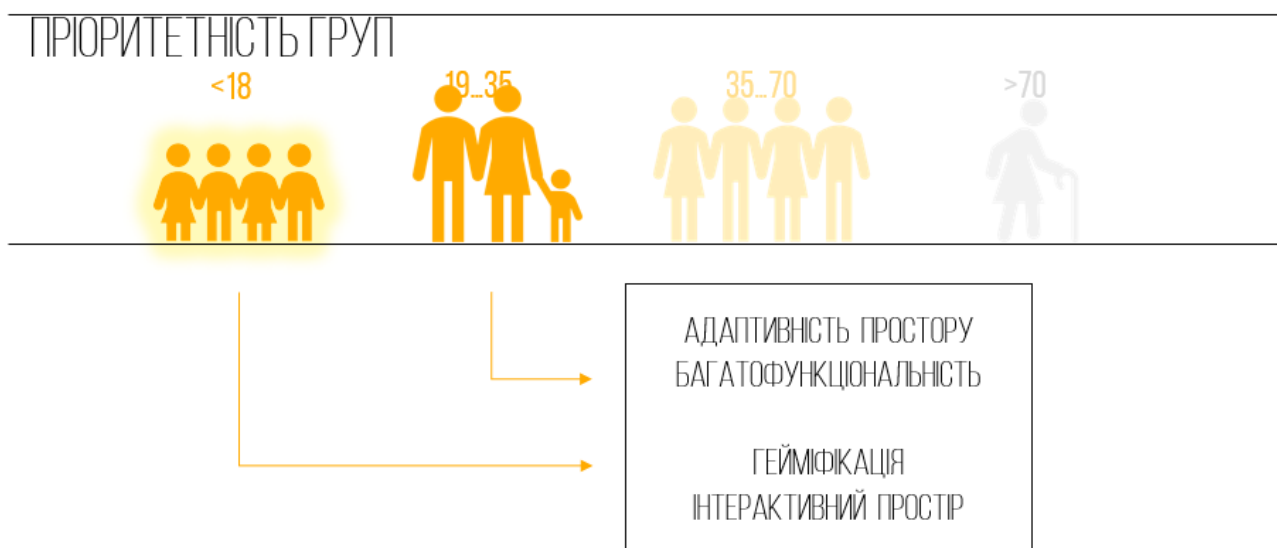

Рисунок 1.13. Вплив цільових груп на тенденції розвитку.

З цієї точки зору, сучасний виставковий центр намагається відповідати умовам, що ставить перед ним суспільство. А умови сучасного молодого покоління виставляють інтерактивність та простоту простору на перше місце. Відвідувач музею перетворився з глядача на учасника. Тому і архітектура сучасних культурних комплексів різноманітна та має скоріш ігровий характер, ніж функціональний. Виходячи за встановлені грані, музей включає архітектуру, графіку, кіно та фото до свого внутрішнього функціоналу. І всі ці функції зобов'язані в першу чергу слідувати єдиному стилю, культурному посилю.

Розвитком методів та підходів до залучення молодих поколінь у культурне життя, на рівні організаторів, займаються маркетингові групи. Одним із головних інструментів для розповсюдження інформації для цього вибирають соціальні мережі Інтернет. Як показують опитування, більшість населення використовують Інтернет мережу як ресурс для знаходження культурних вистав, а також як мережу для їх вивчення. [16] Тому при розробці культурних програм, необхідно активно займатися Інтернет мережами з ціллю розповсюдження. Так, при формуванні нової виставки, мають створюватися відповідні рекламні повідомлення на сторінках соціальних мереж комплексу.

Але для ефективної популяризації самих сторінок соціальних мереж, використовують прийоми змішування публікованого контенту. За статистикою, респонденти частіше інтересуються сторінками з новинами, ніж пізнавальною інформацією, тому має сенс активно підбирати світові новини з культури для публікацій у своїх групах.

ІНТЕРЕСИ ГРУП

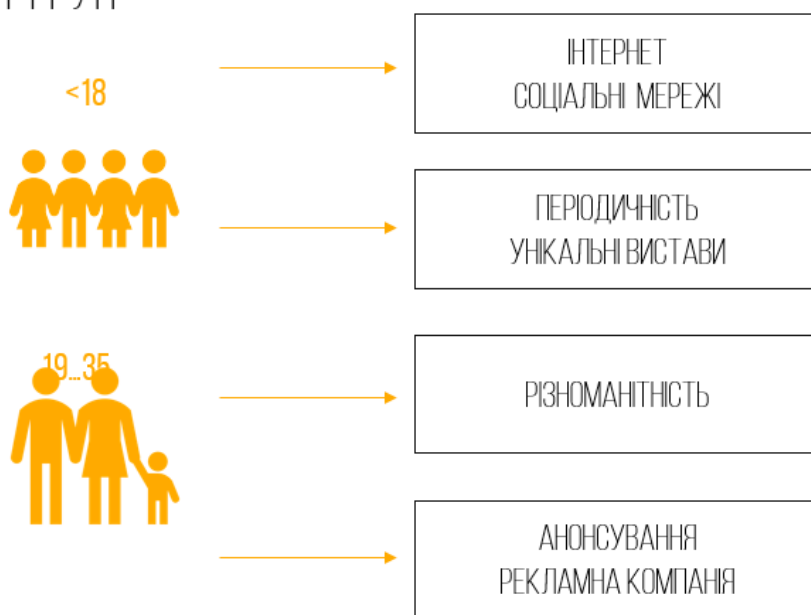

Рисунок 1.14. Типи розповсюдження інформації.

Окремим питанням стратегічного планування виставок на сьогодні є тенденція до періодичності. У сприйнятті соціальних мас сьогодні, особливість та рідкість однієї виставки перевищує інтерес до щорічних вистав. Аспект періодичності роботи музеїв та виставкових центрів не рідше призводить до створенню іміджу окремого центру та економічного успіху.

Кажучи про періодичність виставок, окрім переваг у винятковості кожної з них, важливо приділяти роль і різноманітності тематик. Залучення публіки до музею на особливий захід із постійно різною темою обговорення це не тільки метод привітання нових відвідувачів, але й створення іміджу комплексу. В додаток до цього, на популярність виставок впливає і завчасне анонсування проектів, як у соціальних мережах так і на рекламних місцях у місті. Практичне використання стилізованих рекламних щитів у районі місцезнаходження

комплексу, показало велику ефективність з точки зору залучення місцевого населення.

Об'ємне та універсальне планування

Культурні центри ставлять перед собою цілі збереження унікальної природи соціально-культурного інституту, зберігаючого та вбираючого матеріальні та духовні свідчення розвитку природи та людства. Але необхідність сучасних культурних центрів у конкуренції із іншими закладами дозвілля, вимушує створювати більш атрактивні композиції, планувальні рішення, спроможні до адаптації до кожної окремої виставкової концепції. Різноманітні креативні рішення для досягнення цілі передачі знань про культуру. Окремо необхідно підмітити і функції дозвілля, що включають в себе приміщення кафе, магазини, сувенірні та різні типи коворкінгу з творчими студіями. І навіть у цих приміщеннях необхідно організовувати проектні рішення однієї стилістики із рештою комплексу, які будуть нагадувати про тематику культурного центру.

І саме в умовах необхідності створення атракціонних середовищ, найбільш актуальним для сучасних культурних комплексів стає питання об'ємно-просторового універсального планування. А саме варіанти перепланування внутрішніх приміщень, зміни їх функцій та оснащення, що є одним із основних факторів їх успішного функціонування через великий проміжок часу.

Основні поняття, що описують тему обговорення на фоні сучасних архітектурних тенденцій: [18]

- Адаптивність архітектури – як наявність у споруді елементів гнучкого планування, що дозволяють змінювати площу та функцію окремих приміщень всередині споруди.
- Трансформативність – як наявність елементів механізованого устаткування для зміни фізичних габаритів всієї чи частини споруди, що створює додаткову площу всередині споруди.

Приведені методи можуть бути використанні у багатьох сценаріях, як за допомогою організації легких стін-проставок, так і рейкових трибун чи навіть динамічних перекрить. Більш докладно про практичні методи реалізації таких просторів буде зведено у подальших частинах тексту.

Ще одним не менш важливим аспектом формування внутрішніх середовищ культурних центрів є багатофункціональні громадські зони, або центральні площі для зборів людей. Такі площі дуже тісно пов'язані із історичним розвитком міст, які починають своє формування із загальноновживаних громадських просторів, від яких будувалися дороги до інших площ, формуючи сітку забудови. Тому у сучасному будівництві, при наявності щільних забудов, створення площ при центрах культури, музеях або парків, забезпечує точку тяжіння для місцевої громади.

Сама природа громадських просторів не може існувати без присвоєння їй головного призначення, тематики. Так, при розгляді теми культурних центрів, громадський простір несе ідею розвитку культури, стає місцем самовираження та методом обміну культурним потенціалом кожному відвідувачу. Характер громадських просторів переслідує динамічні течії, що виникають у соціумі, тому вони можуть бути завжди актуальним інструментом організації суспільної активності. [19]

Маючи можливість вміщувати в себе багато функцій та адаптуватися до змін, громадські простори в культурних центрах постійно розвиваються. Це зумовлено і тим, що внутрішнє середовище споруди захищене від погодних умов, має свій мікроклімат та задовольняє потреби у технічному оснащенні більшості вистав. Але, не зважаючи на це, у цій сфері досі не достатньо розробок для систематизації методів впровадження їх у нові споруди, тому більшість прикладів світової практики мають дуже індивідуальний підхід до вирішення як формотворення, так і функцій загальногромадських просторів. [20]

Висновки до розділу 1

Поняття культури не можливо розглядати глобально разом. Тому що формування культури невід'ємно від народу, який її розвиває, та абсолютно неможливе без змішування, що притаманне міжособовим зв'язкам. І через це, культура постійно змінюється, надаючи колориту окремим регіонам.

Культура та заклади її поширення пізнали немалих змін за період свого визнання як галузі потребуючої збереження, розвитку та підтримки. Але багато аспектів не дозволяли суспільствам виконувати роль зберігача такої ланки світового розвитку, до сучасного часу. Наразі лише у сучасному світі, після активного індустріального розвитку та немалої кількості конфліктів, світові практики мають ресурси та підтримку на збереження культурної спадщини як своїх, так і сусідніх народів. Що ставить питання збереження культури у більш глобальний вимір.

Тенденції до створення культури мистецтвознавства мають глибоке коріння. Ще здавна мистецтво, яке найбільш красний показник рівня розвитку країни, було підрядне політичному інструменту. Тому у розрізі великої кількості помилок та здобуттів з цього приводу, зовсім не дивне бажання розвитку створення регіональних політик щодо роботи із об'єктами культури. Так, вже близько півсторіччя можливо спостерігати різновиди підходу політичного стану до розвитку культури у підконтрольних регіонах. Культурною політикою називають законодавчі методи контролю та розвитку культури нації країни, створення документації та котру стала одним із прерогатив сучасного світу. І через глобальну важливість збереження культурної спадщини, культурна політика кожної з держав має загальні постулати, які націлені на доступність та розпоширення усіх культурних благ між всіма народами.

У сучасному світі найбільш рушійною силою у сфері розвитку культурних центрів, які мають ціль доступно та популярно донести культурну освіту до споглядача, є фінансування центрів. Цей аспект підконтрольний державному законодавству, та має свої мінливості в різних областях. У

сучасних країнах розділяють декілька типів фінансування, характер котрих прямо впливає на цільові направленості окремих культурних центрів, на їх популярність в широких масах, навіть на їх просторову організацію. Так, будучи регіональним замовленням, центр Суджоу має велику кількість різноманітних зал та приміщень, що в цілому ставлять перед собою ціль створення простору розвитку державної культури для місцевих жителів, але в ту саму чергу має багатофункціональну структуру, що дозволяє підтримувати життя центру у різні пори року, чим забезпечувати своє фінансування вже під час експлуатації. А форма споруди цього центру лише підтверджує самотність комплексу.

Але у питаннях фінансування та життєспроможності культурних комплексів велику роль грає внутрішня організація та планувальна структура споруд цього типу. Через актуальність розвитку підходу до молодих поколінь, робота з котрим створює необхідне навантаження на комплекси, розробка маркетингової компанії має відображати інтереси сучасного соціуму, бути попереду в запровадженні рушійних концепцій зацікавлення сучасних культурних мас. І сучасні тенденції виділяють багато особливостей формування просторів культурних комплексів, опираючись на вікові групи до 18 років. Одним із головних постулатів сучасного підходу до створення музейних вистав, став інтераційний дизайн, або гейміфікація навколишнього простору. Такий підхід зміщується в сторону відносин між об'єктом до самого об'єкта, що спонукає більш детально вивчати матеріал та полегшити пізнання великої кількості інформації.

Інтерація відвідувача із навколишнім середовищем може бути реалізована багатьма способами, але найбільш розповсюджений та характерний для музеїв спосіб поширення інформації є читацький стенд перед об'єктом що його описує. Саме на прикладі нього можливо побачити різність креативних підходів до його оформлення. Цей стенд у сучасних реаліях оформлюють як електронними, так і ремісничими способами. А робота над розміщенням у

інтер'єрі, стилістикою та наповненням інформаційних стендів, стала результатом постійного розвитку технологій та гуманітарних наук.

Для оформлення інформаційних стендів та виставкових площ не менш важливим є дослідницькі роботи по формуванню багатофункціональних громадських площ та адаптивних просторів. Практика використання цих напрацювань вирішує велику кількість містобудівних та внутрішніх організаційних питань. Як і на прикладі ГЕС-2, споруда котрого активно задіє прибудинкові площі, що безшовно поєднуються із внутрішніми просторами у теплі пори року, використовує багаторівневу зальну структуру минулої електростанції для впровадження гнучкості функціонування та постійної переадресації своїх просторів. Цей центр виконує багато функцій пов'язаних із дозвіллям, але й одночасно розповсюджує культурні вистави на своїй території, що і виконує головну ціль комплексу.

Тому при подальшому розгляді теоретичних даних та формуванні висновків, великий акцент має приділятися роботі над забезпеченням інтересу до культурних центрів цільових груп молодих людей, розгляді актуальних методів формування простору опираючись на світові тенденції, що визнані працюючими. У такому випадку можлива буде розробка проекту актуального свого часу та така, що матиме історично-культурний контекст для аналізу у майбутньому.

Розділ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКИХ ЦЕНТРІВ

2.1. Методика дослідження

Для розробки проектних нотацій та роботи із відкритими даними для проектування культурно-просвітницьких центрів було застосовано низку методів для аналізу, обробки та моделювання інформації по темі. Далі приведено методи, що використанні у поточній роботі:

- Аналіз світового досвіду:

За результатами роботи у першому розділі було приведено низку прикладів споруд та комплексів культурного призначення, що мають типологічні подібності до теми атестаційної роботи та результату проектної його частини. У приведених прикладах показані різновиди існуючих зарубіжних та місцевих проектів культурних центрів, помічено їх загальну характеристику, зазначено авторство та місто забудови.

На основі аналізу досвіду було зроблено багато припущень та виведено принципи, що ототожнюють уявлення про культурну споруду у світі, виділені найголовніші аспекти, які були після цього розроблені у подальшому розділі наукової частини (с.46);

- Комплексний підхід:

Розглядання об'єкту будівництва в комплексі процесів, що його описують та визначають. Побудова образу культурного закладу із факторів, які йому присутні із оцінкою його можливого розвитку та ситуацією на сьогодні. Використання системних образів, як частини системного підходу, у роботі із моделями та графіками, розгляданні внутрішніх функціональних зв'язків, але тим не менш розробляючи загальну теорію формування культурно-просвітницьких закладів, не відокремлюючи її від оточуючих факторів;

- Моделювання:

У процесі обробки інформації, для полегшення сприйняття проаналізованого матеріалу, можливо використання спрощених репрезентацій елементів

дослідження, що допомагають при групуванні у менші кількості або спрощені формулювань, досягти більш обширного розуміння суті питання. Для досягнення цих цілей створюються спрощені моделі об'єктів дослідження. Також моделювання дозволяє розглянути більшу кількість шарів системи, зробити більш чіткі висновки щодо складності проблематики;

- **Графічний метод:**

На прикладі поточної роботи, графічний метод активно використовується для підведення підсумків написаного розділу інформації. Цей метод є невід'ємною частиною інших, оскільки являє собою графічну презентацію даних статистики чи типології. Створення художньо-графічних елементів сприяє більш простому сприйняттю головних тезисів, слугує маркером переходу від одного об'єкту дослідження до іншого;

- **Експериментальне проектування:**

Впровадження дослідницьких даних, положень висновків у проектну частину атестаційної роботи. Використання описаних принципів для створення графічної проектної роботи. На прикладі поточної роботи – запроектувати культурно-просвітницький комплекс на одній з територій міста. Цей метод передбачається для використання у багатьох архітектурних дослідженнях, через невід'ємну практичну складову дослідницьких робіт. Оскільки базові поняття архітектурних наукових робіт спираються на реально отриманні дані, практику використання тих чи інших методів, то можливість використовувати дослідницькі праці для проектування справжніх споруд не переоцінена. Через це експериментальне проектування є базовим методом цієї роботи;

- **Кількісні показники:**

Врахування в науковій роботі кількісних значень різних показників для подальшого розрахунку та використання їх у аналізі в сукупності з іншими методами. Так, на прикладі цієї роботи, найбільш актуально враховувати кількісні показники відвідуваності культурних закладів або показники сили вітру та середньої температури, що впливають на потужність закладу та його конструкції, планувальні прийоми.

2.2. Функціонально-планувальна структура та вимоги до проектування

Екстер'єр культурних центрів

Розміщення культурних центрів у схемі міста в першу чергу підпорядковане функціональному зонуванню міста. У забудові кожного району виділяються громадські зони, які можливо використовувати для спорудження великої кількості різноманітних будівель. Споруди за призначенням класифікуються у ДБН Б.1.1-22:2017, де зони громадсько-ділові та комерційної діяльності підрозділяють на 5 категорій, з огляду їх загального групування на основні громадські функції. Із ціллю уніфікації зон міської інфраструктури, виділені наступні головні зони [21]:

- Зона громадсько-ділова
- Зона навчальна
- Зона культурно-спортивна
- Зона лікувальна
- Зона торгівельна

За посиланням, також важливо відмітити список функціональних територій, що відносяться до кожної з груп. При розгляді лікувальної та торгівельної зон, вочевидь не можливо розміщувати культурно-просвітницькі споруди, але при детальному розгляді інших трьох зон, можна припустити часткову або повну інтеграцію цільового центру. Це зумовлено неодноразово зазначеним багатофункціональним призначенням культурних центрів, що дозволяє їх розміщення у комбінації із іншими функціональними спорудами, в форматі сусідства чи повної інтеграції, як у прикладі Фонду Пате (див. п. 1.2), який розміщено посеред змішаної житлової забудови. Так, у переліку головних громадських зон окрім культурних споруд зустрічаються:

- Багатоквартирні житлові будинки, установи освіти та виховання, установи охорони здоров'я, парки та сквери, підприємства громадського харчування, побутове обслуговування, кредитно-фінансові установи, юридичні установи, пошта та готелі для громадсько-ділових зон;

- Учні заклади, наукові та науково-дослідні заклади, школи мистецтв, кінотеатри, спортивні майданчики, сквери та озеленення, МАФи, підприємства громадського харчування для навчальних зон;
- Кінотеатри, відеосалони, адміністративно-господарські будівлі, спеціалізовані спортивні комплекси, спортивно-оздоровчі центри, спортивні клуби, тири та стрільбища, ковзанки, підприємства громадського харчування, зелені насадження, атракціони, МАФи, магазини площею до 40 м², пункти прокату та кредитно-фінансові установи для культурно-спортивних зон.

Рисунок 2.1. Елементи зв'язку функціональних зон із закладами культури.

Тому із переліку важливо відмітити важливість оснащення громадських зон спорудами із повним спектром громадського забезпечення. Відносно культурних центрів, у структурі селищної забудови необхідно створювати або частково забезпечувати низку вищезазначених видів використання зон. Таким чином можливо буде забезпечити велику вітальність запланованого

культурного центру та виконати головну ціль, що стоїть перед плануванням культурних та видовищних комплексів.

Із такої структури необхідно виділити головні елементи зв'язку оточуючої житлової забудови із функціональними приміщеннями самих культурних центрів. Окрім самої ділянки забудови, культурні центри можуть обладнуватись великим спектром опорядження території, елементами інфраструктури, спорудами для дозвілля. Структуру доступу до закладів культури представлено у вигляді:

- Вулично - дорожня система;
- Зовнішня паркова ділянка, озеленення території;
- Місця стоянки автомобілів;
- МАФи [22]:
 1. Декоративно-пластичні форми – паркові арки та колони, вуличні вази та амфори, скульптури, балюстради, сходи, містки, огорожі та ворота, меморіальні споруди, фонтани та басейни;
 2. Засоби візуальної інформації – рекламні та інформаційні стенди, дошки, вивіски;
 3. Обладнання для відпочинку – альтанки, павільйони, навіси, вуличні меблі, паркове освітлення, дитячі ігрові майданчики [23];
- Прибудинкова площа;
- Споруда культурного комплексу;
- Внутрішня паркова ділянка, інтерактивний простір.

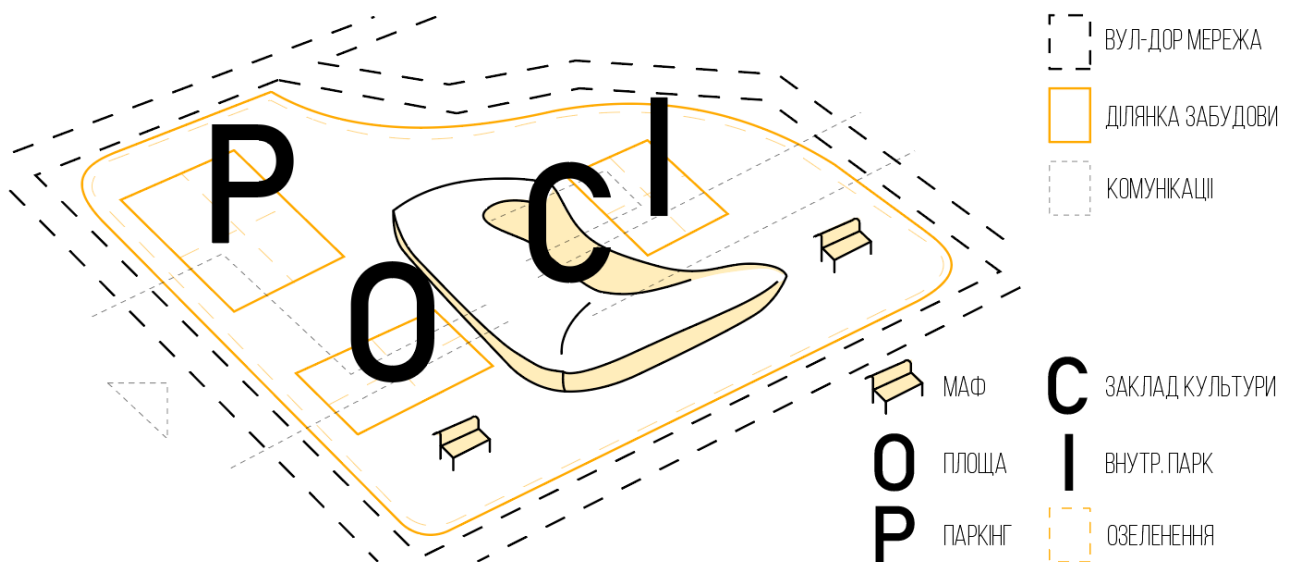

Рисунок 2.2. Загальна функціональна схема структури закладу культури.

В сучасних умовах виділені для громадських зон ділянки мають велику варіативність, в першу чергу через необхідність розміщення у складних умовах, наприклад, існуючої забудови. При розгляді приведеної схеми, важливо уточнити, що на ній вказаний повний обсяг зон, який при щільній забудові або реконструкції може обмежуватись до меншого складу.

За прикладами (див. п.1.2), можна відмітити саме таку тенденцію до обмеження у використанні лише основних структурних елементів культурного центру. До основних елементів ми причисляємо заклад культури та площу. Цей склад елементів не обмежується лише закладом культури через історичну необхідність створення громадських площ перед культурними центрами. Як і у стані з іншими громадськими будівлями, як спорудами адміністрації, площа перед нею використовується громадами для проведення святств або протестів, як приклад. Тому у багатьох випадках складного планування, у ролі площі може використовуватися внутрішній ганок або навіть вулична мережа поза тротуаром перед фасадом будівлі, але таких конкретних випадків краще уникати при проектуванні. У багатьох випадках, при розгляданні саме культурних центрів, зменшення прибудинкової площі може бути зумовлене головною тематикою закладу. Так, як із прикладом фонду Пате, головна тема музею обмежена виставкою досягнень однієї людини, посилення котрої не

пов'язане із політикою чи іншими конфліктними темами, що робить цю споруду менш вірогідною ціллю проведення масштабних мітингів. Та незважаючи на це, у фонді запроєктовано як малу зовнішню площу, так і невеличкий внутрішній парк, яких має бути достатньо для утримання відвідувачів у більшості випадків.

Окрім питання скорочення елементів функціональної схеми, вже було частково зазначено різність функцій на території громадських комплексів. Зауважимо, що культурні центри не завжди займають усю будівлю або мають пріоритетну позицію на ділянці забудови, як на прикладі Poste du Louvre. У такому випадку структурне розміщення центру може бути зовсім довільне. Це може бути різновид горизонтального, так і вертикального зв'язку. І таким чином шлях до виставкових зал може проходити через інші громадські установи.

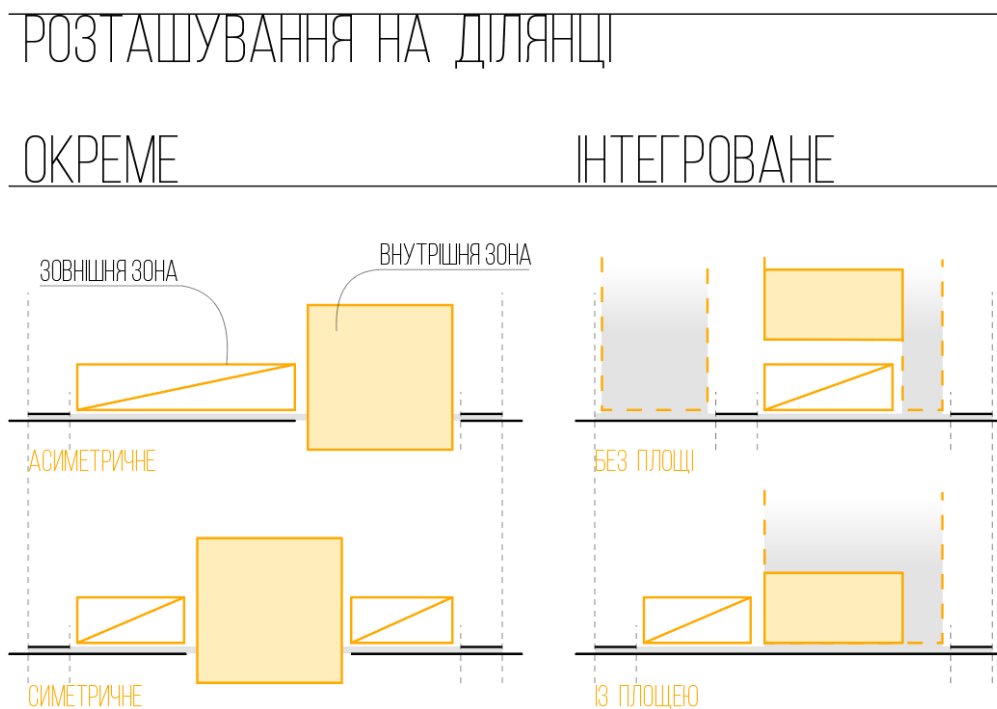

Рисунок 2.3. Типи культурних центрів за розташуванням на ділянці відносно основних зон

У такому випадку також доречно розділяти ділянку проектування на ділянки зовнішнього та внутрішнього забезпечення відвідувачів сервісом. У приведеній схемі можна бачити вказану варіативність розміщення сервісних зон в залежності від конфігурації функціональних. Важливо, що культурні

центри частіше не розміщують повністю під землю, поверхом чи більше нижче нульової відмітки, через ті самі умови, які притаманні житловій забудові. Але можуть існувати і виключення, коли культурний заклад тематично відноситься до підземного обґрунтування.

Окремо важливим аспектом розглядання зовнішньої організації культурних центрів є транспортна доступність на всіх рівнях, як громадським транспортом, так і на засобах особистого пересування. У цьому плані розглядаються елементи паркінгів, які окремо винесені на схемі (див. Рисунок 2.2) та елементи зупинок громадського транспорту та веломайданчиків, що відносяться до МАФів. До складу транспорту цього пункту включаються автомобілі, громадський транспорт, велосипеди, особистий електромоторний транспорт, інвалідні коляски. Однак через використання інклюзивного планування, можливо досягти доступності до закладу на його території досить ефективно, що не сказати про вдалість розміщення зон паркінгу та зупинок громадського транспорту. В першу чергу ймовірну територію будівництва необхідно проаналізувати з точки зору існуючої забудови. В аналізі необхідно відмітити наявність у найменшому радіусі споруд із великим паркінгом, зупинок громадського транспорту та його пропускної спроможності, можливість планувальної ділянки розмістити такі споруди. Це необхідно для вибору варіанту планування паркінгу, якщо у цьому є необхідність або розміщення додаткових вузлів громадського транспорту. Наприклад, відмовитись від проектування паркінгу та зупинок на ділянці у щільній міській забудові, коли у близькій доступності до закладу розташовується станція метро.

Розміщення автопаркінгу відносно закладу культури ставить перед собою низку цілей, які спрямовані на покращення доступності закладу, комфорт використання стоянок, покращення об'ємно-планувального рішення території, ймовірність зміни функції споруд території, можлива зміна функції самої території паркінгу або його багатофункціонального використання. Першочергово, паркінг може бути розташований:

- Наземно – при організації окремої ділянки на території під облаштування одноповерхового або багатоповерхового паркінгу. Цей варіант дозволяє використовувати багатоповерхові паркінги як елемент просторової композиції комплексу. А одноповерховий паркінг можливо перевлаштувати в майбутньому без необхідності проводити будівельні роботи по зносу.
- Підземно – як варіант під спорудою закладу культури на малих планувальних ділянках, або варіант повного маскуванню територій паркінгу під сервісною територією парку. Такий паркінг за винятком малочислених модифікацій, можливо залишити активним при будівництві споруд над ним у майбутньому. Але при перебудові території, у такому паркінгу значно складніше змінити дорожню розв'язку.
- Частково підземно – варіант комбінації попередніх, який дозволяє як використовувати площу плану паркінгу для різних функцій, так і дозволяє заощадити на розробці ґрунту через часткове заглиблення. Також такий паркінг можливо повністю організувати відкритим, що неможливо при підземному плануванні. Але при реконструкції також залишається проблема розведення дорожнього полотна.

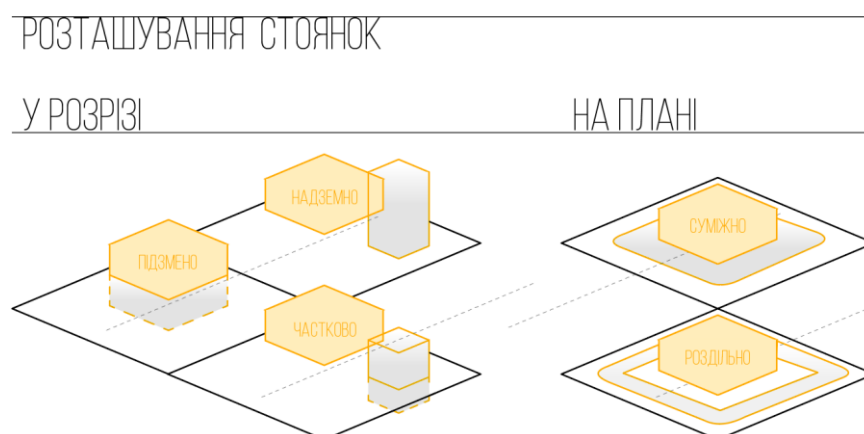

Рисунок 2.4. Варіанти розміщення зон автостоянок на території громадського закладу

Окремо необхідно зазначити варіативність суміжного розміщення автостоянок із спорудою закладу культури. При різному технічному завданні,

можливо проектування великої різноманітності схем збереження авто. Якщо у варіантах стислої забудови можливо використання найпростішого підземного паркінгу, поверховість котрого не перевищує 5 поверхів [24], то при створенні проекту виставкового центру автомобільної тематики, можливо поєднання площі культурного призначення та стоянок автівок. Найпопулярніший приклад такого синтезу можуть бути американські авто-шоу старих авто [25], які організують на паркінгах американських міст. Так само, у місцях що тематично підходять для запровадження відкритих для публічного огляду автостоянок, можливо запроектувати синтезовану у структуру культурного центру зупинку за дотриманням пожежних норм. В такому випадку може застосовуватись багато рампових систем, гаражі можуть бути критими та повністю провітрюваними, а проїзна частина використовуватись як пішохідна за зумовленим графіком та умовами.

Інтер'єр культурних центрів

Внутрішня організація культурних та видовищних споруд, яку визначено як схему інтер'єру, у спорудах цього типу використовують найбільш розширено у порівнянні з іншими. Ця особливість витікає із необхідності планувальника використовувати виставкові об'єкти у цілях покращення сприйняття споглядачем. У інтер'єрі музейних та виставкових комплексів важливу роль відіграє сама композиція, яку виставляють. І оскільки ціль комплексу у тому, щоб їх показати, існують багато методів акцентування уваги глядача. Окрім того, частину культурного процесу становить і саме оточення, де виставляють експонат, тому тематичне і стилістичне відношення споруди де виконується інтер'єр також грає роль. У цих обмеженнях необхідно діяти планувальнику.

Перед початком роботи над змістом культурного комплексу, необхідно прийняти рішення щодо функцій, заходів та цілей споруди та його виставок. Підрахувати кількість та функцію залів, підпорядкувати їх під типологію, визначити тематичну направленість окремих частин та сформувати загальну

ідею комплексу. Для першого етапу роботи необхідно визначити класифікацію виставкового комплексу, яка була сформована в світовій практиці на чолі 21 століття, для різних типів міжнародних виставок.

На Віденському конгресі союзу міжнародних ярмарок було визначено класифікацію ярмарок [26]:

- Тип А. Загальногалузеві – технічні та товари широкого використання;
- Тип Б. Спеціалізовані – сільське господарство, продукти харчування, текстиль, будівництво, гігієна та здоров'я, захист навколишнього середовища, транспорт, спорт, побут, мистецтво та інші;
- Тип В. Виставки товарів народного користування.

Список вище охоплює усі теми ймовірні у складанні виставкового стенду як компаніями так і фізичними персонами. Окрім загальної тематики окремих частин культурного закладу, не менш важливо встановити їх відношення до територіальних або тематичних. У випадку територіальної виставки, експонати та стенди мають відображати культуру громадян, що проживають на окремій території. При визначенні тематичної виставки – вони підпорядковані тематиці та не мають зобов'язаності відображати окрему етнічну групу. В свою чергу територіальні виставки розділяються на регіональні та міжрегіональні, з різницею в тому, що міжрегіональні залучають більшу кількість оточуючих громад на свою територію.

При плануванні культурно-видовищної споруди окрім тематики необхідно визначити і більш базові умови її роботи, як графік роботи та значущість для міста. Кожна окрема виставка має свою індивідуальність у сучасних умовах через велику кількість ввідних даних, що визначаються суспільством по мірі його зростання та розвитку. У таких умовах найменші та найкоротші виставки можуть відігравати найбільшу роль відвідуваності міста в цілому. Тому в розгляданні класифікації необхідно звернути увагу на планування різних за класами просторів у пропорційно рівній мірі.

Зводячи до суми, виставкові ярмарки розподіляють [27]:

- За географічним складом:

Всесвітні, міжнародні, національні, міжрегіональні, місцеві;

- За тематикою:

Спеціалізовані, універсальні (загальногалузеві);

- За графіком роботи:

Постійні (від половини року), тимчасові (від кількох місяців), короткочасні (до одного місяця).

Сформувавши загальний образ теми та призначення комплексу, наступним кроком виступає конкретно підготовка до розміщення устаткування необхідного для розкриття виставкового стенду. Наразі існують багата кількість різноманітних конструкцій різних типів для того, щоб досягнути необхідного результату. Ці конструкції різняться в залежності від свого розміру, технічної складової, ціни, функцій та візуальної складності.

Однак перша ознака, яка важлива для елементів устаткування стенду, це саме його можливість передати інформацію глядачу – візуальна презентація. Її роль полягає у тому, щоб зацікавити глядача, по можливості повернути його по шляху назад, передати максимум інформації в короткий час щоб його зацікавити, підтримати загальну атмосферу закладу. Дизайн ярмаркових стендів та їх планування гарно описують основні правила постанови композиції стендів. Для них важливо бути в міру особливими, знаходячись серед великої кількості таких самих стендів. І притримання такого порядку можливе лише завдяки слідуванню правил візуальної комунікації із глядачем.

Виставкові стенди мають велику типологію, що включає в себе їх призначення, спосіб встановлення, компоновання та розмір. Наприклад, при проектуванні музею із постійною виставкою, можливо використовувати набагато більш універсальні постанови, аніж при встановленні тимчасового стенду на ярмарці. Тому для визначення категорії виставкових стендів використовують типологію:

- За композицією [28]:

Однокутові, двокуткові, острівні, рядні, прохідні;

- За розміром:

Великі(понад 48 м²), середні(до 48 м²), малі(до 18 м²), надмалі(банери, знаки, тощо);

- За конструкцією:

Постійні конструкції – бетон, залізобетон, гіпс, гіпсокартон, цегла, натуральний камінь. Тимчасові конструкції – металевий каркас(оболонкова схема), банерна ПВХ тканина, модульний металевий або дерев'яний каркас, інші легкоспоруджувальні конструкції.

- За призначенням:

Музейний експонат, ярмарковий стенд, маркетинговий банер.

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИСТАВКОВИХ СТЕНДІВ

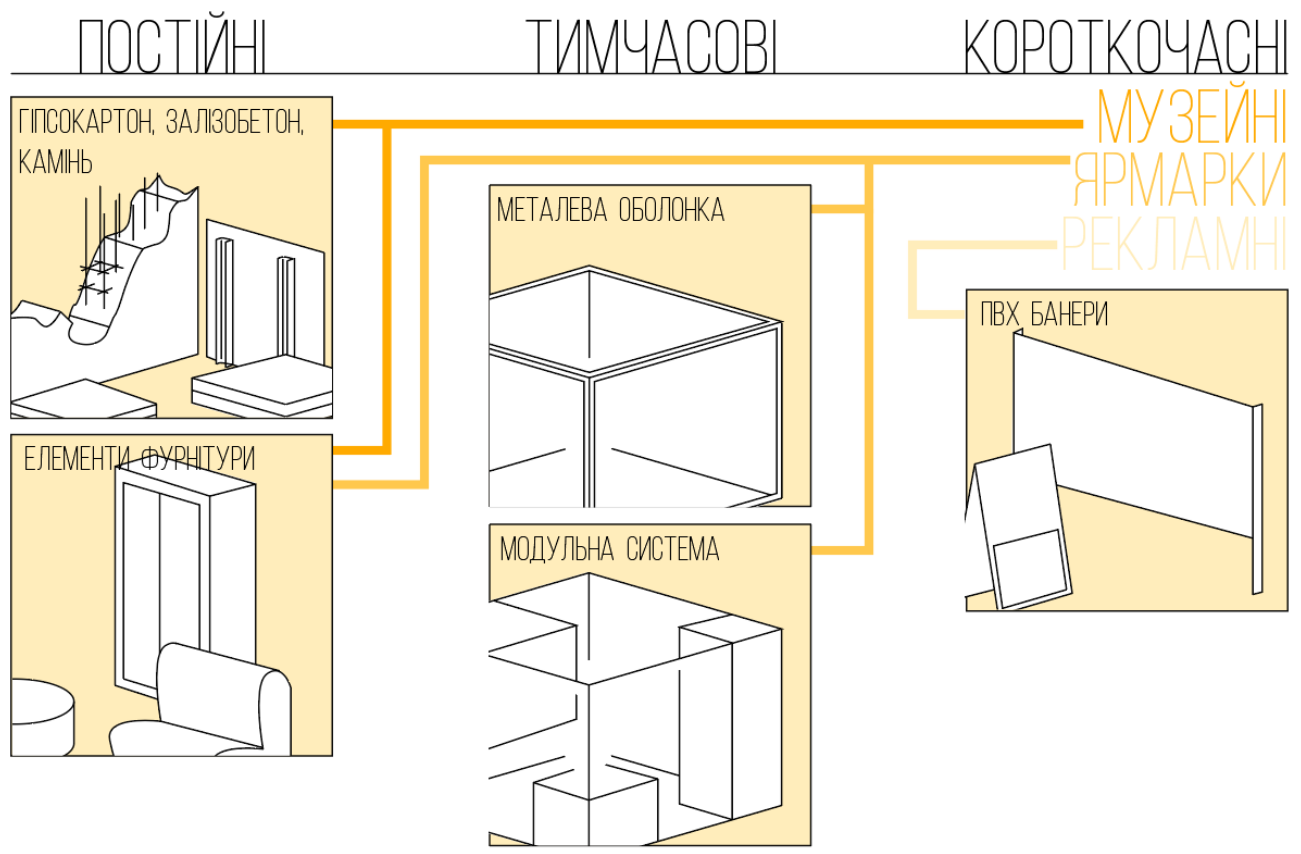

Рисунок 2.5. Класифікація виставкових стендів

В залежності від використаного матеріалу та форми, можливо створити різного типу візуальні композиції. Із таблиці вище, більш складні до зведення матеріали, як бетон або гіпсокартон, допомагають створювати декорації для постійних стендів, а за використання металевого каркасу та ПВХ плівок –

тимчасових та короткочасних стендів. У ту часу чергу, необхідно відмітити використання понять постійності стендів, яке було сформульоване на установах постійності самих виставок. Так само як і вистави, стенди та декорації мають свою ступінь тимчасовості. Тому легші матеріали, сформовані у більш мобільні конструкції, відносяться до менш постійних виставок. У схемі приведені ті ж категорії по тимчасовості: постійні, тимчасові, короткочасні.

Композиційне розміщення стендів, зазначене у типології, відносить нас до їх групування між собою. Найбільш актуальні категорії, зазначені там, як прохідні, багатокутові, острівні, використовуються саме на ярмарках, коли є необхідність розміщувати їх у відносно малих просторах, в умовах великої кількості інших представників. Тоді місце на кожний стенд обмежене, в залежності від кількості учасників, а вибір типу компоновки кожного з стендів належить засновнику.

Окрім композиції та тимчасовості, до завдання на планування стенду входить і його розмірність, яка визначена за типологією у площі стенду. Якщо розглядати ярмарки, то на них можливо помітити велику різноманітність розмірів, особливо порівнюючи різні заходи. Але у цій різноманітності є декілька правил, що характерні всім. Місця для великих стендів віддають великим компаніям та учасникам, що мають змогу найбільше спонсорувати подію, теж саме стосується острівних композиційних місць розміщення. Середньої та малої розмірності стенди розміщують по шляху пересування глядачів, де їх положення вимушує будувати орієнтовно однакові павільйони. Надмалі стенди частіше представляються як привхідні банери та дошки, що заповнюють вільний простір між середніми та малими стендами. Також, кажучи про великорозмірні стенди, необхідно відмітити, що це прерогатива музейних комплексів. Найчастіше декорації окремого музею займають увесь внутрішній простір споруди, де розділення зон йде по підтемам. Але і в таких випадках бувають виключення.

У проектуванні внутрішніх приміщень та виділені зон під встановлення стендів, користуються зведеною типологією компоновання приміщень:

- Повздовжній план – коридорне, галерейне, павільйоне, коміркове, атриумне варіанти компонування;
- Центричний план – павільйоне, коміркове, атриумне варіанти;
- Роздрібнений план – павільйонний та комірковий варіанти.

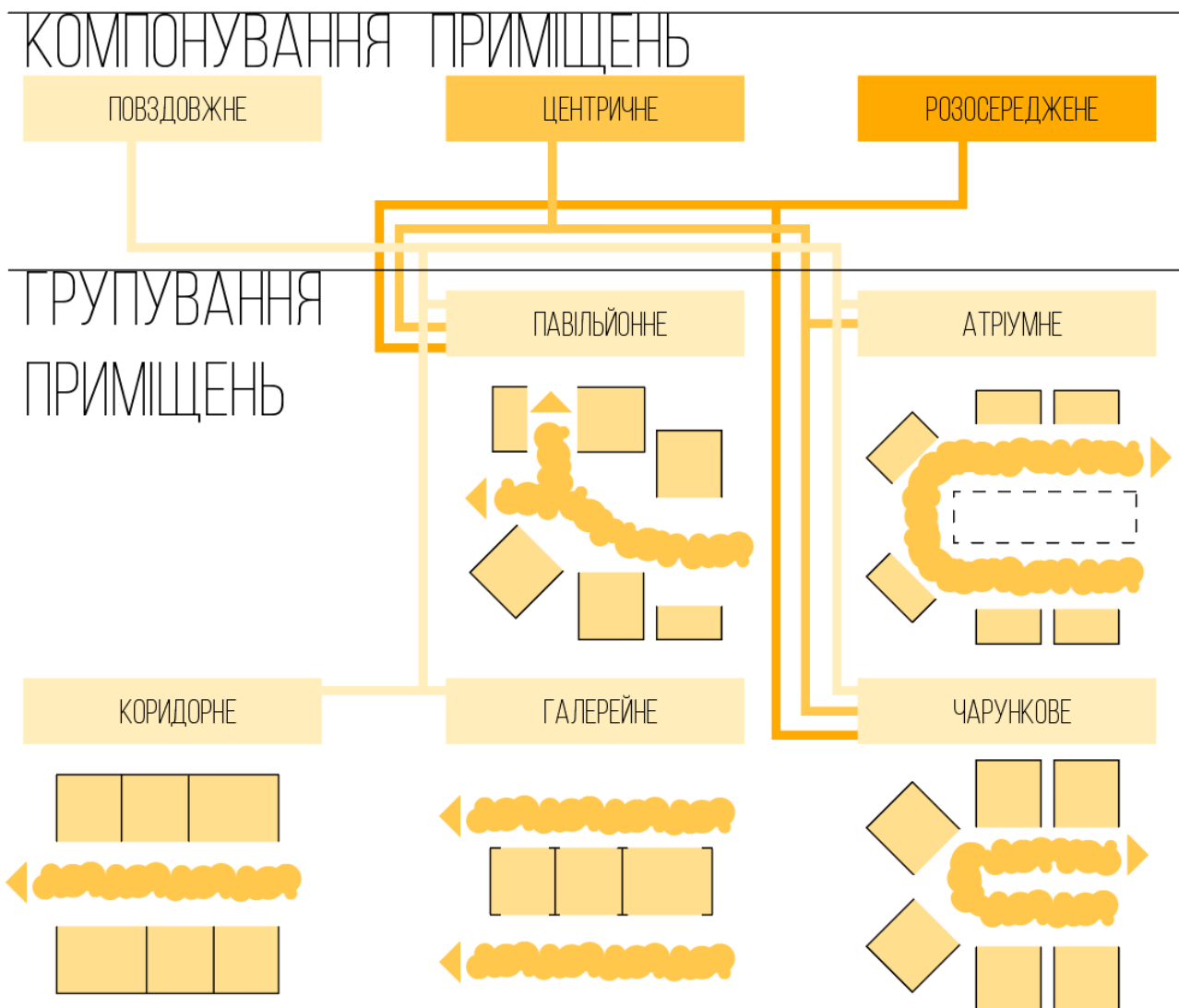

Рисунок 2.6. Типологія компонування експозиційного фронту виставок та музеїв.

Ця типологія допомагає зорієнтувати планувальника при виборі загальної схеми представлення експозиції. Розробка починається із визначення геометрії приміщення та доступних для неї варіантів групування стендів. Як на прикладі, для повздовжнього плану споруди можливо вибирати серед усього спектру групування приміщень, адже навіть виключаючи найбільш характерні коридорні та галерейні варіанти, у повздовжній компоновці можна розмістити декілька атриумів або павільйонів поруч. В свою чергу у центрично-

радіальному плані буде досить складно побудувати коридорну експозицію, а галерейну – ймовірно не зручно. Але кожний окремих план приміщення формує свої правила розміщення стендів, тому не виключно використання комбінованих компонок у межах одного простору.

Отже, обговоривши питання елементів виставок та варіантів їх компонування, наступним буде загальна теорія, що описує прийоми їх розміщення. Саме теорія візуального сприйняття та методи акцентування уваги, що вступають до гри при першому кроці через поріг вхідної групи культурного комплексу.

Це питання на пряму пов'язане з психологією, розгляд сприйняття людиною об'ємних просторів дуже складний і не рідко науковці посвячують усю свою кар'єру розгляду цієї галузі. Першочергово розглядається типологія видів сприйняття інформації людей, також види його аналізу та категорії сприйнятливості. Але найбільше сходяться наукові роботи у кількості головних типів сприйняття простору навколо нас:

- Зорове сприйняття
- Тактильне сприйняття
- Звукове сприйняття

Ці типи округлюють можливі подразники, даючи можливість розбирати їх підтипи окремо. Так і в цій роботі, найбільш актуально розглядати саме зорові подразники, які точаться навколо візуальної презентації виставкових споруд. Але навіть так, залишаючи опції для комбінування різних подразників в цілях досягнення кращого ефекту занурення в об'єкт інформації.

Щодо сприйняття візуальної інформації, а в рамках музейних вистав – витворів мистецтва, існують велика кількість класифікацій, що пов'язують минулий досвід реципієнта, його обізнаність із об'єктом споглядання та інші фактори, із рівнем зацікавленості в виставі. Так, наприклад, Д. А. Леонтьєв розділив споглядачів на рівнозначні класи, що сформовані персональними інтересами у дослідженні живопису, як авторська, культурна, резюмуюча, метафорична та інші точка зору. А деякі дослідники розділяють споглядачів на

рівень їх експертності, як такі, що бувають мистецтвознавцями або звичайними споглядачами. [29]

Ці класифікації зосереджуються на тендітностях сприйняття візуального мистецтва. Та вони не суперечать базовим поняттям композиції. Навіть розглядаючи ці типи реципієнтів, доречно використовувати основні прийоми виділення об'єктів у просторі. Тому і існують комплексні приклади музейних інтер'єрів, де використовуються велика кількість методів різних галузей разом. Так, окремі зали виділяють тематичним кольором, експонати передаються не лише через візуальний образ, а й світло-техніку або тактильно, споглядач може як стояти на визначеній відстані від роботи, так і робити до неї внески, тим самим вивчаючи її. Та насамперед, актуально розглянути саме практичні методи коригування уваги, а ніж емпіричні.

Розглядаючи тему аналізу відвідувачів музеїв та вистав, потрібно відзначити роботи Стівена Бітгуда, котрий на основі спостережень та досліджень виклав низку робіт про поведінку спостерігачів музеїв при огляді експонатів. [30]

С. Бітгуд працював на стику психології та музеології над такими темами, як увага відвідувачів та фактори, що впливають на нього, когнітивна та просторова орієнтація, неформальне навчання у музеях, оцінка відвідувачів. Якщо спочатку його роботи були ближчими до поведінкової психології, то згодом С. Бітгуд приходить до того, що називає соціальним дизайном у музеї, тобто вивчає взаємозв'язок довкілля та групової поведінки в споруді музею.

Отож, розглянемо цю тему через принципи та методи цієї людини, склад котрих має об'єктивне підтвердження. У своїй роботі [31] він виділяє головні три принципи розподілення уваги відвідувача музею: вибірковість уваги, залежність уваги від мотивації, обмеженість ресурсу уваги. Ці основні принципи доцільно розглядати при формуванні внутрішнього простору виставкового комплексу через необхідність обліку обмеженості кожної окремої людини у можливості переглянути усі експонати разом. У цих базових принципах суміщені як мотивації чи цілі, так і зорового сприйняття, що найбільш об'єктивний показник успіху вистави.

- Принцип вибірковості уваги;

Глядач, як суб'єкт виставки, розглядається в рамках спостерігача з обмеженим колом уваги. Він за своєю природою має котру кількість обмежень, що вимушує постійно протиставити ним, задля досягнення цілі показу кожного об'єкта. У понятті вибірковості уваги вказані саме прийоми пов'язані із вирішенням цих обмежень, їх обходом, а інколи і використанням їх для досягнення протилежних цілей. З одного боку, увагу людини можна назвати вибірковою у тому сенсі, що деякі речі її привертають, тоді як інші вона ігнорує. З іншого боку, вибірковість у тому, що вона може, навпаки, приділяти увагу тільки одному найбільшому об'єкту.

- Ізоляція об'єкту – створення сталого простору навколо експонату, щоб досягти ефекту домінантності об'єкту споглядання над іншим простором. Композиційний прийом, що не менш ефективно працює у тривимірному просторі. Наприклад, розміщення мольберту посеред значно більшої кімнати, ніж для нього потрібна.

- Розмір об'єкту – як на протиставлення домінанті, існує акцент, так і розмір об'єкту аналогічно їм, привертає увагу, коли значно контрастує своїм масштабом із навколишньою середою.

- Контраст форми – також на ряду композиційних прийомів – контраст форми, що виявляється у кардинальній розбіжності головного настрою форми об'єкту із його оточенням. Наприклад, розміщення сферичного об'єкту у прямолінійному приміщенні, або навпаки.

- Використання інших видів сприйняття – даючи можливість інтерації із об'єктом або додаючи оригінальне звукове супроводження, ми приділяємо більше уваги до самого об'єкту. Наприклад, програвати звук водопаду поряд із картиною, на якій він зображений. Саме ці прийоми використовуються рідше, через що необхідно приймати до уваги можливість зменшення уваги до інших об'єктів експозиції.

- Освітлення – граючи на властивості людини рухатись до світла або уникати темряву, можливо побудувати надзвичайно ефективну структуру інтер'єру, коли об'єкти виділені світлом і цим самим привертають увагу. Окрім цього, темне оточення дозволяє створити більш поодинокий досвід сприйняття об'єкту, що також є прийомом керування сприйняття глядача.

- Зорові обмеження – якщо брати до уваги фізичну неможливість охопити оком увесь оточуючий простір, саме увага людини дозволяє зробити це крок за кроком, перебираючи візуальну інформацію по частково. Тому, важливо розміщувати об'єкти у полі зору, де людина по-перше почне аналіз. За статистичними даними, експонати необхідно розміщувати на рівні очей чи нижчу, що дає приблизну висоту до 180-200 мм обмеження. Таке саме обмеження стосується і підписів та поміток для об'єкту. В такому випадку необхідно уникати розміщення об'єкту або головної його частини вище людини. Наприклад, при розміщенні високої статуї, передбачити постамент та підпис на ньому на рівні стегон, щоб у полі зору глядача були як підпис, та і частина скульптури.

- Циркуляція відвідувачів;

При встановленні головних акцентів у просторі використовуючи низку візуальних прийомів, доцільно подбати про шлях, за яким люди мусять слідувати, щоб оглянути усі експонати, менше покладаючись на їх оформлення в залежності один від одного. Для цього і формують мапу циркуляції відвідувачів, яка побудована на особливостях також зміни уваги.

- Великі об'єкти впливають на переміщення глядачів більше, ніж малі. Такі об'єкти будуть створювати тенденцію йти до нього зразу після проходження вхідної групи. Як і в ландшафтному дизайні, краще встановлювати елементи притягіння та контрасту за низкою обмежувачів, що дозволить показати менш значущі об'єкти першими, після чого показати найбільші.

- Замкнений контур циркуляції – треба виключати можливість вийти з демонстративної зони через декілька виходів. Глядач частіше притримується

якогось правила обходу експозицій. Так, часто використовується правило правої руки, коли глядач пересувається по правій стінці, а тому оглядає експонати по чергово і всі. Але при існуванні другого виходу з приміщення, глядач може вийти з приміщення раніше, ніж закінчить проходити повний цикл у приміщенні. Тому важливо не допускати кімнати з великою кількістю об'єктів та більш ніж двома дверми. Але, в свою чергу, при умові наявності малої кількості об'єктів в приміщенні, можна припустити використання багатьох виходів.

- Планувальний шлях експозиції – при більш хаотичному та сконцентрованому розміщенні експонатів, краще сформувавши чіткий шлях огляду. Цей шлях має включати огляд усіх об'єктів в умовах надзвичайної насичуваності простору точками інтересу. Але в таких умовах з'являється інше обмеження глядача, що пізніше буде описано як ресурс уваги, який не дозволить утримувати увагу на занадто великій кількості об'єктів.

- Інерція – не менша тенденція існує для глядачів у переміщенні від одного примітного об'єкту до іншого по прямій лінії. Цю властивість можна як використовувати, так і обмежувати. Наприклад, такий прийом можна використовувати як інтуїтивну мапу простору, проводячи глядача по всьому закладу використовуючи такі точки інтересу. В такому випадку важливо виключити пересічення цих точок, щоб людина не стала перед розгалуженням на кілька боків.

- Мотивація уваги;

Стійка увага потребує постійної мотивації. Не зважаючи на цілі суб'єкту, хоч будуть вони практичні чи не зовсім, монотонні експозиції дуже швидко вичерпають ліміт уваги, а тобто зацікавленість глядача продовжувати огляд та вивчення. Проблематика постійного повернення уваги дуже обширна і складає основу планування експозиції. С. Бітгуд сформував три основних фактори, що скликають сконцентруватися на експонаті:

- Мінімізація зусиль для сприйняття. У цій категорії зібрані методи оптимізації огляду, що робить його більш практичним, а тому легшим. В першу чергу це відноситься до підписів та інформаційних етикеток. Для полегшення їх сприйняття необхідно розглянути проблеми швидкого аналізу тексту. Так, в першу чергу текст підпису мусить бути достатньо коротким, щоб донести суть експонату в як найменшому обсязі. Після чого цей текст необхідно, так само як сам експонат у просторі, згрупувати у частини по сенсу методами виділення тексту, його фарбування або стилізації. І найбільш важливо в результаті розмістити цей текст у комфортній зоні для читача. Наприклад, розмістити підпис авто посередині стенду, біля найбільш прохідної сторони. Але, у випадках щільного розміщення, суттєво знижує концентрацію уваги велика кількість підписів поряд один з одним. Тому не менш важливо виключити скупчення інформаційних бюлетенів в одному місці.

- Виклик когнітивного відгуку – на практиці можна відмітити, що найбільш інтерна експозиція залишається та, що закликала окремого глядача відповісти на питання самотужки. Створення умов для пошуку відповідей значно покращує увагу та зацікавленість відвідувача. В таких умовах суб'єкт сам добудовує картину оточення, пов'язує себе із ним, насолоджується результатом своєї роботи. Саме цей метод включає в себе прийоми гри та аудіо супроводження. Як приклад для етикеток, то в їх письмі можуть зустрічатися протиставлення, прямі запитання глядачу або побудову художньої історії, яка спонукає ментально поринути у оточення експонату. Тут зустрічаються і додаткові або розширені матеріали, комбіновані методи донесення інформації. Так, звичайні етикетки можуть перенести у тривимірний простір, як у вигляді загадки або додаткових матеріалів на буклетах, а поряд із об'єктом можуть стояти аудіо супроводжувачі. У деяких випадках доцільно наймати людину, що буде супроводжувати і вербально доносити історію про об'єкт. Усі ці методи так чи інакше поглиблюють розповідь про експонат і закликають відвідувачів поринути у цю історію.

- Відволікаючі фактори. Сенсорні перешкоди, такі як звуки поза змістовної області, можуть відволікати увагу читання супровідних текстів. У випадках насиченості експозиції різними контрастними елементами, треба брати до уваги їх відносну вагу уваги. При розробці плану виставки, треба приділяти увагу звуковим подразникам, що дуже ефективно привертають увагу туди, куди це було не сплановано. Також треба обережно обходитись із поповненням експозиції та його рекламою. Для глядача, що не відвідував її до поповнення, дуже легко може зіпсувати огляд акцентація уваги на нових поповненнях.

- Обмеженість ресурсу уваги.

У процесі проходження експозиції, відвідувач витрачає свій ресурс уваги, що закінчується в результаті розумової діяльності. Цей ресурс відновлюється з плином часу та може бути стимульований подразниками з минулого пункту. Обмеженість уваги для кожного відвідувача залежить від таких факторів, як рівень зацікавленості, фізичне здоров'я, персональний досвід та інші. І зазвичай його не вистачає на перегляд усієї експозиції за один раз. Людині може потребуватися велика кількість відвідувань щоб переглянути кожний експонат. Але, як було зазначено, цей ресурс можливо і відновлювати. Короткочасні перерви на приймання їжі або перегляд відео можуть швидко відволікти від перегляду експонатів, тим самим перейнявши увагу на себе. Після короткої перерви, загальна кількість часу проведеного за вивченням об'єктів підвищується. Окрім цього, доручними прийомами стають і різноманітність показаного матеріалу, коли експозиція побудована із різноманітних кольорів та матеріалів, різної тематики та змісту. Ці методи також актуальні в межах розглянутих пунктів раніше.

Піднявши питання використаних прийомів для візуальної комунікації із глядачем, необхідно розглянути і питання стилістики внутрішнього простору. Було зазначено багато тезисів, щодо особливостей маніпуляції увагою глядача, конкретно пункти про формування цілковито інтер'єрних просторів. Вони

зазначають важливість різноманіття стендів та експонатів, що у прикладах музейних комплексів може означати будівання навіть цілих павільйонів навколо однієї теми експозиції. Також виставки можуть проходити та тимчасовій базі, що передбачає зміну декорацій досить часто. Тому у таких умовах складно витримувати єдину стилістику культурного комплексу. Частіше проєктувальникам доведеться розробляти універсальний простір, ніж послідовний, який повторював би стиль та елементи фасаду будівлі. Тому при проєктуванні культурно-просвітницьких центрів актуально запроваджувати загальні приміщення для виставок, ніж чітко підрозділені.

Самі ж культурно-просвітницькі центри треба планувати виходячи не тільки із візуального сприйняття, а й функціональної схеми, що мусить пов'язувати різні функціональні блоки у групування. Розділяють декілька основних функціональних зон:

- Основна
- Додаткова
- Громадський простір

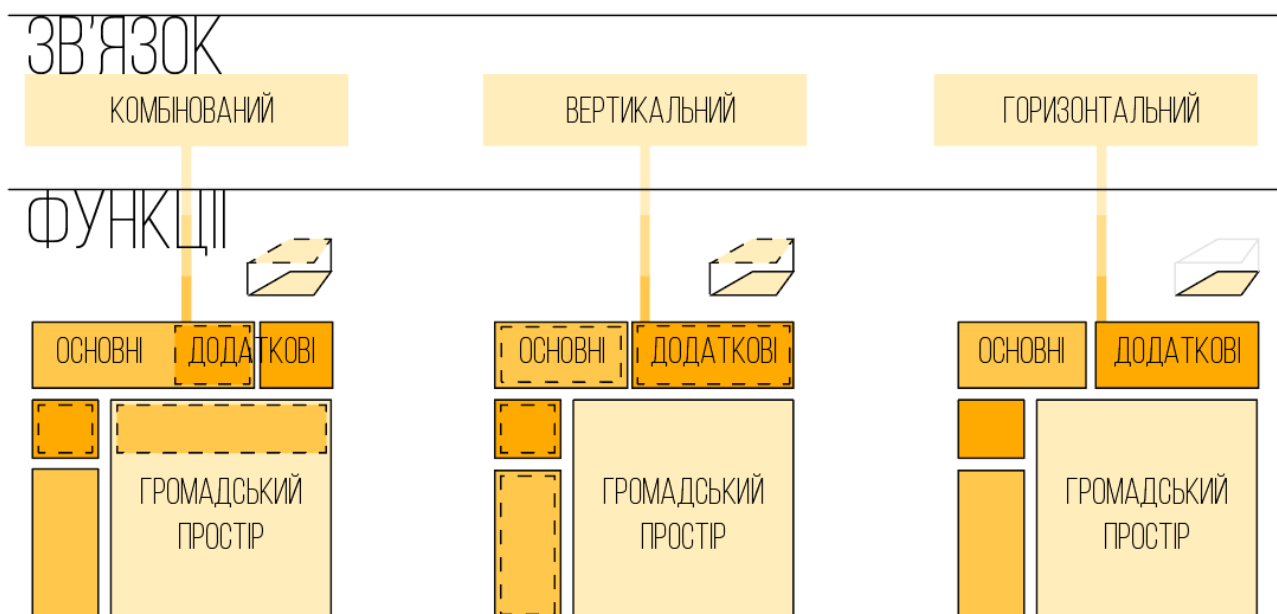

Рисунок 2.7. Функціональне зонування культурно-просвітницьких центрів.

Якщо у понятті основної та додаткової не виникає питань, то громадський простір виступає як прерогатива громадських центрів. Його формування саме у культурно-просвітницьких центрах вже було описане як результат формулювання з громадських площ, але у цьому прикладі – під покрівлею. Його роль важлива, але не виняткова. У обмеженому просторі споруди може і не існувати такого простору, або вхідна група чи хол будуть виконувати його функції. Однак при проектуванні нової споруди, краще виділити простір біля входу під універсальний громадський простір, який при необхідності можливо використовувати частково як виставковий павільйон. При відсутності виставок у ньому, він буде грати роль рекреації, що доволі гарний прийом для відновлення уваги глядачів.

2.3. Архітектурні моделі культурно-просвітницьких центрів

На ряду із своєю головною роллю забезпечення громадськості місцем проведення дозвілля та платформи для вираження своєї думки чи збору із знайомими, перед культурно-видовищними та виставковими комплексами постає великий вантаж відповідальності по формуванню міського полотна забудови. У відповідності до своєї важливості, особливо у сучасному суспільстві обміну культури та розвитку культурного відпочинку, такі центри мусять слідувати принципам формування громадських центрів великої значущості, а частіше встановлювати ці правила самотужки.

В сучасному світі, на ряду із базовими поняттями дизайну та рівню відповідності своєму часу, сформувалися низка специфічних, та не менш важливих тем, що прямо впливають на проектування та формування тенденцій в ньому. Такі теми як екологія, інклюзивність та інші поняття, які набирали розвитку за минуле сторіччя, створили відповідні принципи формування культурно-просвітницьких комплексів:

- Екологічність:

Споруда комплексу має відповідати як тенденціям екологічної, так і органічної архітектури. Якщо екологічність досягається використанням відповідних

матеріалів та проектуванням енергоефективного устаткування, то органічність споруди надає активна робота над парковою рекреаційною зоною комплексу. До цього принципу також відповідають і прийоми органічної архітектури, що розмивають відмінності між внутрішнім та зовнішнім простором;

- Доступність:

Як і в прикладі екологічності, мається на увазі декілька аспектів доступності – інклюзивність та економічна доступність. На планувальному рівні важливо забезпечити усю споруду проектними рішеннями щодо доступності людей інвалідної категорії до усіх необхідних приміщень. А на соціальному рівні, необхідно забезпечити можливість вивчати та спілкуватися як можливо більше верств населення, проводячи кілька вистав одночасно, ставити неоплатні експозиції та інше.

- Адаптивність:

Через свою культовість, споруди культурно-видовищних комплексів мають досить великий строк слугування через що їх доцільно відновлювати чи добудовувати у майбутньому. Тому при проектуванні таких комплексів важливо планувати їх ймовірні шляхи розвитку, як на рівні плану, так і громади. На практиці це може вилитись у реконструкцію або реновацію споруди, зміну функціонального призначення її частин або прилеглої території, зміни міського профілю навколо неї.

- Комплексність:

Із розвитком технологій з'являються можливості до зменшення та оптимізації механізмів та конструкцій архітектурних елементів. Тому, завдаючи тенденції розвитку, такі комплекси мають використовувати сучасне устаткування, щоб досягти граничної комплексності та відповідно – максимальної оптимізації та компактності. Так, конструкції комплексів будуть більш актуальними із плином часу.

СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ

Рисунок 2.8. Сучасні принципи формування архітектурно-планувальної структури культурно-видовищних комплексів.

Окрім перелічених принципів, що були сформовані за минуле сторіччя, не можливо виключати ймовірності формування нових у майбутньому. Адже архітектура розвивається відповідно соціуму в окремо взятому періоді часу. Але правильно буде відмітити властивість таких принципів закріплюватись із плином часу, що призводить до висновку, що ретельне притримання кожного з них лише буде нівелювати втрату актуальності споруди на фоні новітніх принципів.

На більш предметному рівні формування структури культурних центрів стоять нормативні, планувальні, економічні та соціальні фактори. Вони впливають на багато елементів організації проектної діяльності та сам проект на виході. І важливість цих факторів не менша за основні принципи формування (див. Рисунок 2.8) культурних центрів.

Основою для побудови культурної споруди слугує її розміщення в структурі району та міста. Оскільки насиченість міста такими закладами обмежена через статистичну кількість відвідувачів, а тому і економічну рівновагу, територія придатна для його зведення має розміщуватись в центрі

громадського життя, а не на периферії. А кажучи про економічну доцільність, проект може бути інтегрований в більш фінансово стабільний, такий як торгівельний центр, тощо. На цій самій типології, сам склад функцій культурного закладу може бути розширений для забезпечення комплексного обслуговування відвідувачів.

Розміщення на ділянці культурних комплексів також цілком залежить від оточуючої забудови, що корегує як встановлення точок домінант, так і їх стилістику. Маючи першочергову ціль виділитися на фоні іншої забудови, культурний заклад може бути забудований досить довільно, у випадках коли для нього виділено достатньо території. А основою його громадських функцій може бути навіть паркова рекреація, що сама по собі буде створювати достатній контраст.

АРХІТЕКТУРНА МОДЕЛЬ

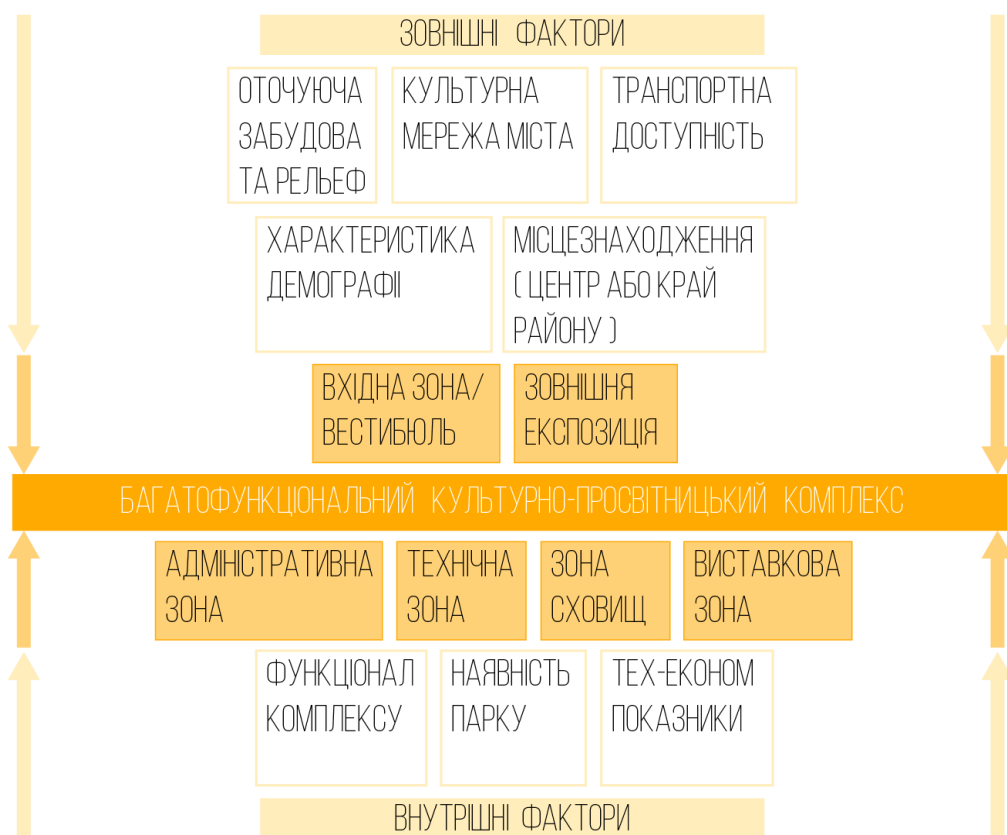

Рисунок 2.9. Архітектурна модель культурно-видовищних споруд.

Окремим зовнішнім фактором необхідно виділити і транспортну мережу, що поєднує навколишнє місто із нашим комплексом. У теперішніх реаліях, існують досить багато видів як приватного, так і громадського транспорту. І при розрахунку технічних показників споруди, необхідно включати існування цих мереж. Основний трафік необхідно розраховувати в межах громадського транспорту, як метро, трамвай, маршрутний автобус, тощо. Їх сполучення як найближче із культурним центром забезпечить зв'язок із іншими районами міста. А в умовах проведення міжнародних виставок – із іншими містами, за умови наявності відповідного міжнародного транспорту. В свою чергу доступність малого особистого транспорту може бути важливим для жителів самого району перебування центру, тому і на них треба зважати на ряду із пішохідними доріжками.

На схемі (див. Рисунок 2.9) зазначено фактор культурної мережі міста, що слугує як ключ інтеграції музеїв комплексу до території розміщення у місті. Мова йде про систему філіалів міста, за результатом котрих частина музейних приміщень можуть проводити подібні до інших експозиції. Така система працює у зв'язку із головним музеєм, що створює філіали для свого розширення та розвитку. Цей фактор включається при необхідності негайного розрахунку музейних комплексів, а інколи і є головним на завдання для проектування.

І останній фактор зі схеми, що відноситься до внутрішнього та потребує пояснення – наявність парку. У моделі мається на увазі паркова система, що є невід'ємним атрибутом культурної рекреації. Хоч у деяких випадках забудови надзвичайно важко виділити хоч якусь зону під озеленення, але вона необхідна тим не менш. Зона парку має слугувати бар'єром від оточуючого міста, сконцентрувати увагу глядача на житті всередині культурного комплексу, а ситуацію зовні прикривати або ізолювати. Таким чином паркова територія нерідше схожа на захисну зону промислових споруд, але без шкоди для здоров'я або режиму шуму. Тому при проектуванні культурного комплексу,

проектувальники розробляють паркову територію у якості формотворчого атрибуту.

Кажучи про формотворчі елементи, необхідно перейти саме до їх елементної складової, їх взаємозв'язку між собою та ієрархією по важливості. Окрім паркової території, на мапі багато другорядних та виставкових приміщень, кожне з котрих має роль у загальному функціонуванні та придатності до роботи із комплексом. Для легшого розгляду, переважний список приміщень зведений до таблиці зонування (Рисунок 2.10):

- Зовнішня площа (ЗП):

Складається із прибудинкових територій, до яких також відноситься паркові та рекреаційні. Сюди відносяться усі елементи поза межами самої споруди культурного центру та ним обмеженого внутрішнього парку. Особливо важливо виділити функціональне наповнення зовнішньої зони, що має включати в себе розважальні споруди, тощо. Так, як вже було зазначено раніше, на території зовнішнього парку доцільно розміщувати вуличну експозицію при музеях, що на сьогодні вже є одним із головних прийомів розвитку цих зон. Не варто забувати і про елементи МАФів, що можуть бути як альтанки, так і кіоски по всій території, або великі фонтани чи інтерактивні площі. Більшість елементів благоустрою для утримання відвідувачів;

- Вестибюль (01):

Схема приміщень, що необхідна перед кожною виставковою залюю чи громадським простором. Складається із системи приміщень для першочергового обслуговування та ідентифікації. Сюди входять санітарні вузли та гардероби, каси та приміщення охорони. Сам вестибюль може бути сформований як візитівка виставки, розкриваючись на глядача в закликаючу композицію.

- Внутрішня експозиція (02):

У складі цієї зони знаходяться усі виставкові приміщення. Як начиння пирогу, ці зали слугують першоціллю відвідування споруди комплексу, наповнюючи усю споруду змістом та вираженою функцією. На цю зону припадає більшість

СТРУКТУРА ПРИМІЩЕНЬ

Рисунок 2.10. Зонування культурно-просвітницьких центрів.

площі усієї споруди, що викликано розміщення як великої кількості експонатів, так і великої кількості відвідувачів. Більш детально про роль виставкових приміщень у формуванні усієї споруди було сказано раніше (див. с.46).

- Другорядні та аудиторії (02, 03):

Як вказано на схемі, функціональний зв'язок цих двох груп приміщень існує на пряму із виставковими приміщеннями, але не зважаючи на це, вони відносяться до різних зон:

До другорядних належать приміщення, що обслуговують виставкову мережу та мають фізично розміщуватись найближче до виставкової зали, такі як сховища чи архів. Зазвичай їх розміщення обумовлене саме габаритністю експонатів, через що їх переміщення на великі відстані може бути ускладнене.

До аудиторій відносяться група приміщень, що слугують для поглиблення в інформацію з експозиції, у формі дискусусу або лекції, або у формі самонавчання. Для цього при великих виставкових павільйонах проектують кінолекційні або лекційні аудиторії, бібліотеки або клубні приміщення. Однак окрім цього, в цій групі приміщень знаходяться і багатофункціональні конференц-зали, які можуть вміщувати в себе не лише лекції з експозиційного матеріалу, а й конференції на відкриту тему, при необхідності у приміщенні для проведення окремого заходу;

- Адміністративні (05):

Групи приміщень, розраховані на роботу та перебування робітників комплексу, підтримку їх діяльності, забезпечення комфортну роботи. Тут знаходяться як адміністрація, так і підконтрольні їм робітники. Особливим для музейних комплексів є робітники-науковці, для роботи котрих окремі приміщення необхідні в ролі архіву для вивчення чи роботи. Щодо функціонального зв'язку із іншими зонами, то доступ до цих груп приміщень може бути як із другорядних, так і з самих виставкових залів, рідше їх роблять біля вхідної групи. Це залежить від зовнішніх факторів, що обмежують використання площі під інші зони, в тому числі;

- Технічні (06):

Технічні приміщення займають єдину ланку по функціональним зв'язкам разом із адміністративними. В ідеальному плануванні, вони б йшли разом з ними. Тому на схематиці доступ до них показаний так само із виставкових зал та другорядних приміщень однаково. Так, майже однакові умови формування вони розділяють із адміністративними. До складу цієї зони відносяться приміщення інвентарю робітників, технічного забезпечення споруди, технічного забезпечення експонатів та ряд інших приміщень без постійного перебування людей в них. Наприклад, у музеях за технічними умовами можуть бути рамки вологості на температури повітря, що без влаштування складної системи вентиляції ускладнено. Або може бути необхідність у комп'ютерному забезпеченні на рівні серверної, де, тим не менш, потрібно підтримувати мікроклімат приміщень;

- **Внутрішня площа (ВП):**

Формування внутрішнього парку вже оглядалось вище, а саме як елемент виставкової та рекреаційної композиції музеїв та ярмарок. Формування внутрішнього парку зазвичай обумовлене межею забудови на території, а не фізичним бар'єром, тому часто доступ до них відкритий із зовнішнього парку. Але їх формування скоріш відноситься до комплексу заходів щодо формування глядацького настрою, шляху повісті експозиції, що при огляді зі сторони може здаватися не зрозумілим. Також, при використанні окремих планувальних прийомів, можливо формування додаткових громадських площ саме у внутрішньому парку, що було б винятково при відношенні цієї зони до зовнішньої.

Висновки до розділу 2

За результатом написання другого розділу атестаційної роботи, було введено багато вхідних даних для проектування культурно-просвітницьких центрів, що не були визначені у першому розділі.

Наразі, була більш детально розкрита роль культурно центру на полотні міста. У формотворенні міських зон досить часто зазначається єдині громадські

культурні комплекси, що можуть бути використані для будівництва як у спортивно-оздоровчій зоні, так і громадсько-діловій, не забуваючи про існування безпосередньо культурно орієнтованих підзон. Тому можна робити висновок, про значущість такого типу споруд на більшості громадських забудов, про існування попиту на будівництво їх у багатьох місцевостях.

На разі із цим, визначено і головні фактори, що впливають на формування культурних центрів. На протистави громадського попиту, стоять будівельні, земельні, правові та соціальні обмеження будівництва культурно-видовищних споруд. Такі зовнішні фактори як транспортна інфраструктура, вичорни рельєф території чи відносне місцезнаходження у районі міста, можуть зупинити планувальну діяльність на окремо взятій території під забудову. Однак і такі обмеження інколи переважають оригінальністю забудови чи тематикою експозиції. Та в результаті, найкраща ситуація для будівництва культурного закладу – найменш обмежена зовнішніми факторами.

У розділі було переглянуто принципи будівництва та функціонального зонування як території забудови, так і самої споруди. За результатом аналізу прикладів та літератури, в першу чергу виділяють паркову зону навколо центру, яка відіграє свою першочергову роль як місця для соціального інтерактиву, громадської площі, буферної зони між навколишнім життям та експозицією музею. Важливість рекреаційної зони культурного комплексу важко переоцінити, через низку функцій, що вона виконує. У роботі навіть зазначено існування двох типів паркових зон, що слугують для різних цілей, але частково виконують одні функції. Тому було введено поняття внутрішнього та зовнішнього парку, де головна відмінність стоїть у сприйнятті глядачем експозиції та виставки.

Щодо розгляду внутрішнього зонування, то його формування описане сучасними принципами та складовою приміщень і устаткування. Принципи адаптації та комплексності найкраще описують поставлену задачу перед проектувальником. В них входять описані прийоми формування експозиції, виставкових залів, різноманітність стендів та банерів для створення експозиції,

прийоми їх взаємного розміщення. Усі ці елементи внутрішньої організації доцільно розглянуті у складі другого розділу і включають обґрунтування. Особливо ретельно розглянуті принципи поведінки людини при огляді виставкових експозицій, де найбільшу роль грає контроль за увагою індивіда. За змістом роботи підведено підсумки, щодо тенденцій побудови глядацького шляху пересування, прийомів влаштування експонатів і їх взаємного розміщення, використання кольору в просторі, світла.

Аналіз інтер'єру закінчується розглядом функціонального зв'язку між головними зонами, включно із технічними приміщеннями.

Загальна структура культурно-просвітницького комплексу має перед собою мету створити міське угруповання, що відволікає відвідувачів від оточуючого сьогодення. Для цього його функціонал побудований для забезпечення інтересу людей на багато годин, ніж просто зведення парку. Через це не виключно використання стилістичних прийомів не характерних міській забудові, націлених на створення образу, що підтримує концепцію самого музею чи виставки. А матеріали та ідеї, в свою чергу, що приносить цей комплекс, мають розвивати та підтримувати міську громаду, надихати та скликати міжнародну.

Розділ 3. ВПРОВАДЖЕННЯ У ПРОЕКТНУ ПРАКТИКУ

3.1. Рішення генерального плану культурно-просвітницького центру

Містобудівна ситуація

Осокоркі - історична місцевість на лівому березі Дніпра біля Південного мосту у Києві, що сформувалася на основі села Осокорки. Осокорки дали назву однойменному житловому масиву, збудованому поруч з історичною територією села Осокорки. Житловий масив Осокорки є наймолодшим масивом Києва — його будівництво почалося у 1993 році на осушених заболочених землях, навколо села Осокорки. [32]

Район Осокорки розташований в межах лівого берега р. Дніпро, широтної магістралі загальноміського значення, проспектом М. Бажана, продовження вул. Ревуцького і перспективної магістралі південної окружної дороги (дільниця лівобережного підходу до перспективного росту через р. Дніпро в районі правого берега). [33]

РОЗМІЩЕННЯ У МІСТІ

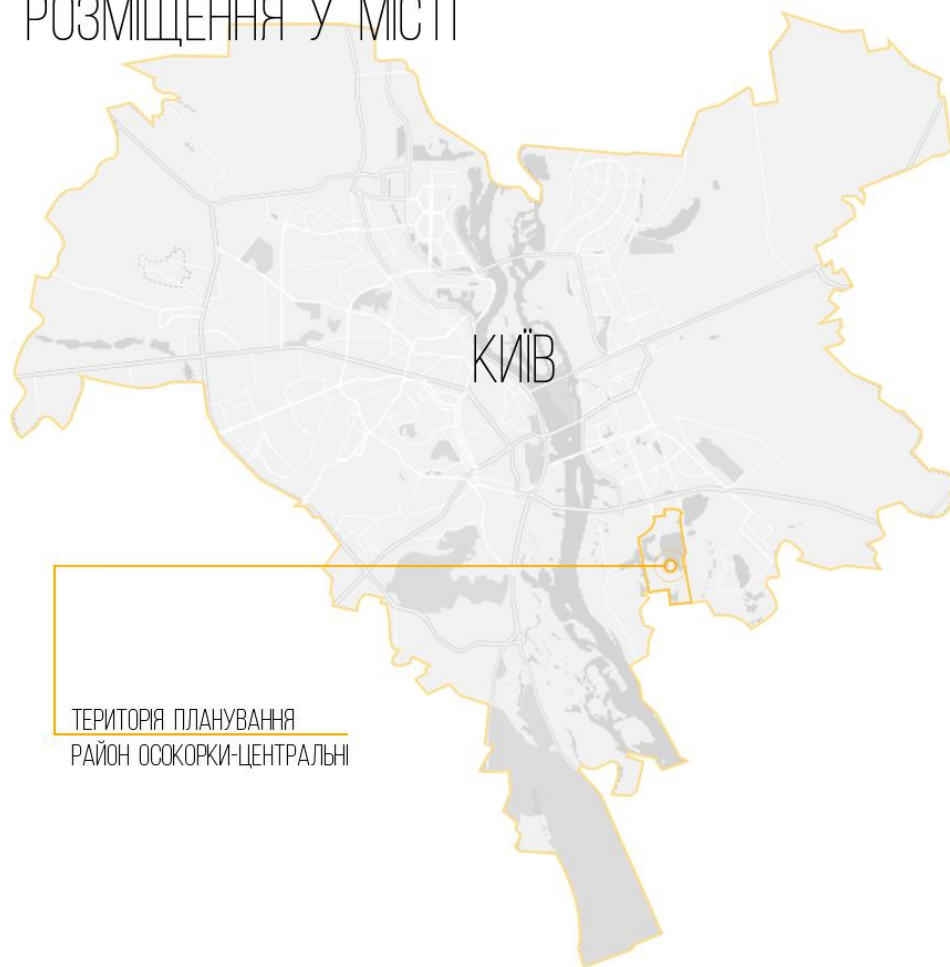

Рисунок 3.1. Місцезнаходження об'єкту проектування.

Клімат помірно континентальний, з достатньо м'якою зимою і теплим літом. Відчутний вплив на клімат здійснює Дніпро, що в межах міста витягнутий в субмеридіональному напрямку. Велика рухома водна площа сприяє формуванню бризового перенесення повітря: вдень різниця температур між водою та суходолом створює потоки свіжого вологого повітря до міста.

Протягом року переважає антициклонічна діяльність, якій властива доволі стійка, малохмарна погода.

Середньорічна температура повітря від $+9,5^{\circ}\text{C}$ до $+11^{\circ}\text{C}$. На кліматичні умови істотно впливає розсіювання тепла з теплотрас, будинків і т. ін. У зв'язку з цим температура повітря у центральній частині району вища, ніж на його околицях. Підвищення температури повітря за останні десятиріччя є більшим, ніж глобальне на планеті. Середньорічна кількість опадів становить 600 - 700

мм. Найбільша їх кількість припадає на червень—липень. Переважаючий напрямок вітру влітку – західний, взимку – північно-західний.

У геологічному відношенні м. Київ з прилеглими до нього територіями розташований у зоні стику двох регіональних структур північно-східного схилу Українського кристалічного щита та південно-західного борту Дніпровсько-Донецької западини. Межею між ними є Дніпровська зона розломів північно-західного простягання. Завдяки цьому Київ знаходиться у досить спокійній тектонічній зоні.

На території переважають характерні для півдня міста ґрунти – глибокі малогумусні чорноземи. У руслах річок та водойм - дерново-глеєві, лучні й болотні. На Лівобережжі зустрічаються лучно-чорноземні, лучні солонцюваті, солончакові і болотні солончакові ґрунти. [34]

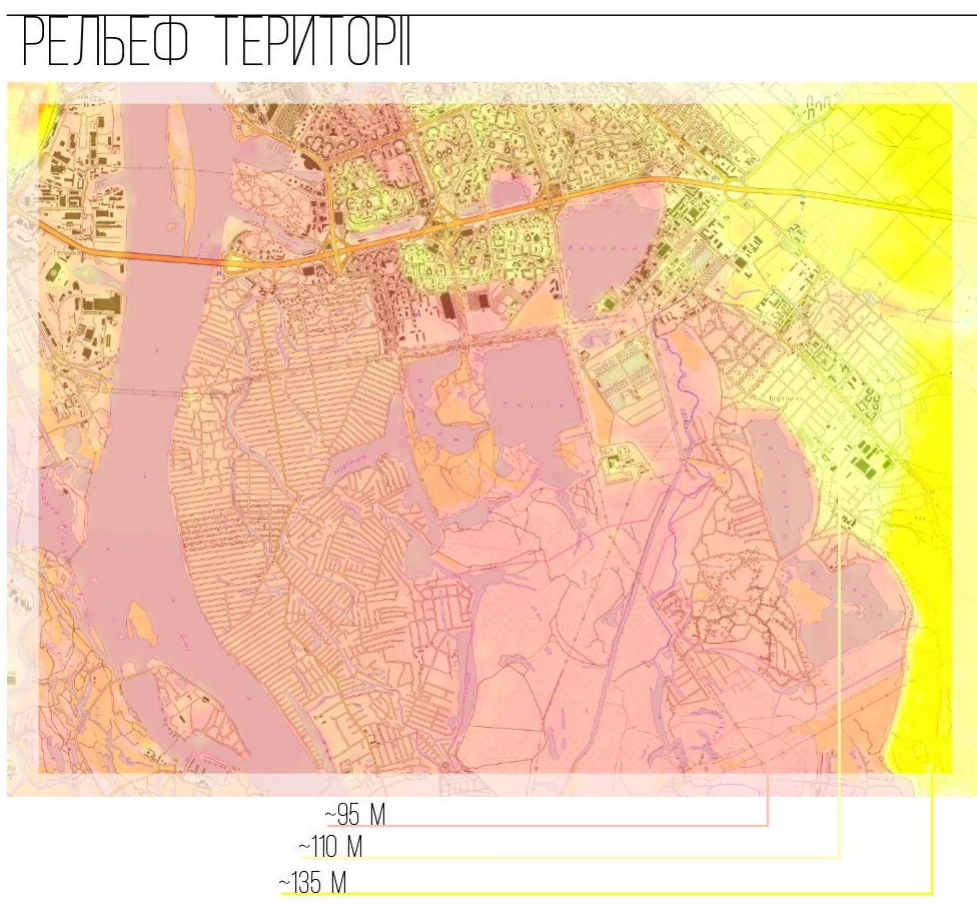

Рисунок 3.2. Рельєф території планування.

Територія в межах ДПТ житлового району Осокорки-центральної складає 577,5 га. На території житлового району Осокорки-центральної існують оз.Небреж та оз.Тягле, площею 185,4 га, що становить 32,1% від загальної площі житлового району. На даний час територія житлового району Осокорки-центральної вільна від забудови і зарезервована для будівництва об'єктів житлово-громадського призначення.

Відповідно до архітектурно-планувальної організації території, передбаченої ДПТ, територія житлового району Осокорки-центральної зайнята:

- житловим кварталом та мікрорайонами - 160,9 га (27,9%);
- громадською забудовою (об'єкти обслуговування населення немікрорайонного значення) - 59,2 га (10,3%);
- адміністративно-діловими об'єктами - 17,1 га (3%);
- водоймищами - 136,6 га (23,6%);
- озеленими територіями - 50,5 га (8,7%);
- комунально-складськими об'єктами - 50,1 га (8,7%);
- вулицями і дорогами 103,1 га (17,9%).

В районі магістралі загальноміського значення - проспекту М. Бажана формується житловий район Осокорки-північні. Мікрорайони 1, 7, 7а, 9, 9а, 10 і частково 11,12 забудовані. Мікрорайони 2, 3, 4 і 6 мають будуватись багатоповерховими житловими будинками (проектна документація розробляється). Мікрорайон №5 - вільний від забудови і має освоюватись під житлово-громадське багатоповерхове будівництво. В зв'язку з планувальними обмеженнями Мікрорайони 11а, 12а освоюються під комунальну зону.

Із заходу на території урочища Осокорки розміщуються район садівничих товариств, який за своєю категорією відносяться до земель рекреаційного призначення.

Від вулиці Колекторної перспективою розвитку м. Києва передбачено формування двох житлово-виробничих районів - Осокорки-центральної та Осокорки-південної.

В геоморфологічному відношенні територія знаходиться в заплаві р. Дніпро. Територія рівнинна, частково розсічена меліоративними каналами, заболоченими пониженнями і малими озерами.

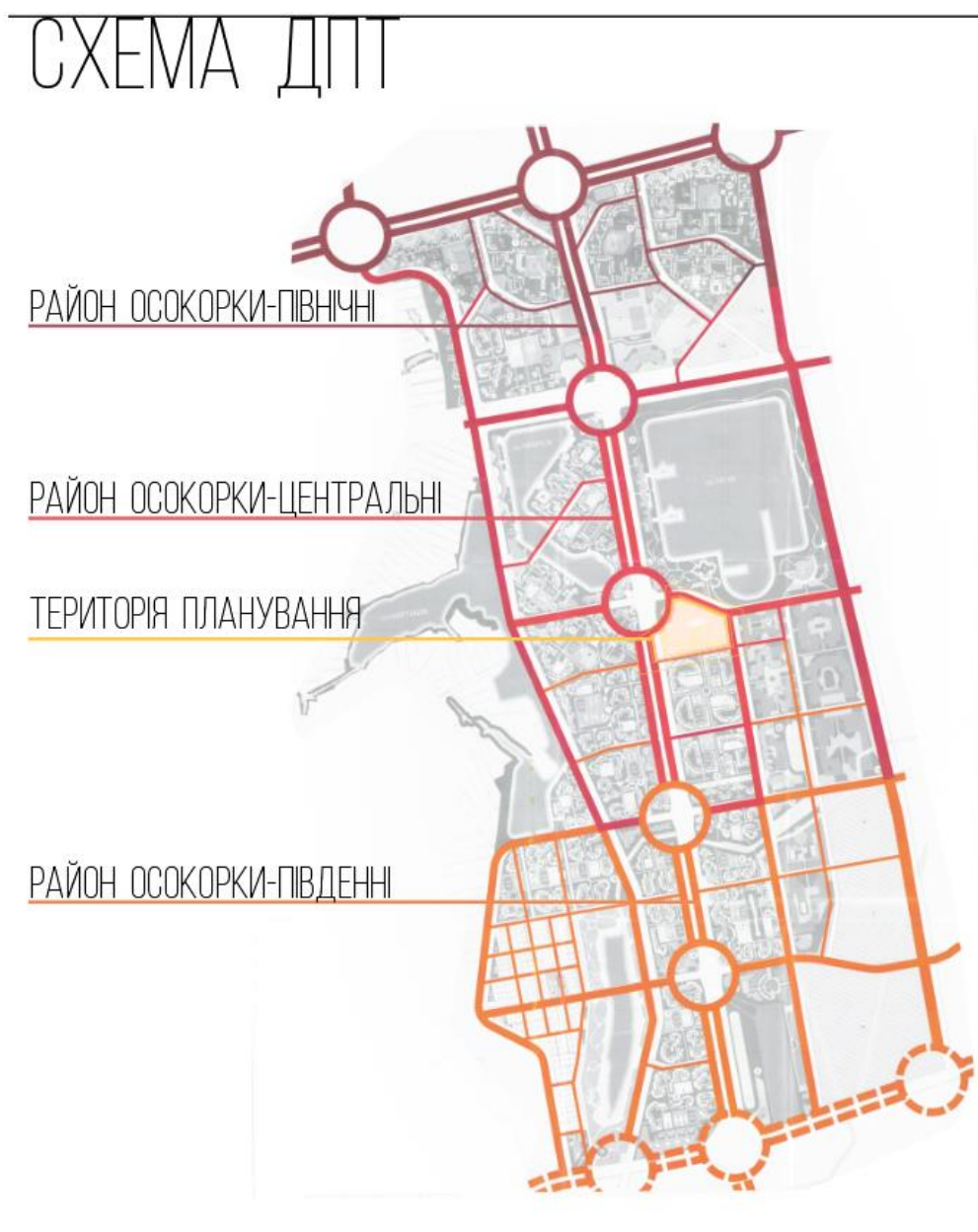

Рисунок 3.3. Схема детального плану території району Осокорки.

Наразі цей район являє собою вільну від забудови територію. Найбільшими із штучних озер є Небреж і Тягле, які розташовані на території Осокорків-центральних. Береги озер пологопісчані, місцями обривисті і порослі верболозом. Більшу частину району займають пустища і зелені насадження представлені чагарниками, вербами, лозами, обліпихами, а також іншими деревами малоцінних порід. Озеро Святище (природного походження)

розташоване на території Осокорків-південних. Абсолютні відмітки рівнинної заплавної поверхні Осокорків-центральных та Осокорків-південних складають 93-95,2 м [33].

Для інтеграції культурно-видовищної споруди у систему міста, необхідно передбачити варіанти створення філіалів музейних комплексів у складі нового центру. Для цього можна перелічити існуючу культурну систему міста, із списку котрої підібрати деякі найбільш доречні до розміщення, керуючись загальною тематикою комплексу. Наразі, мережа культурних закладів Києва складає біля 68 споруд, найбільш популярні з котрих:

- Андріївська церква, Ботанічний музей, Золоті ворота, Музей історії м. Києва, Музей води, Музей Лесі Українки, Національний музей Тараса Шевченка, Національний заповідник “Софія Київська”, тощо

Мережа виставкових центрів в свою чергу складається із переліку як великих, так і малих виставкових павільйонів. У склад виставкових центрів, що здатні приймати міжнародні виставки входять:

- Національний експоцентр України, КиївЕкспоПлаза, Міжнародний виставковий центр, ВДНГ, тощо.

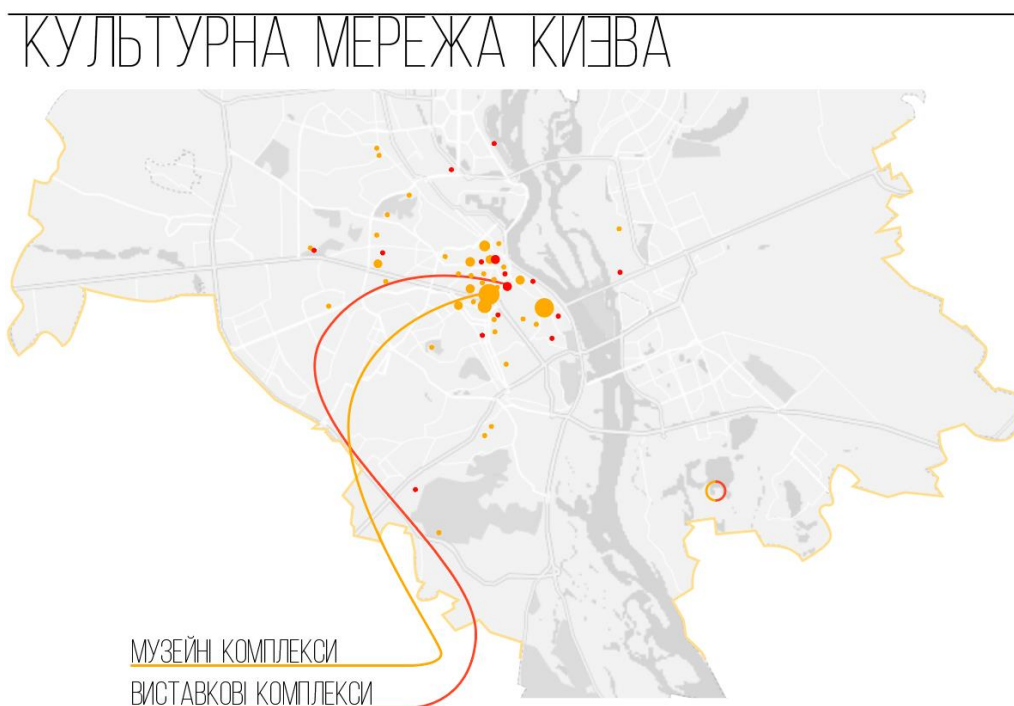

Рисунок 3.4. Культурна мережа Києва.

Більшість музеїв Києва мають регіональну тематику, присвячені культурним діячам України та досягненням національної культури. Їх розміщення сконцентровано в центрі міста, в районах Андріївського узвісу, Хрещатику, бульвару Тараса Шевченка. Музеї, що розташовані на віддалені від центру міста мають більш розширену тематику, такі як музей хліба, води або меду.

Виставкові ж центри менш прив'язані до національної тематики. У міжнародних виставкових центрах приділяється увага досягненням світового значення, а малих виставкових центрах чи конференц холах проводять регіональні виставки, тема котрих вже може бути прямо або частково пов'язана з національним спадком. Розміщення виставкових центрів менш централізовано, особливо міжнародних, як наприклад КиївЕкспоПлаза, що розташований вже в області Києва. Так і на схемі (див.Рисунок 3.4) можна відмітити набагато більшу концентрацію виставкових комплексів біля окружної, у порівнянні із музейними комплексами.

Що стосується саме ділянки проектування, то можна відмітити малу насиченість приведеними категоріями громадських споруд на всьому лівому березі Дніпра. Така ситуація склалася через багато факторів, але ділянка проектування виділяється своїм розташуванням від більш північних територій Дарницького району. Так склалося через проект мосту через Дніпро, що має поєднувати окружну та лівий берег в районі Осокорки-південні (див. Рисунок 3.3). При влаштуванні цієї переправи, можливо буде значно розширити місто, адже для поєднання двох берегів у цьому районі вже будуть існувати два мости. А планувальна ділянка буде розташовуватись на середині магістралі, що поєднуватиме шлях з них. Таким чином буде існувати місткий транзит до споруди проектування, що поєднаний прямим сполученням із іншою мережею виставкових центрів.

Транспортна доступність буде забезпечена громадським транспортом, особистими видами транспорту. Транспортне обслуговування району проектування на розрахунковий термін буде забезпечене наземним

пасажи́рським транспортом - трамваєм, тролейбусом та автобусом. Основу пасажи́рської мережі складатимуть меридіональні маршрути по основних магістралях - Дніпровській набережній та її подовженню (тролейбус, автобус), проспекту П. Григоренка та його подовженню (трамвай автобус) та вул. Ревуцького (автобус). Введення трамвайної мережі в район Осокорків намічене на подовженні існуючої лінії по проспекту П. Григоренка до кінця проектно́ї забудови.

Тролейбусна мережа планується по паралельній магістралі – подовженню Дніпровської набережної з відгалуженням у бік промислової зони. Автобусне сполучення намічене практично по всій магістральній мережі району. Для забезпечення ефективного транспортно́го обслуговування та мінімізації нульових пробігів у промисловій зоні Осокорків-Центральних відведено територію площею 10 га для розміщення автобусно-тролейбусного парку місткістю 400 маш-місць [33].

Крім мережі автобусу і тролейбусу, Осокорки-центральні планується обслуговувати трамвайною лінією. Для цієї лінії, зарезервована 20-метрова розділювальна смуга. Зупинки трамваю розміщуються в безпосередній близькості до шляхопроводів транспортних розв'язок в різних рівнях. Платформи зупинок сходами і ескалаторами з'єднані з пішохідними поширеними тротуарами шляхопроводів, а також сходами пов'язані з рівнем землі і пішохідними проходами під з'їздами.

Крім того, трамвайні зупинки розміщуються на перегонах між розв'язками в двох рівнях і суміщаються з підземними пішохідними переходами через транзитні проїзні частини просп. П. Григоренка. Таким чином, проектом району Осокорки-центральні на розрахунковий термін передбачено будівництво 4,15 км трамвайної лінії з п'ятьма зупинками.

На розрахунковий строк рівень автомобілізації згідно Генерального плану м. Києва та діючих нормативів - 290 індивідуальних автомобілів па 1000 мешканців. На цей же строк населення житлового району Осокорки складатиме

215 тис. мешканців, у власності яких буде знаходитись 62,4 тис. легкових автомобілів [33].

Рисунок 3.5. Транспортна доступність до проектної ділянки.

На куту проектної ділянки планується розміщення зупинки автотранспорту: тролейбусів, автобусів, трамваїв, маршрутних таксі. Зупинка розміщена на відстані 150 м від найближчого повороту з головної магістралі, для уникнення аварійних ситуацій та зменшення тягучок.

Розміщення в'їзду на паркінг планувального комплексу спроектований по другорядній вулиці, що дозволяє створити доступ до нього не тільки зі сторони головної магістралі, а й сторони промислово-громадського району.

3.2. Архітектурно-планувальне рішення споруди закладу

Основна концепція комплексу побудована навколо поєднання декількох типів виставкових закладів в одну структуру, потужності котрої буде достатньо для забезпечення як району будівництва, так і решти міста. Значну роль у виборі концепції відіграла сама ділянка проектування, котра була чітко прив'язана детальним планом території на вісь житлової забудови. Так, одною з задач для виконання стала забезпечення завершеності композиції бульвару, що проходив через усі житлові мікро райони на півдні. А також задача створити відкритий фасад, орієнтований на чисельні під'їзди на територію проектування.

Використовуючи виняткову можливість створити довільну структуру для свого центру, без прив'язки до стилістики оточуючої забудови, стало можливо розробляти концепцію із стилю еко-тех, використання котрого на великій площі забудови виявляється найбільш актуальним, контрастним у порівнянні із іншими стилями.

Враховуючи перелічені фактори, за основу просторової концепції споруди, стала ідея покриття усіх павільйонів культурно-видовищного комплексу під пелюстки квітки клівії, що розкинувшись на площі території, створює акцентне завершення для вище описаного бульвару та створює ефектну вхідну групу для відвідувачів. У той самий час пелюстко-видні форми павільйонів розкриваються у три головних напрями з котрих споруда може оглядатися для більшості громадян.

Окрім об'ємного рішення, форма відкритих пелюсток також грає візуально-інформативну роль. Ділянка парку комплексу розділена на тематичні зони, для забезпечення відповідної вуличної експозиції для кожного павільйону. Хоч дослідженням і не обмежена тематика використання виставкових площ комплексу, але для виконання експериментального проекту за основу взята тема транспорту та механіки. Для цієї тематики комплексу, зонування виглядає таким чином:

- Надсучасна техніка;
- Техніка сьогодення;

- Реліквії;
- Спеціальна техніка.

Парки, що пов'язані із своїм павільйоном, слугують територією розміщення відповідних зовнішніх експозицій, місцем для рекреації, мають у своєму складі окрім озеленення об'єкти харчування, дитячі парки, інтерактивні містечка в стилістиці материнської споруди. Таким чином можливо досягти великої оглядності усієї території комплексу, в незалежності від цілі перебування на ньому.

Головний вхід на територію комплексу, як було зазначено – зі сторони північно-західного кута, зосереджує на собі найбільш пошквалену магістраль пересування глядачів. На цій головній осі комплексу розташовані найбільш активні елементи благоустрою ділянки: головна прибудинкова площа, великий фонтан та каскад арок до нього, вхідні групи до двох павільйонів, прохід у вигляді алеї між павільйонами, внутрішня громадська площа із системою харчових закладів та ще одним фонтаном. Ця вісь має забезпечувати підтримку інтересу глядача, вимусити оглянути більшу частину поточного списку виставок, досягаючи майже 60% ознайомленості при потраплянні на внутрішню громадську площу.

Розмежування ділянок паркових зон досягається облаштуванням стін із чагарників, елевацією рельєфу та створенням штучних огорож. Використання елевації на території проектування дуже обмежене, через характеристики ділянки проектування, висота котрої змінюється у межах половини метра. Через це найбільш піднята над відміткою нуля територія лише у зоні в'їзду на паркінг. Інші території мають елевацію в межах 2-х метрів.

СХЕМА ФОРМОТВОРЕННЯ

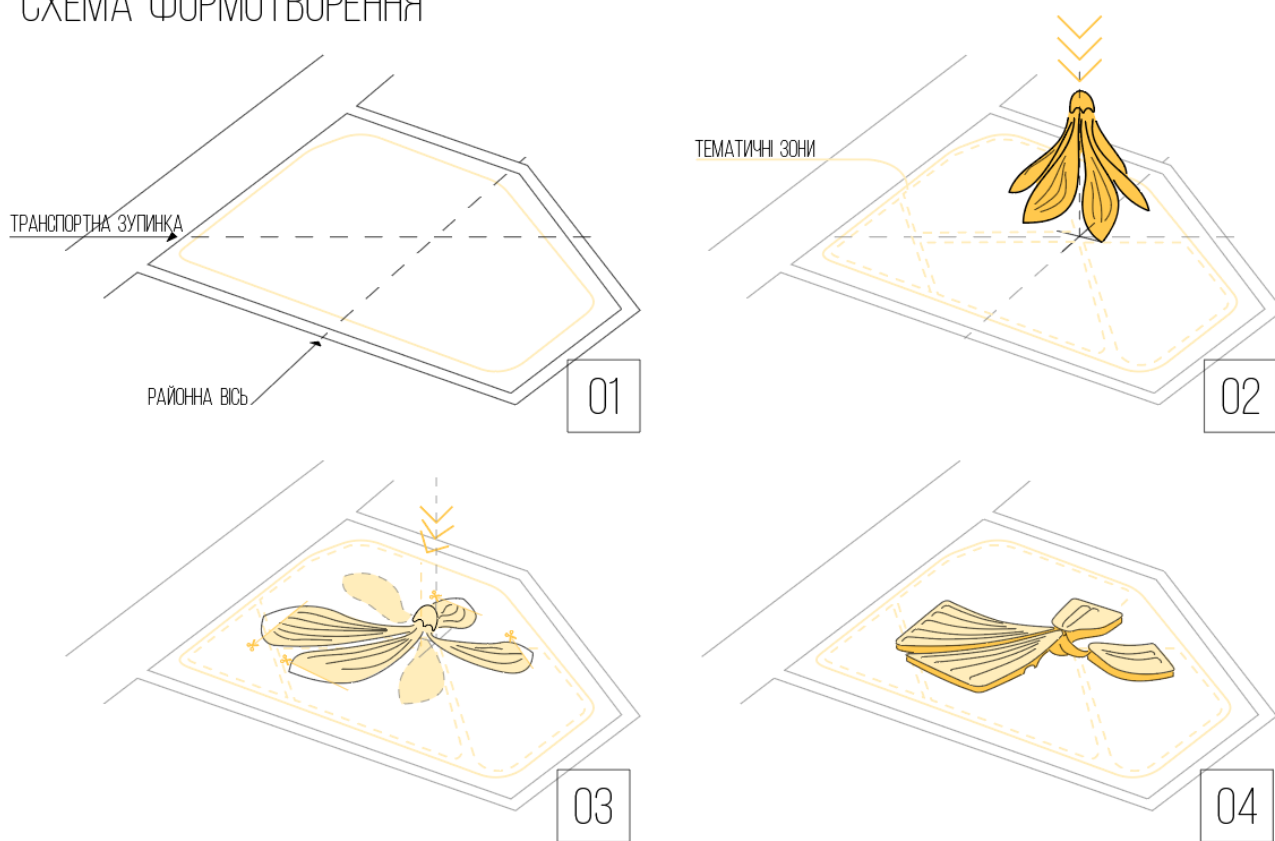

Рисунок 3.6. Схема формотворення.

Як вже було зазначено, комплекс розподілений на чотири павільйони відповідно їх тематиці. Павільйони знаходяться поряд із своїми зовнішніми експозиційними площами. Перші два павільйони також розділяють вхідну площу, на якій відведено зони для експозицій. Ці павільйони різні за площею та конфігурацією. Відповідно до своїх зон павільйони відносяться так (Рисунок 3.7):

- Надсучасна – 01:

Перший павільйон призначений для найбільш масштабних виставок, має у своєму складі переважну більшість приміщень громадського обслуговування. Так, у цьому павільйоні, зі сторони внутрішнього двору, запроектовані два заклади харчування. Із головної зали проведені сходи на другий поверх, де розміщені більшість клубних та аудиторних приміщень. У блоці поряд із адміністративними приміщеннями знаходить ліфт, що дозволяє транспортувати об'єкти експозиції із паркінгу;

- Сьогодення – 02:

Другий павільйон має меншу площу, пристосовану для музейної експозиції. Для цього у ньому зменшено кількість входів та заздалегідь побудована більш витягнута структура зали. Зі сторони внутрішнього двору розміщено кінолекційну та заклад харчування. На другому поверсі, доступ до котрого також із головної зали, розміщені архів, бібліотека та клубні приміщення. У блоці поряд із адміністративними приміщеннями знаходиться ліфт, що дозволяє транспортувати об'єкти експозиції із паркінгу;

- Спеціальна – 03:

Третій павільйон розрахований на виставкову діяльність. Особливістю цього павільйону – вихід до прибудованої циліндричної споруди, на першому поверсі котрої заклад харчування, а над ним конференц-зала. Площа виставкової зали значно менша першого павільйону, що має додати універсальності всьому комплексу. Транспортування об'єктів експозиції відбувається з господарського двору;

- Реліквії – 04:

Останній павільйон призначений для музейних великогабаритних вистав. Тут, біля одного з головних входів, запроектоване велике радіальне приміщення, що ідеально підійде для підвісу великих експонатів та побудови багатоярусних експозицій. Форма виставкової зали також повздовжня, із відділеним криволінійним простором. Біля радіального приміщення також знаходиться вхід до ще однієї конференц-зали. Транспортування об'єктів експозиції відбувається з господарського двору.

Паркінг запроектований підземний, з розміщенням 220 автівок. Автостоянка розділена на дві протипожежні зони, проїзд до кожної з котрих організовано окремо. Обидві зони оснащені й додатковим односмуговим пожежним виїздом. В одній із зон розміщено проїзд для розвантаження об'єктів експозиції, який через ліфти пов'язаний із виставковими приміщеннями.

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗОНУВАННЯ

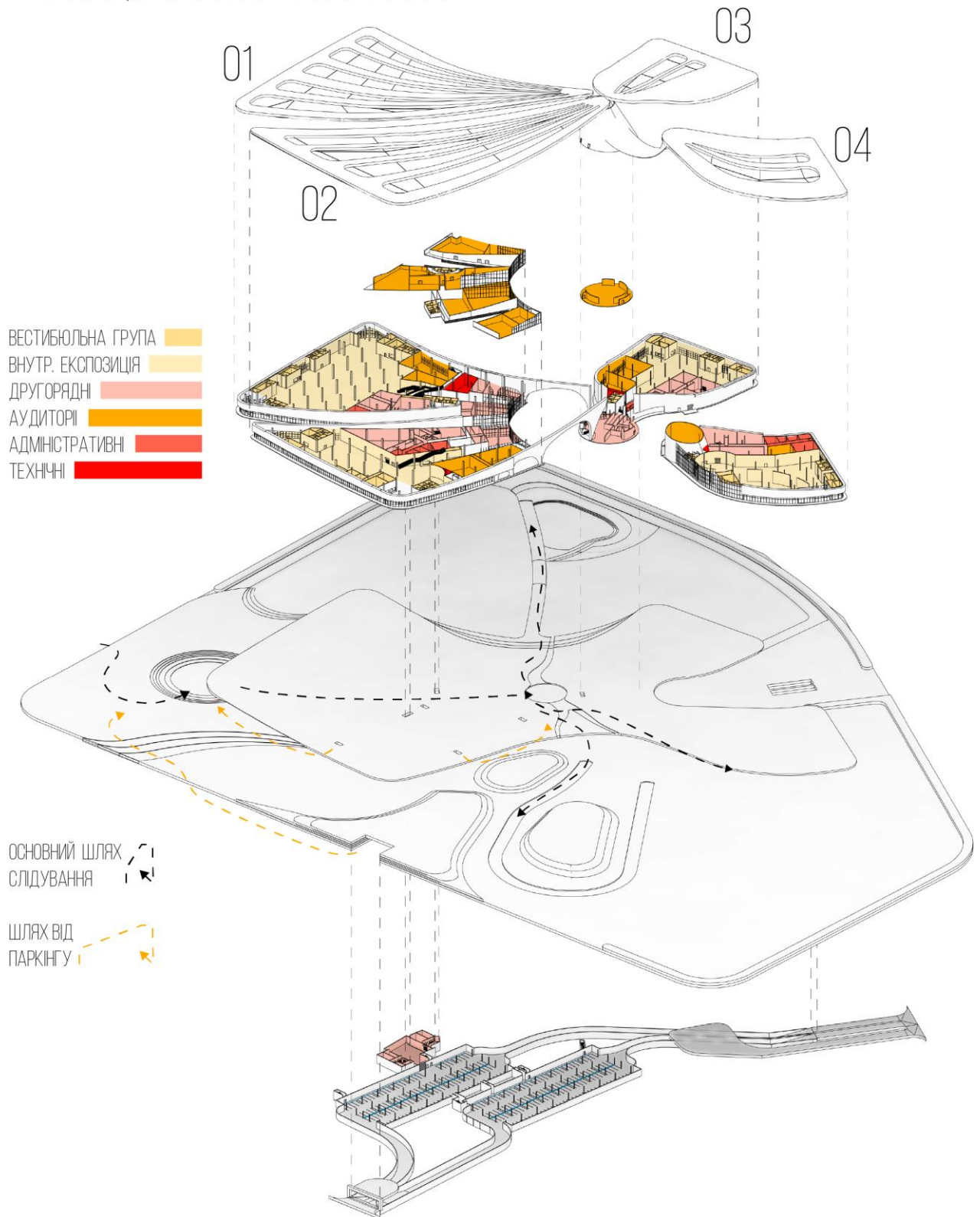

Рисунок 3.7. Функціональне зонування комплексу.

Комплекс оснащений великим парком, площа котрого займає більшу частину ділянки. Його розміру має бути достатньо для виставлення великих

експонатів, як літаків, та створення чималих рекреаційних груп в які можуть входити гральні майданчики, зелені алеї, кіоски, тощо. Не зважаючи на велику площу парку, орієнтація на його просторі має бути спрощена за умови наявності акцентної споруди конференц-зали, що здійснюється над рівниною на 20 метрів та має відповідне завершення арками. Також для орієнтації по парку зведено штучну водойму, що починає розливатися від фонтану у тому самому центрі комплексу. Водні канали простираються на більшість парку, що дає змогу переміщатися по ним до центру.

Техніко-економічні показники:

- Площа ділянки: 16,6 га;
- Площа забудови: 2,73 га;
- Загальна будівельна площа: 42345 м²;
- Загальний будівельний об'єм: 332960 м³;
- Поверховість: 1-2 пов.;
- К-сть парко-місць: 220 од.;
- Площа озеленення: 9,12 га;
- Площа зали павільйонів:
 - 01 – 4770 м²;
 - 02 - 2790 м²;
 - 03 - 1870 м²;
 - 04 - 2210 м²;
- Найвища відмітка – 22,6 м.

3.3. Зовнішнє та внутрішнє опорядження споруди

Загальна конструктивна схема споруди комплексу типова для великопрольотних споруд промислових та громадських типів. Застосована монолітно каркасна схема із кроком колон до 12 м. Висота поверху складає 7 м, що дає змогу реалізувати досить великі перекриття із залізних ферм. Також застосовуються окремі сталеві та бетонні конструкції для створення консольних, криволінійних та похилих перегородок та перекриттів.

В якості основного матеріалу конструктивного рішення використовується залізобетон та металеві конструкції. Конфігурація та розмір залізобетонних колон залежить від розміщення та зведених навантажень. Для створення криволінійних схилів покрівлі застосовується систему металевих ферм, що опирається на несучі колони. Покриття матеріалом опорядженням покрівлі часткове, через наявність світлопрозорих отворів, які виконані із вітражних покрівельних систем. Аналогічно використовується склопластикове скління криволінійних елементів перегородок фасаду, а в залах павільйону – й зон вхідних груп. Зведення не несучих перегородок виконане з цегли та залізобетону.

Зали павільйонів спроектовані без прив'язки до системи колон, що зумовлене великою площею відкритого простору і не потребує відповідної організації сітки. Також таке розміщення колон не заважатиме забудові приміщення стендами. Сітка колон майже не змінюється і в адміністративно-другорядній зоні, але розбивка на приміщення зроблена з урахуванням розміщення колон, виключаючи приміщення сховищ, які також мають переважну площу і не болісні до такого рішення. Конструкція конференц-залів значно відрізняється від іншого комплексу, адже перекриття та покриття опираються на самонесучі радіальні стіни, виконані із залізобетону. Діаметр цих приміщень становить до 20 м, що також заохочує до реалізації перекриттів у вигляді структурної сталеві ферми, що опирається тільки на зовнішні стіни.

Опорядження фасаду використовує низку матеріалів, які контрастують або підтримують загальне рішення паркової зони. У опорядженні покрівель загалом використано скло для світлопрозорих частин та декоративна металева панель для глухих поверхонь. В опорядженні цегляних та бетонних перегородок використовуються штукатурки та природне каміння, в залежності від типу стіни. У місцях розміщення ніш також застосовуються полімерні матеріали імітуючи деревинну текстуру. Декорація фасаду також досягнута використанням тиснених фактур, декоративних металевих та полімерних панелей, рекламних вивісок з інформацією про заклади на території комплексу.

Опорядження інтер'єру перемінне в залежності від функціоналу приміщень. Павільйони мають підлогу з натурального каменю або іншого тривкого матеріалу, колони та стіни опорядженні штукатуркою. Для приміщень адміністрації опорядження більш типове для робочих приміщень, з виконанням підлоги із плитки або ламінату, стін із штукатурки та стінових панелей. Для цих груп приміщень виконана підвісна стеля, що зменшує висоту стель з 7-ми до 4-х метрів та дозволяє проводити інженерні комунікації у вільному просторі. Але для приміщення коридорів та сход висота стелі підвищена для підняття місткості.

Для залів закладів харчування використовується універсальне оздоблення інтер'єрів, в залежності від типу закладу та його фірмового дизайну. Так, найбільш часто використовують стінові панелі та декоративні перегородки, імітацію матеріалів під дерево чи камінь, клумби для чагарників, тощо.

У виробничих приміщеннях ресторанів (буфетів), в санітарних вузлах та інших приміщеннях з вологим режимом роботи підлоги, стіни і перегородки виконують з вологостійких матеріалів; стіни і перегородки слід облицьовувати на висоту не менше 2 м стійкими, міцними і гігієнічними матеріалами.

Планувальна структура комплексу чітко зав'язана із освітленням сонячним світлом просторів. Так, радіальні алеї, що виходять із виставкових зал павільйонів, у плані повторюють обрис світлопрозорого вирізу покриття над ними, створюючи таким чином атриум. Самі вирізи, як було зазначено раніше (див. Рисунок 3.6), повторюють форму профілю перекриттів і дають змогу створити верхнє освітлення більшості приміщень першого та другого поверху. Також важливу роль грає щілина між «пелюстками» перших двох павільйонів, по довжині котрого будується головна відвідувальна алея, що обмежена двома фонтанами. Її розміщення має освітлювати простір між павільйонами сонячним світлом та створювати гру світлотіні.

Зовнішнє опорядження території не закінчується світловим режимом, а передбачає організацію рекреаційного та розважального процесу у межах

кожної з зон. На прикладі головної алеї, водойма фонтану на котрій мусить бути не глибокою, ця територія відкрита для переміщення та відпочинку. Рішення цього фонтану та малих річок, що від нього йдуть, передбачає вільне переміщення через них без використання мостів, тому глибина річок не перевищує 150 мм, а по всій її довжині встановлені відповідні кам'яні плити по яким легше перейти струмок. Біля самого фонтану сформовано площу із місцями для сидіння та альтанками. Виходи закладів харчування пов'язані із структурою цієї площі.

Висновки до розділу 3

Ділянка проектування знаходиться у районі майбутньої забудови Осокорків-центральных, на території детального плану, де заплановано розміщення громадської споруди. Ділянка розташована майже по центру всього району Осокорки, між двома головними магістралями – від південного мосту та майбутнього мосту по окружній. Сама ділянка проектування розташована на поєднуючій ці два шляхи магістралі.

Міська система транспорту дозволяє використовувати приведену магістраль для доступу до проектного комплексу. За цим шляхом є можливість відвідати комплекс на приватному автотранспорті, тролейбусом, автобусом, маршрутним таксі. Також за детальним планом передбачено проведення трамвайної гілки, яка проходить поряд із головною магістраллю, що також буде поєднувати комплекс проектування із рештою району Осокорки.

Сама структура району передбачає деякі планувальні вісі, що вплинули на проектну пропозицію комплексу. Житлові мікро-райони, які знаходяться на південь від ділянки проектування, сформовані по одній візуальній вісі, що без сумніву має завершуватись об'єктом на проектній ділянці.

До основи концепції споруди проекту були взяті данні обмеження планувальної структури району та раніше описані фактори (див. п.1.3) формування культурних центрів. Результатом стало використання органічної форми пелюстків квітки клівії у формотворенні обрису споруди. Використання

стилю еко-тех також дозволило сформувати інтегроване в природній простір та ландшафтний дизайн об'ємне рішення споруди.

Щодо загальної ділянки проектування, то паркова зона навколо споруди була розділена на тематичні зони впливу кожного з павільйонів. Паркова територія значно переважає над забудованою, тому вона насичена експозиційними зонами, рекреаційними та розважальними містечками. А для забезпечення орієнтації на великій площі парку, застосовані прийоми формування водоймищ, візуального сприйняття. Паркінг комплексу за проектом детального плану має забезпечувати тимчасове розміщення авто для відвідувачів комплексу та частково жителів прилеглого району. Автостоянка має підземне розміщення із в'їздом зі сторони вуличного проїзду, по середині між сусідніх вулиць. Так, доступ до нього буде рівно комфортний як з головної магістралі, так і вуличних сусідніх доріг.

Споруда комплексу складається із чотирьох павільйонів з різним призначенням кожний. Павільйони

Конструкція комплексу складає характерна для великопрольотних споруд система із залізо-бетонного каркасу та сталевих фермових перекриттів. Так, конструкція покриття виконана переважно в такій формі, декорована склопластиковим та металевими панелями. Висота стель складає 7 метрів, що також характерно для виставкових комплексів, та дозволяє створювати багатоповерхову виставкову зону із тимчасових конструкцій.

Розділ 4. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

ЗМІСТ

Вступ. Загальні поняття про Цивільний захист України.

4.1. Коротка характеристика об'єкту проектування

4.1.1. Характеристика району в якому проектується об'єкт;

4.1.2. Характеристика об'єкту проектування.

4.2. Обґрунтування та прийняття рішень з питань Цивільного захисту

4.2.1. Аналіз потенційно небезпечних джерел;

4.2.2. Оцінка засобів оборони при потенційно небезпечній ситуації;

4.2.3. Прийняття рішення з питань Цивільного захисту на об'єкті проектування;

4.3. Розрахунок заходів Цивільного захисту на об'єкті, що проектується.

4.3.1. Розрахунок заходу Цивільного захисту (рішення завдання);

4.3.2. Висновки

Список використаної літератури

Вступ

Цивільний захист України - це державна система органів управління, сил і засобів, для організації та забезпечення захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, екологічного, природного та воєнного характеру.

Надзвичайна ситуація (НС) - це порушення нормальних умов життя та діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним, епідемією, епізоотією, епіфітотією, великою пожежею, застосуванням засобів ураження, що призвели або можуть призвести до загибелі людей і матеріальних втрат.

Загальними ознаками надзвичайних ситуацій є:

- Наявність або загроза загибелі людей;
- Істотне погіршення стану довкілля;
- Матеріальні збитки;
- Суттєві погіршення умов життєдіяльності населення.

За масштабом поширення з урахуванням тяжких наслідків НС можуть бути:

- Загальнодержавного рівня;
- Регіонального рівня;
- Місцевого рівня;
- Об'єктового рівня;

За швидкістю і раптовістю протікання НС класифікують на:

- Раптові (вибухи, землетруси, транспортні аварії та катастрофи);
- НС, які швидко поширюються (аварії з викидом СДОР, утворення хвиль прориву на гідрологічних спорудах, пожежі, тощо);
- НС, які поширюються з помірною швидкістю (аварії з викидом радіоактивних речовин, аварії на комунально-енергетичних мережах);
- НС, яка повільно поширюється (посухи, епідемія, екологічно небезпечні

явища); Завдання Цивільного захисту (ЦЗ) України:

- Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного походження і вжиття заходів для зменшення збитків та втрат у разі аварій, катастроф, вибухів, великих пожеж і стихійних лих;
- Оповіщення населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний час та постійне інформування його про наявну обстановку;
- Захист населення від наслідків стихійних лих, аварій, катастроф, великих пожеж і застосованих засобів ураження;
- Організація життєзабезпечення населення під час аварій, катастроф, стихійного лиха та у воєнний час;
- Організація та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у районах лиха та в осередках ураження.

4.1. Коротка характеристика об'єкту проектування

4.1.1. Коротка характеристика району забудови.

Ділянка проектування знаходиться на межі району Осокорки м. Києва, що лежить поза межами територій, на яких ведеться регулювання забудови. Ділянка виділена за детальним планом території, розробленим ТОВ «Контактбудсервіс» у 2007 році. Об'єкт будівництва знаходиться біля головної осьової магістралі району, під озером Тягле, на території розміщення громадських споруд. Наразі на територію планування входить затока із озера Тягле. На захід від планувальної території також розташоване озеро Небреж. Обидва озера плануються для обладнання пляжами та рекреаціями.

Земельна ділянка відведена під проектування культурно-просвітницького комплексу межує із:

- На півночі – сформований житловий район Осокорки-північні;
- На сході – станцією теплопостачання «Позняки»;

- На півдні –вільні від забудови території м. Києва та Київської області;
- На заході –садівничі товариства.

Ділянку для проектування оточують 9-22-х поверхові житлові будинки, будівлі обслуговування та прилеглі до житлових будинків території.

На території ділянки під забудову існують діючі інженерні комунікації, що потребують уточнення топозйомкою М 1:500.

Ділянка розташована на перехресті магістралі в одному із центрів планувального району та проектується як об'єкт громадської інтерації. Споруда культурного центру має обслуговувати найближчі, щонайменш, 3 житлових мікрорайони, що робить актуальним використання цієї споруди у якості споруди укриття цивільного захисту.

Не зважаючи на це, територія Осокорків розміщена на наливних територіях, будівельний рівень котрої здіймається до 92.5–95м. Це призводить до періодичних затоплень оточуючих станцій метро. Тому ділянка забудови потребує посиленого водовідведення.

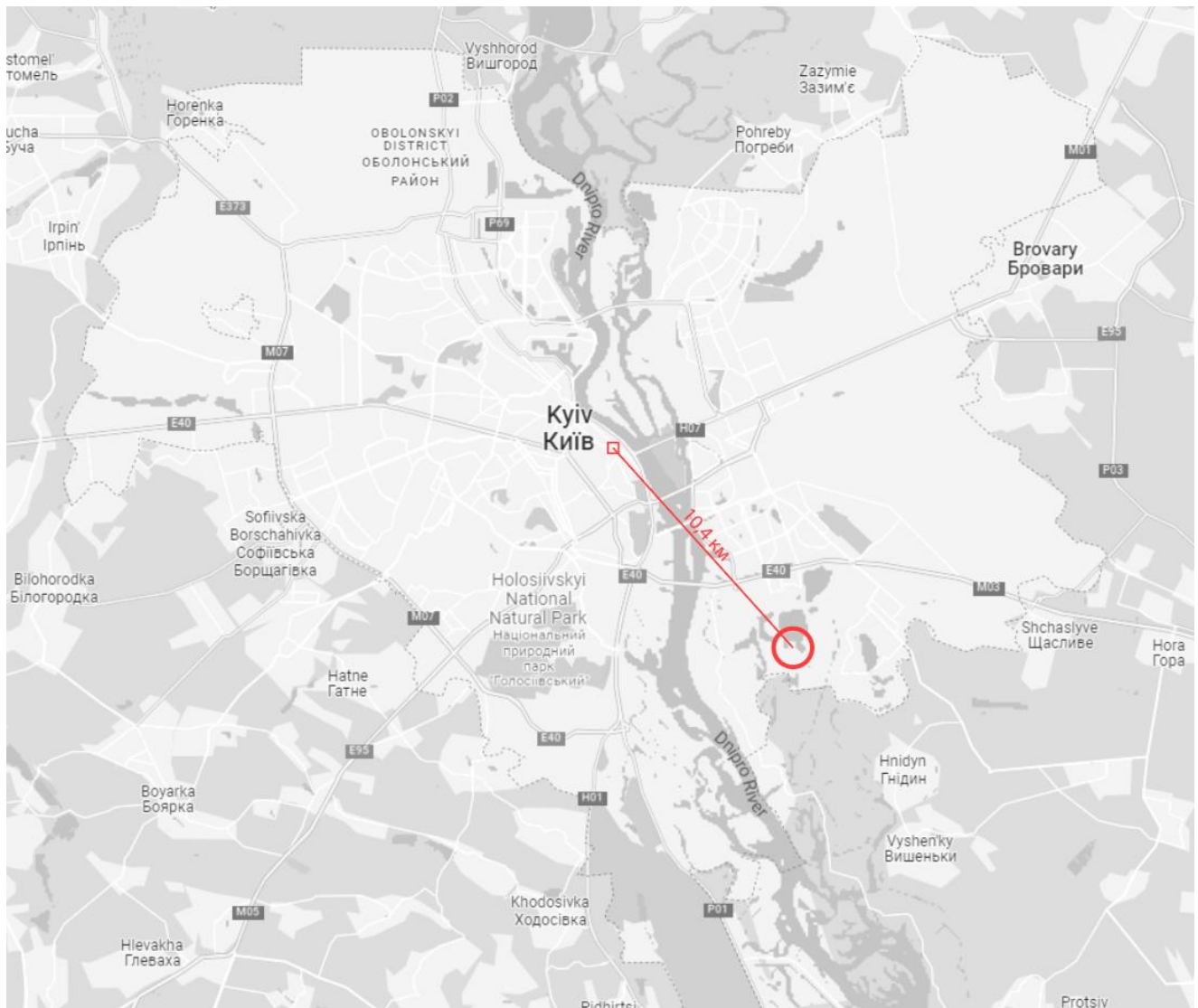

Рисунок 4.4.1. Розташування об'єкту на ситуаційному плані міста.

4.1.2. Коротка характеристика об'єкту, що проектується

Архітектурно-планувальна організація культурно-просвітницьких центрів

Розташування – м. Київ, район Осокорки, детальний план Осокорки-центральні.

Ділянка, площею 577 га знаходиться на південь від існуючого житлового району Осокорки-північні. Ділянка планується як розвиток повністю незалежного житлового району, де для громадян буде забезпечено зведення повногромадської інфраструктури [33].

На планувальній ділянці зарезервовано територію під торгівельний центр у центрі району, призначення котрої проектом буде змінено. Наразі із культурним комплексом на території району існують усі необхідні споруди громадського забезпечення [33]:

- Житлові комплекси;
- Готельні комплекси;
- Спортивно-розважальні комплекси;
- Торгівельно-розважальні комплекси;
- Мережа сезонних закладів;
- Рекреаційно-озеленені території;
- Мережу ресторанів та виставочних павільйонів;
- Мережу пляжів та майданчиків для відпочинку на воді;
- Мережу спортивних та рекреаційних майданчиків для дорослих та дітей;
- Адміністративно-господарські комплекси: Основні будівлі та споруди з новітніх будівельних матеріалів; основні конструкції з металевих каркасів та скляного заповнення вітражів і т. д.

Населення району за техніко-економічними показниками складає 80,5 тис. населення, 35.6 тис. із котрих будуть проживати у першій черзі проекту, на території якої і планується комплекс проектування. Орієнтована кількість відвідувачів при умові розміщення в м. Києві та відповідному статистичному рівні відвідування виставкових комплексів [35], не буде перевищувати 600 осіб. Орієнтовану кількість робітників самого закладу приймаємо за 200 осіб, з урахуванням представників виставкових стендів. Загалом розраховуємо захисну споруду на 800 осіб.

Режим роботи закладу – цілодобовий.

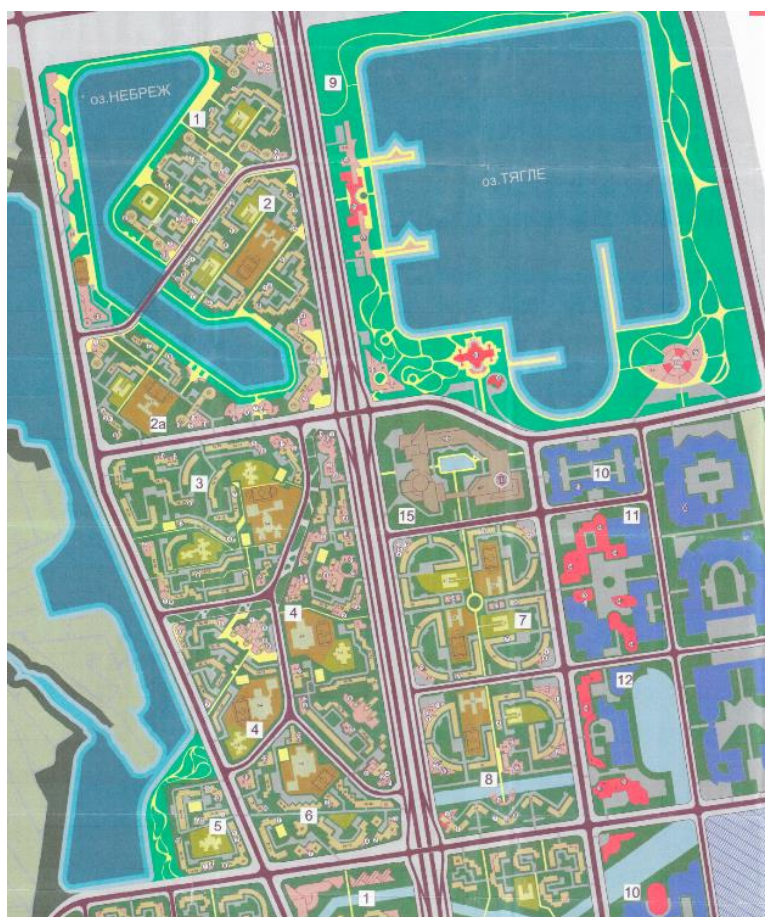

Рисунок 4.4.2. Детальний план території

4.2. Обґрунтування та прийняття рішень з питань Цивільного захисту

4.2.1. Аналіз потенційно небезпечних джерел

При аналізі потенційно небезпечних об'єктів Дарницького району були виявлені наступні [36]:

- Бортницька станція аерації ПАТ «АК», «Київводоканал», вул. Колекторна, 1;
- НВС «Південний водопарк», ПАТ «АК «Київводоканал» вул. Кронштатська, 1;
- ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», вул. Бориспільська, 13;
- ПрАТ «Індар», вул. Зрошувальна, 5;
- ДП «Радіовимірювач», вул. Колекторна, 26/26;
- ПАТ «Автобаза № 1», вул. Колекторна, 17;
- ПрАТ «Алеко-Сервіс», вул. 1-го Травня, 1;
- ТОВ «Криогенсервіс», вул. Бориспільська, 26-д;

- Філія «Завод Енергія», ПАТ «Київенерго», вул. Колекторна, 44;
- Котельня «Позняки», ПАТ «Київенерго», вул. Ревуцького, 41;
- Котельня «Бортничі», ПАТ «Київенерго», вул. Леніна, 64;
- Котельня ПАТ «Київенерго», вул. Здолбунівська, 2;
- Котельня ПАТ «Київенерго», вул. Бориспільська, 19;
- АЗС, котельня ЗБК УС ВРУ вул. Клеманська, 6-8;
- Інститут ядерних досліджень НАН України, пр-т Науки, 47;
- Київський спецкомбінатУкрДО «Радон», вул. Комунальна, 1;
- Інші.

Але для розрахунку буде прийматися ймовірна загроза ядерного удару по центру містраатегічною ядерною зброєю, що в 10,4 км від місця проектування. Цей розрахунок має покривати усі теоретичні потреби рівня безпеки захисних споруд спроектованих для укриття від аварії в інституті ядерних досліджень НАН України, потужність вибуху котрого становить 10 кт.

4.2.2. Оцінка обстановки при потенційно небезпечній ситуації

Оцінка радіаційної обстановки включає:

- скласти схему зон радіоактивного забруднення;
- визначити у якій зоні радіоактивного забруднення знаходиться об'єкт;
- встановити час випадіння радіоактивних речовин, початок зараження;
- встановити рівень радіації на 1 годину після вибуху;

Вихідні дані:

- об'єкт, що проектується потрапляє в зону НС;
- віддалення об'єкту від центру вибуху – 10,4 км (реальна відстань на мапі);
- тип снаряду – російська твердопаливна міжконтинентальна балістична ракета РС-24 «Ярс»;
- потужність ядерного вибуху – $q = 100$ кт (за показниками боеголовки РС-24 «Ярс»);

- тип вибуху – наземний;
- швидкість середнього вітру – 10 км/год (за середнім показником на місцевості за рік).

Знайти:

- а) У якій зоні радіоактивного забруднення знаходиться об'єкт;
- б) Час випадання радіоактивних речовин, початок опромінення (зараження);
- в) Рівень радіації після вибуху на об'єкті, що проектується.

Рішення:

а) Користуючись даними Таблиці 1 знаходимо межі зон забруднення в районі вибуху, враховуючи його потужність (Вихідні дані – 100кт). При нанесенні на карту (схему) зон радіоактивного забруднення спочатку наносимо епіцентр ядерного вибуху. Зверху, зліва від нього, записуємо: у чисельнику – потужність і вид вибуху, у знаменник – час і дату вибуху. Від центру вибуху проводимо пряму лінію – вісь сліду зараженої радіоактивної хмари, що відповідає напрямку руху середнього вітру. Наносимо лінії зон радіоактивного забруднення, кожна певного кольору: зона А – синього, зона Б – зеленого, зона В – коричневого, зона Г – чорного. Зони позначають з урахуванням масштабу карти, азимуту вітру.

Схема:

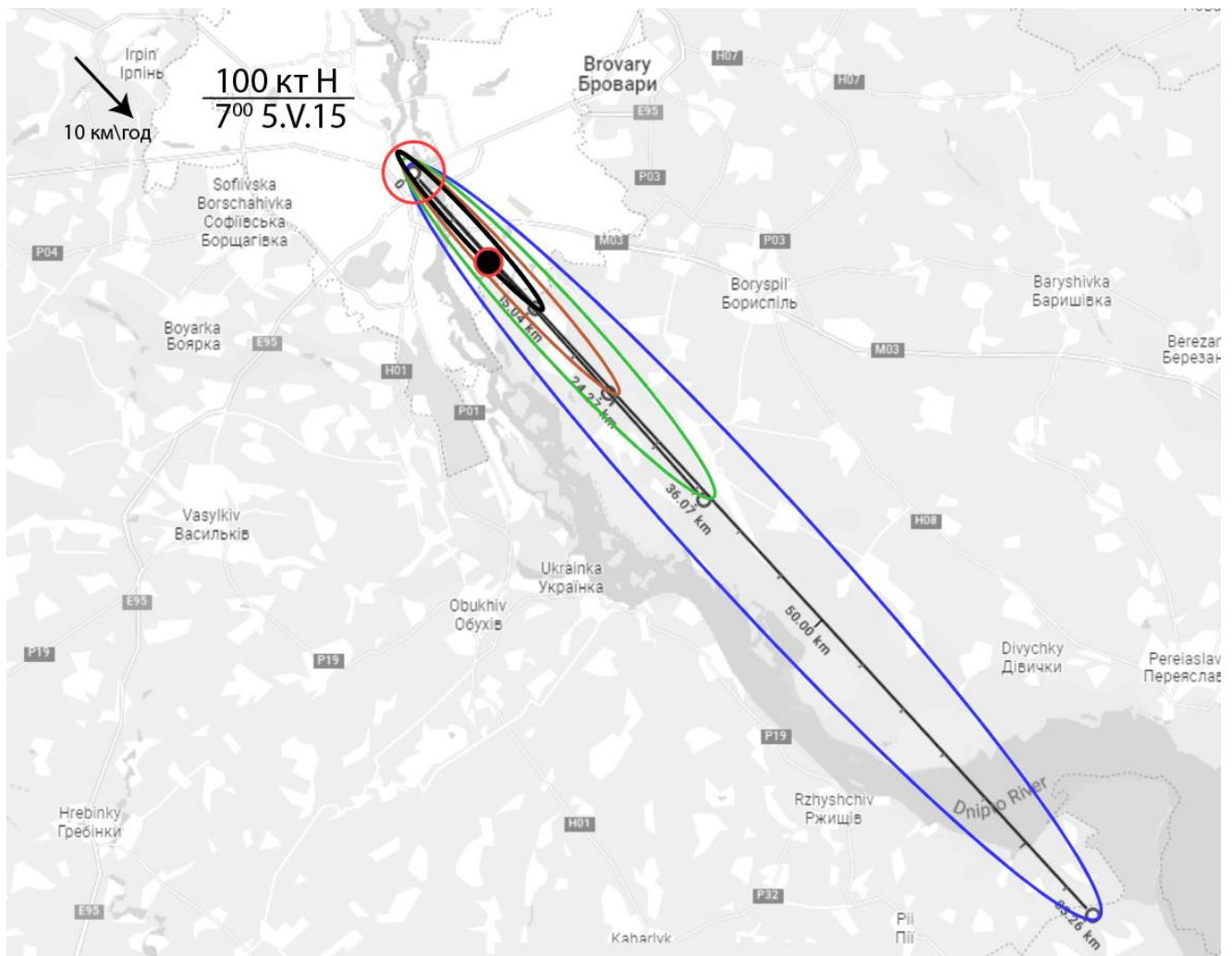

Рисунок 4.4.3. Схема прогнозу зон радіоактивного забруднення ядерного вибуху.
Висновок:

Об'єкт знаходиться в зоні Г – небезпечного радіоактивного зараження.

б) Час випадання радіоактивних речовин (час початку радіоактивного зараження $t_{\text{п}}$) визначають за формулою:

$$t_{\text{п}} = R / V + 1 \text{ год}$$

де R – відстань від центру вибуху до даного об'єкту, км;

V – швидкість середнього вітру, км/год (за середнім показником за рік).

$$t_{\text{п}} = 10,4 / 10 + 1 = \mathbf{0,909}$$

в) Рівень радіації на час утворення радіоактивного зараження після вибуху на об'єкті визначаємо за формулою:

$$P_t = P_1 \cdot t^{-1,2}$$

де P_1 – рівень радіації після вибуху (за нашим прикладом в зоні Г) 800 Р/год.

$$P_t = 800 \cdot 0,909^{-1,2} = \mathbf{897,04 \text{ Р/год}}$$

Висновок:

Рівень радіації на час утворення радіоактивного зараження на об'єкті після вибуху з урахуванням відстані та швидкості середнього вітру становить 897,04 Р/год. Відноситься до зони небезпечного радіаційного зараження і потребує відповідних заходів Цивільного захисту для об'єкта проектування. Враховуючи всі компоненти проекту приймаємо рішення з питань ЦЗ на побудову захисних споруд для укриття людей.

4.2.3. Прийняття рішення з питань Цивільного захисту на об'єкті проектування

Враховуючи, що об'єкт проектування є громадським комплексом споруд, що обслуговує прилеглі житлові території, також відповідно до функціонального призначення об'єкту (місце проведення заходів з залученням багатої кількості людей) необхідно врахувати можливість радіаційного забруднення від ядерного удару.

Обґрунтованою пропозицією з питань цивільного захисту відвідувачів та працівників об'єкту проектування в умовах прогнозованої надзвичайної ситуації є побудова захисних споруд.

4.3. Розрахунок заходів Цивільного захисту на об'єкті, що проектується

4.3.1. Розрахунок заходу Цивільного захисту

Розміщення і будівництво захисних споруд необхідно проводити у відповідності до вимог ДБН В 2.2.5-97 «Захисні споруди Цивільної оборони». Захисні споруди на об'єкті повинні розташовуватись з урахуванням своєчасного

укриття людей та мінімальної вартості будівництва. Досягти цього можливо при виконанні наступних вимог:

- захисні споруди належить розташовувати у підземних паркінгах в середині житлового комплексу;
- сховища належить розташовувати у підвальних та цокольних поверхах будинків і споруд; окремо стоячі сховища повинні будуватись тільки при неможливості влаштування вбудованих сховищ;
- вбудовані сховища належить розташовувати по можливості під будівлями найменшої поверховості, а окремо стоячі - на відстані від будинків і споруд, яка дорівнює одній їхній висоті;
- вбудовані сховища і ПРУ потрібно розташовувати в будівлях I та II ступеня вогнестійкості з виробництвом категорії В та Г за пожежною безпекою;
- сховища необхідно розташовувати не ближче 15 м від водопровідних, теплових та каналізаційних магістралей діаметром більше 200 мм та, окрім того, вони мають бути захищені від можливого затоплення ґрунтовими і дощовими водами, а також іншими рідинами при руйнуванні ємностей, розташованих на поверхні землі або в будинках і спорудах;
- ЖК заплановано на 36000 людей, відповідно до вимог ДБН В 2.2.5-97 «Захисні споруди Цивільної оборони», сховища обладнуються від 150 і більше людей, але не більше 2500 людей.

На території об'єкту що проектується для забезпечення надійного захисту 36000 людей необхідно передбачити побудову 45 захисних споруд для. Розрахунки захисних споруд проводити на прикладі одного сховища на 800 осіб.

Площі основних приміщень сховища:

1. *Приміщення для тих, що укриваються:*

Висота підвальних приміщень за проектом $h = 3,2$ м .

$$S_{\text{пду}} = 800 \text{чол.} * 0,4 \text{ м}^2 = 320 \text{м}^2$$

2. Внутрішній об'єм приміщення:

Внутрішній об'єм приміщення має складати $1,5\text{м}^3$ /чол. При визначенні об'єму приміщень на одну людину враховується об'єм усіх приміщень в зоні герметизації.

$$V_{\text{сх}} = 320\text{чол.} * 1,5\text{м}^3 = 480\text{м}^3$$

У приміщеннях для людей що укриваються необхідно передбачити влаштування двоярусних нар за нормами: 20 % місць для лежання та 80 % місць для сидіння.

Нижній ярус : $800\text{чол.} * 0.8 = 640$ місць для сидіння;

Верхній ярус : $800\text{чол.} * 0.2 = 160$ місць для лежання;

Таким чином, у сховищі необхідно встановити 160 шт. двоярусних лавнар розміром $1,8 \times 0,55$ м з розрахунку:

- нижній ярус для сидіння $0,45 \times 0,45$ м на одну людину (4 чоловіка);

- верхній ярус для лежання $1,8 \times 0,55$ м на одну людину.

Висота лав першого ярусу - $0,45\text{м}$, нар другого ярусу - $1,4$ м від підлоги.

Площі допоміжних приміщень сховища:

$$S_{\text{доп.прим.}} = 800\text{чол.} * 0,28 \text{ м}^2 = 224 \text{ м}^2$$

1. Фільтровентиляційні приміщення:

Фільтровентиляційні приміщення влаштовуються біля зовнішніх стін сховища поблизу входів та аварійних виходів. Розміри приміщень визначаються в залежності від габаритів обладнання та площі, необхідної для його обслуговування.

Так як об'єкт знаходиться в II кліматичній зоні житлового масиву, повітропостачання буде забезпечуватись двома режимами: I – чиста вентиляція та II – фільтровентиляція. ФВК-1 потужністю 1200 м^3 працює в 2-х режимах очистки повітря в сховищі, потужністю комплекту II = $600/300$.

600 м^3 /год – чиста вентиляція;

300 м³ / год – фільтровентиляція.

$$S \text{ одного комплекту ФВК-1} = 10 \text{ м}^2$$

1 к-т ФВК-1 забезпечує 150 чоловік. Тоді необхідна кількість становить:

$$800/150 = 5,3 \text{ к-та ФВК-1} \approx 6 \text{ к-та ФВК-1}$$

$$\text{Тоді } S_{\text{ФВП}} = 60 \text{ м}^2$$

2. Санітарні вузли:

Влаштовуються окремо для чоловіків та жінок. В даному випадку 400 чоловіків та 400 жінок.

Для жінок встановлюється одна підлогова чаша (або унітаз) на 75 жінок у сховищі, а для чоловіків — одна підлогова чаша (або унітаз) та пісуар на 150 чоловіків у сховищі. Крім того, в санітарних вузлах обладнуються вмивальники з розрахунку один на 200 чоловік, але не менше одного на санітарний вузол.

Отже:

Для жінок:

Унітазів - 6 шт. (з розрахунку 1 шт. на 75 чол.);

Умивальників - 4 шт. (з розрахунку 1 шт. на 200 чол.)

Для чоловіків:

Унітазів та пісуарів - 3 комплекти (з розрахунку 1 комплект на 150 чол.);

Умивальників - 4 шт. (з розрахунку 1 шт. на 200 чол.)

$$S_{\text{свчол.}} = 22,7 \text{ м}^2 ; S_{\text{свжін.}} = 18,6 \text{ м}^2$$

$$S_{\text{св схов.}} = 41,3 \text{ м}^2$$

3. Приміщення для ДЕС:

Розміщують біля зовнішньої стіни, відокремлюючи його від інших приміщень негорючою стіною (перегородкою) з границею вогнестійкості 1 год. Вхід в ДЕС зі сховища облаштовується тамбуром з 2 герметичними дверми, що відкриваються в бік сховища. Приміщення ДЕС включає:

- кімнату для дизель-генератора – до 14 м²

- електрощитова – 2 м²

- приміщення для ПММ – 4 м²

$$S_{\text{ДЕС}} = 20 \text{ м}^2$$

4. Приміщення для зберігання продовольства:

Передбачають площею 5м² при місткості до 150 чол. На кожні наступні 150 чол. площа приміщення збільшується на 3м².

$$S_{зп.} = 5\text{м}^2 + (3\text{м}^2 * 5) = 20 \text{ м}^2$$

5. Входи:

Приміщення має бути обладнано не менш як двома захищеними входами (тамбурами), що розміщуються з протилежних сторін. В даному випадку 4 входи 0,8м * 1,8м (з розрахунку 1 вхід на 200 чол.)

6. Тамбури:

Тамбури влаштовуються при всіх входах в сховище. Площа тамбура – 8 м². Обладнуємо 4 тамбури загальною площею 32 м². Зовнішні двері – захисно-герметичні, внутрішні двері – герметичні.

7. Аварійний вихід:

Вхід № 4 облаштуємо як аварійний (евакуаційний) вихід у вигляді похилого тунелю з внутрішнім розміром 1,2 х 2 м. Вихід з тунелю захистити козирком з міцних та вогнетривких матеріалів.

Розрахунок систем життєзабезпечення:

1. Повітропостачання:

Повітропостачання повинно забезпечувати очистку зовнішнього повітря, обмін повітря та видалення з приміщення тепловиділень та вологи.

Кількість зовнішнього повітря, яке подається у сховище, визначається нормами в залежності від кліматичної зони району забудови. Кліматична зона визначається відповідно до середньої температури найжаркішого місяця: 20 — 25° С — II кліматична зона.

Отже, розрахунок ведемо для II кліматичної зони, до якої належить більшість території України. Розрахунок обладнання системи повітропостачання починається з розрахунку для II режиму.

Режим II - Фільтровентиляція.

При нормі подачі очищеного повітря на кожну людину, що знаходиться у приміщенні для укриття - $2 \text{ м}^3 / \text{год.}$ та для одного працюючого у пункті управління (ПУ) - $5 \text{ м}^3 / \text{год.}$, продуктивність системи повітропостачання повинна бути:

- для людей, що знаходяться у приміщенні для укриття: $800 \times 2 = 1600 \text{ м}^3 / \text{год.}$;

- для працюючих в ПУ: $10 \times 5 = 50 \text{ м}^3 / \text{год.}$;

- всього у сховище потрібно подати: $50 + 1600 = 1650 \text{ м}^3 / \text{год.}$ повітря.

Визначаємо тип та кількість фільтровентиляційних комплектів (ФВК).

$$1650 \text{ м}^3 / 300 \text{ м}^3 = 5,5 \text{ к-та ФВК-1} \approx 6 \text{ к-т ФВК-1}$$

Площа допоміжних приміщень дозволяє встановити комплекти ФВК-1.

Режим I — чиста вентиляція.

Норми подачі повітря в режимі I – чиста вентиляція на одну людину для районів II кліматичної зони складає $10 \text{ м}^3 / \text{год./чол.}$, подача зовнішнього повітря системою повітропостачання в режимі чистої вентиляції повинна бути: $10 \times 800 = 8000 \text{ м}^3 / \text{год.}$

Так як один ФВК-1 має подачу по режиму чистої вентиляції $1200 \text{ м}^3 / \text{год.}$, то загальна подача 6 комплектів становить: $6 \times 1200 = 7200 \text{ м}^3 / \text{год.}$ Це не задовольняє потребу. Тому додатково встановлюємо електро-ручний вентиляторів ЭРВ-72-2 потужністю $800 - 1200 \text{ м}^3 / \text{год.}$

2. Водопостачання:

Водопостачання сховища. Водопостачання сховища передбачається від зовнішньої водопровідної мережі з улаштуванням проточних ємностей запасу питної води на 4 доби з розрахунку 3 л на добу на одну людину:

$$800 \times 3 \times 4 = 9600 \text{ л};$$

Каналізація сховища. Каналізація сховища повинна забезпечувати відвід стічних вод із санітарних вузлів у зовнішню каналізаційну мережу. У приміщенні санітарного вузла для збору стоків влаштовуємо аварійний резервуар із розрахунку 2 л на добу технічної води на 1 людину об'ємом на 4 доби:

$$800 \times 2 \times 4 = 6400 \text{ л;}$$

Каналізація виконана з відводом стічних вод із санвузлів у каналізаційну мережу самотоком.

3. Опалення:

Опалення здійснюється від опалювальної мережі міста, але за самостійним відгалуженням, що вимикається при заповненні сховища людьми.

4. Електропостачання:

Електропостачання передбачається від автономної - ДЕС. Кабельні лінії від ДЕС прокладаються в траншеї глибиною не менше 0,7м.

5. Зв'язок:

В кожному сховищі має бути телефонний зв'язок з пунктом управління об'єкту, штабу ЦЗ району (органами самоврядування району) та гучномовці, підключені до міської та місцевої радіотрансляційної мереж.

Висновки:

1. Побудувати сховище на 800 чоловік із захисними властивостями:

- по ударній хвилі розраховане не менше ніж на 100 кПа
- по іонізуючому випромінюванню з коефіцієнтом послаблення радіації не менше 15000 Р/год.

2. У сховищі обладнати приміщення:

- приміщення для людей – 320 м² (з установкою 160 2-х ярусних лав-нар);
- пункт управління - 20 м² ;
- 1 санітарний пост загальною площею - 2 м²;
- фільтровентиляційне приміщення — 60 м²;
- 1 приміщень для зберігання продовольства загальною площею — 20 м²;
- 2 тамбур-шлюзи загальною площею — 32м²;
- допоміжні приміщення загальною площею – 224м²;
- 2 санітарні вузли: для жінок - 6 унітаза та 4 вмивальника; для чоловіків - 3 унітаза, 3 пісуара та 4 вмивальника;
- 4 захисні входи розміром 0,8х1,8 м на 800 чоловік;

3. *Встановити систему повітропостачання на базі ФВК-1 (бкомплекта);*
4. *Запас питної води (місткість ємностей) - 9600 л;*
5. *Забезпечити відвід стічних вод із санітарних вузлів у зовнішню каналізаційну мережу. Влаштувати аварійний резервуар об'ємом 6400 л.*
6. *Опалення сховища передбачити від опалювальних мереж міста по самотійним відгалуженням;*
7. *Електропостачання передбачається від захисної дизельної електростанції (ДЕС), із влаштуванням резервного джерела – від мережі міста;*
8. *Передбачити використання сховища у мирний час у господарських цілях (клас для підготовки з питань Цивільного захисту, склад для індивідуальних засобів захисту на випадок Надзвичайної ситуації).*

4.3.2. Висновок

Кодекс Цивільного захисту України регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагування на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, та визначає повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, права та обов'язки громадян України, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності при виникненні надзвичайних ситуацій і проведенні відповідних заходів щодо їх ліквідації.

Розділ ЦЗ є інструментом виконання вимог Закону на місцевому рівні, а обґрунтовані даним проектом рішення та пропозиції є обов'язковими для виконання. Для захисту людей в проєктованому житловому кварталі передбачається будівництво підземних паркінгів, які можливо використовувати як захисні споруди. Проєкт передбачає будівництво 45-ти захисних споруд місткістю по 800 осіб кожен.

Список літератури

1. Конституція України. Основний чакон. - К., 1996.
2. Кодекс цивільного захисту України – К., від 02.10 2012 року, № 5403 - VI.
3. Закон України від 19.11.1992 року № 2801 - XI, Основи законодавства України про охорону здоров'я.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природною характеру». - Київ, 03.08.1998. - №1198.
5. ДСТУ БА. 2.2.-7:2010. Проектування. Розділ інженерно технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Київ - Мінрегіонбуд. Україна, - 2010.
6. ДБН В. 1.1. - 7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги.
7. ДБН 97 Державні будівельні норми України Київ, Держ. Стандарт 1999.
8. ДБН А.3.1 - 9 - 2000. Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом захисних споруд цивільної оборони та їх утримання, управління, організація і технологія. Київ.: НДІБВ - 2000.
9. Безпека життєдіяльності. О.І. Запорожец, Б.Д. Халмурадов, В.І. Примаченко та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 448 с.
10. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Посібник/О.М. Євдін та ін. - Т.1. Техногенна та природна небезпека, Т.3. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування - К.: КІМ, 2007, 2008 - 636 с., 152 с.
11. Атаманюк В.Г., Ширшев Л.Г., Акимов Л.И. Гражданская оборона М. Высшая школа., 1986.
12. Ковжога С.О., Тузіков С.А., та ін. Цивільний захист і охорона праці в галузі. Підручник - Харків, «право»., 2013.
13. В.М. Шоботов. Цивільна оборона. Навчальний посібник. :Вид.2 - К.: Центр навчальної літератури, 2006 - 438 с.
14. Стеблюк М.І. Цивільна оборона. Підручник - К.: Знання Прес, 2003.

15. Формалізовані документи невоєнізованих формувань Цивільної оборони.
Бунін В І., Влох А.П., Стефанович І.С. Практичний посібник Київ: КНУБА, 2008., 284 с.
16. Цивільний захист. Корінний В.І, Стефанович П.І., Стефанович І.С., Гуць В.М., Курс лекцій - Київ: КНУБА - 2018., 208 с.
17. Демиденко Г.П. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. - Київ:НТУУ КПІ, 2008. - 300 с.
18. Методичні вказівки Цивільний захист. Корінний В.Г., Стефанович П.І.,СтефановичІ.С., ГуцьВ.М., Курс лекцій–Київ:КНУБА –2018.,208с.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У результаті магістерського дослідження було проаналізовано та структуровано інформаційні дані щодо ролі та практики створення культурно-просвітницьких комплексів та сформовано головні принципи їх спорудження, роль на міському полотні.

Вектор дослідження культурних споруд має два не виключних від себе фактори, які описують діяльність таких закладів: соціальна та освітня складові. У поточній роботі зроблений акцент на саме соціальній складовій, виявлення ролі громадського закладу у формотворенні соціуму, створенні споруди яка має відображати реальність та майбутнє народу.

По-перше були виявлені фактори, що сприяють формуванню культурних центрів. Зроблено висновки щодо важливості роботи громадських площ як інструменту кооперації між людьми. У таких умовах, на відмінно від інших громадських типів споруд, вона слугує не тільки для акумулювання оточуючої спілки, а й платформою для спілкування із іншими народами світу. Тому й було приведено аргумент щодо культурного обміну, який досягається в межах проведення міжнародних виставок або відповідно тематичних музейних експозицій. Окремо було розглянуто самі вподобання громад, що відповідають сучасним реаліям у створенні та функціонуванні культурних центрів. Роль різних груп населення та їх внесок у загальну культурну програму держави.

Розроблено архітектурно-планувальні принципи формування таких центрів. В першу чергу розподілення на зовнішню та внутрішню площі, кожна з яких має свою функцію та склад. Приведено варіація розміщення споруди комплексу в залежності від містобудівної ситуації із приведенням прикладів найбільш та найменш вигідних умов. Розроблено структуру роботи виставкових та музейних павільйонів, а саме функціональну схему. Приділено увагу роботі інтер'єру із відвідувачами, принципи якої відносяться до менеджменту уваги окремої людини. Таким чином побудовані рекомендації до межування простору та виставлення експозиції.

У частині експериментального проекту розроблено проект, який мав відповідати містобудівній ситуації досі не забудованого району Осокорки. Провівши аналіз детального плану цього району, винесена пропозиція щодо місцезнаходження споруди на ділянці проектування, приведені аргументи щодо розміщення головного входу на територію проектування. А використовуючи виключну позицію культурних центрів у спільнотах, було прийняте рішення про зведення споруди культурно-просвітницького центру у стилі еко-тех, використовуючи при цьому прийоми ландшафтного дизайну у організації видових точок. Окрім цього було досягнуто відносно зонування всієї території парку, яке відповідає граничному йому павільйону споруди, яке складається із виставок техніки та інженерії різних вікових відрізків.

Завдяки проведеному дослідженню магістерської роботи, було розроблено проект культурно-просвітницького комплексу у майбутньому районі Осокорки-центральні, що розташований на осі окружної траси Києва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Деріга, В. В. КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ФОРМУВАННЯ В УКРАЇНІ. *Соціальна і гуманітарна політика*. С. 107 - 117.
2. Каверина, Н. А. МОДЕЛИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ КУЛЬТУРЫ В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ И ПРОБЛЕМЫ ИХ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ. *ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ*. Вестник РЭУ им. Г. В. Плеханова, 2017 р., Т. 5, 95.
3. Д., Борисенко В. Державна політика у сфері культури: її сутність та особливості. *Теорія та практика державного управління*. 2017 р., Т. 4, 59.
4. В., Дяченко Н. ДЕРЖАВНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: ОГЛЯД ПІДХОДІВ І МЕТОДІВ. *ВІСНИК. Харківський національний університет внутрішніх справ*. Серія «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки», 2015 р., 20.
5. В., Левківський М. Історія педагогіки. *навч.-метод. посіб.* Київ : ЦУЛ, 2016 р. Т. 4.
6. Державні будівельні норми України. *Планування та забудова територій*. Київ : Мінрегіон України, 2019 р. ДБН Б.2.2-12.
7. Закон України. *Про музеї та музейну справу*. місце видання невідоме : Відомість верховної влади України, 1995 р. 25, С. 191. 249/94-ВР.
8. Закон України. *Про Культуру*. Київ : Відомості Верховної Ради України, 04 12 21 р. №24. 2778-VI.
9. Christian de Portzamparc. *christiandeporzamparc.com*. [Онлайновий]
[Цитовано: 14 12 2021 р.]
<https://www.christiandeporzamparc.com/en/projects/centre-culturel-suzhou-2/>.

10. Profiles of Selected Architects. *world-architects.com*. [Онлайновий] Studio Zhu-Pei, 2021 р. [Цитовано: 19 01 2021 р.] <https://www.world-architects.com/en/studio-zhu-pei-beijing/project/yang-liping-performing-arts-center>.
11. Адріан, Велх. e-architect. *Changsha Meixihu International Culture Centre*. [Онлайновий] 16 07 2021 р. [Цитовано: 19 01 2022 р.] <https://www.e-architect.com/china/changsha-meixihu-centre>.
12. Карен, Сіленто. Korea Center / SAMOO. *The world's most visited architecture website*. [Онлайновий] 17 01 2010 р. [Цитовано: 19 01 2022 р.] <https://www.archdaily.com/46368/korea-center-samoo>.
13. Чжо, Юн Чжон. Korean Cultural Center New York presents a new stage of Korea in New York City. *KOREAN CULTURAL CENTER*. [Онлайновий] [Цитовано: 19 01 2022 р.] <https://www.koreanculture.org/new-york-korea-center>.
14. О Доме культуры. V–A–C. [Онлайновий] [Цитовано: 19 01 2022 р.] <https://v-a-c.org/ges2/about-house-of-culture>.
15. Паула, Пінтос. GES 2 House of Culture / Renzo Piano Building Workshop. *The world's most visited architecture website*. [Онлайновий] 17 12 2021 р. [Цитовано: 19 01 2022 р.] https://www.archdaily.com/973759/ges-2-house-of-culture-renzo-piano-building-workshop?ad_source=search&ad_medium=projects_tab.
16. Перкумене Д., Клейнене Д., Ричардас Б. Значение культурного центра как центра непрерывного образования населения. *Образование через всю жизнь: непрерывное образование в интересах устойчивого развития*. 2012 р., Т. 2.

17. *Современный музей: от просветительства к образовательно-воспитательной деятельности современного музея.* В., Буров Н. 12, С.36-40., Санкт-Петербург : Вестник СПбГУКИ, 2010 р., Т. 1. УДК 069.
18. *Принцип гибкости в объемно-пространственном формировании культурно-зрелищных центров.* В., Хмельницька А. 7-8, С.3-6, місце видання невідоме : Austrian Journal of Technical and Natural Sciences, 2015 р., Т. 1.
19. *Общественные пространства - новый вектор социокультурного развития территории.* Е., Захарова Е. 1, С. 59-64, Москва : Урбанистика, 2018 р.
20. *Многофункциональные общественные пространства в культурных центрах. Сценарии использования.* Кузнецова В. А., Кузнецова Е. Н. 34, С. 122-132, Москва : Системные технологии, 2020 р., Т. 1. УДК 72.05/725.9.
21. *Державні будівельні норми України. Склад та зміст плану зонування території.* Київ : Мінрегіон України, 2017 р. ДБН Б.1.1-22.
22. *Мала архітектурна форма. Вікіпедія - вільна енциклопедія.* [Онлайновий] 27 11 2021 р. [Цитовано: 19 02 2022 р.] https://uk.wikipedia.org/wiki/Мала_архітектурна_форма.
23. *Класифікація і призначення МАФ. БЕЗКОШТОВНА ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА.* [Онлайновий] [Цитовано: 19 02 2022 р.] <http://www.uk.x-pdf.ru/6raznoe/280363-1-1-klasifikaciya-priznachennya-maf-mali-arhitekturni-formi-sporudi-utilitarnogo-harakteru-mali-arhitekturni.php>.
24. *Державні будівельні норми України. Споруди транспорту. Автостоянки.* Київ : Мінрегіон України, 2007 р. ДБН Б.2.3-15.
25. *KINGS AUTO SHOW II. Quality Used Cars For Everyone!* [Онлайновий] [Цитовано: 03 04 2022 р.] <https://www.kingsautoshowii.com/about.html>.

26. университет, Казанский федеральный. История выставочной деятельности. *Файловый архив для студентов Studfiles*. [Онлайновый] 06 11 2018 р. [Цитовано: 19 04 2022 р.] <https://studfile.net/preview/7105226/>.
27. Гусев Э.Б., Прокудин В.А., Салащенко А.Г. *ВЫСТАВОЧНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В РОССИИ И ЗА РУБЕЖОМ*. місце видання невідоме : Издательско-торговая корпорация, 2004.
28. A complete guide to exhibition stand types. *Exhibition stand rental ans stand builder in Europe / Expo Exhibition Stands*. [Онлайновый] [Цитовано: 19 04 2022 р.] <https://www.expoexhibitionstands.com/a-complete-guide-to-exhibition-stand-types/>.
29. Первушина, Н. А. Междисциплинарные исследования. *Подход к упорядочению процессов восприятия визуальной информации и роль музея в современной культуре*. місце видання невідоме : Вестник ТГПУ, 2013 р. Т. 11, 139, С.167-172. УДК 008-027.21; 008:008.8.
30. S., Bitgood. Visitor Studies. *Problems in visitor orientation and circulation*. місце видання невідоме : Theory, Research, and Practice., 1988 р. Т. 17, С. 155-170.
31. Bitgood, S. C. Handbook of environmental psychology. *Environmental psychology in museums, zoos, and other exhibition centers*. місце видання невідоме : John Wiley & Sons, 2002 р. С. 461-480.
32. АДМІНІСТРАЦІЯ, ДАРНИЦЬКА РАЙОННА В МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНА. *Соціально-економічний паспорт Дарницького району м. Києва станом на 1 липня 2020 року*. Київ : автор невідомий, 2020.
33. Київгенплан", ДП "Інститут. Детальний план території району осокорки. Київ : КМДА, 2008 р. Т. 1.
34. Вікіпедія — вільна енциклопедія. *Київська область*. [Онлайновый] [Цитовано: 02 05 2022 р.]

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C#:~:text=%D0%9D%D0%B0%20%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%87%D1%96%20%D0%BF%D0%BE%D1%88%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%B5%D.

35. *Виставковий бізнес : монографія.* Ткаченко Т.І., Т.П. Дупляк. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016 р., Томи 48, 244С. ISBN 978-966-629-759-7.

36. (КМДА), Постійна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій виконавчого органу Київради. *Перелік. Потенційно небезпечних об'єктів та об'єктів підвищеної небезпеки м. Києва на 2015 рік.* Київ : автор невідомий, 2014.

Київський національний університет будівництва і архітектури
Архітектурний факультет
Кафедра Теорії архітектури

СЕРТИФІКАТ

учасника
науково-практичної конференції

«ПРОГНОСТИЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ АРХІТЕКТУРИ»

27 КВІТНЯ 2021

євано: Давидову Микиті Денисовичу

тема доповіді: «Архітектурно-планувальна організація багатифункціонального культурно-просвітницького

центру».

Зав.каф. Теорії архітектури Д.арх., проф.

Ковальська Г.Л.

